

Βασιλείου Βατάτζη περιηγητικόν.

Μέρος πρῶτον.

Χριστὸς μόνος ὡς ἔφησεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, (Fol. 3 v°.)
παντὶ γὰρ δίδων ἄδειαν γένει τῷ ἀνθρωπίνῳ
ἐλευθερίαν τοῦ γαμεῖν ὡς μόνος του προστάζει,
ὁ γάμος εἶναι τίμιος, εἰς ὅλους τοῦτο κράζει.
Οὕτω καὶ ὁ γενέτης μου, ἐμοῦ τοῦ νεανίου,
6 ἐσυνεζεύχθη γυναικὶ εἰς ὄνομα κυρίου,
ὡς πέφυκε χριστιανοῖς ὅλοις τοῖς ὀρθοδόξοις
δι' εὐλογίας ἱερᾶς ἐλπίζειν Θείας δόξης.
Ὅστις δὲ ὁ γενέτης μου, μετὰ τὴν συζυγίαν,
χειροτονήθη ἱερεὺς τοῦ λειτουργεῖν τὰ Θεῖα,
χρηματίσας μετέπειτα καὶ μέγας οἰκονόμος
12 τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης τε ἐκκλησίας εὐφρόνως.
Μετὰ δὲ χρόνους μερικοὺς, ὡς ἐκ Θεοῦ ἐλέχθη,
κῆπται ἄλλων μ' ἀδελφῶν καὶ γὰρ τότε ἐτέχθην,
ἕκτος μετὰ τὴν γέννησιν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν μου,
καὶ γεννηθεὶς δοξολογῶ τριαδικῷ Θεῷ μου,
κατ' ἔτος τὸ ἀπὸ Χριστοῦ ἀνακτος τοῦ Θεοῦ μας,

TITRE. Le manuscrit de Londres et le manuscrit Lambryllos donnent au lieu de ce titre : ἀρχὴ τῆς διηγήσεως. Le manuscrit Gédéon n'a aucun titre. Ayant négligé de prendre le foliotage du manuscrit Lambryllos, nous donnons celui du manuscrit de Londres. Les variantes provenant du manuscrit de Londres ne sont accompagnées d'aucune indication; celles du manuscrit Gédéon sont suivies de la lettre G. — Vers 11 et 12 manquent.

18 τοῦ ποιητοῦ καὶ πλάστου μας καὶ τοῦ δημιουργοῦ μας,

χιλιοσὶ ἑξακοσίῳ ἐνενήντα τεσσάρῳ,

διὸ αἰεὶ δοξολογῶ κράτει του τῷ μεγάλῳ.

Πατρὶς ἥν με ἐγέννησε μήτηρ μου ἡ κυρία

ὑπάρχει εἰς τὸ κατὰ στένον ποῦ λένε Θεραπεῖα,

πλησίον τῆς περιφημοῦ πόλεως Κωνσταντίνου,

24 τῆς λαμπούσης ἐπὶ τῆς γῆς ὥσπερ ἀκτὶς ἡλίου.

Ἀναθραφεῖς δὲ ἐπ' αὐτῆς τῆς περιφημισμένης,

τῆς ἀνάσσης τῶν πόλεων, πόλης τῆς ἀκουσμένης,

Θεία προνοία δ' αὐξυνθεὶς μετὰ τῶν γεννησάντων

ἕως ἐτῶν ὧν ἀριθμὸν δέκα τέ καὶ τεσσάρων,

τὴν τάξιν δὲ καὶ ἄσκησιν ἐπιθυμῶν ἐμπόρων,

30 καὶ περιήγησιν φιλῶν κόσμου καὶ πολλῶν χώρων,

ἐν ἡλικίᾳ ταύτῃ δὲ, ὡς ἄνωθεν φανίζω,

καὶ ἐν ὀνόματι Χριστοῦ πρὸς ξέν' ἀναχωρίζω,

μὲ τὰς εὐχὰς γενέτων μου καὶ μὲ τὴν Θελησὶν τους,

μὲ ἔπεμψαν πρὸς ἀρκτικά, ὡς ἦτον ἡ βουλή τους,

εἰς γῆν λέγω ὀρθόδοξον ποῦ λάμπει ἐκκλησία,

36 καὶ εἰς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν τὴν Μοσχοβία.

Ἐξ οὗ δὲ βούλομ' ἄρξασθαι διήγησιν ποιῆσαι,

πᾶσαν μου περιήγησιν ὡς δύνομ' ἰστορῆσαι (Fol. 4 v°.)

πόλεων τῶν ἐξακουσίων καὶ χωρῶν περιφήμων

καὶ θαλασσῶν καὶ ποταμῶν, ἃ ὀφθαλμοί μου εἶδον.

Ἀναχωρίζοντας λοιπὸν ἀπ' τὴν ἐμὴν πατρίδα,

42 ὡς ἄνωθεν ἐμφάνισα, διὰ τὴν Μοσχοβίαν,

μερῶν βραχὺ διάστημα ἐξῆλθον ἐκ Τουρκίαν·

περνῶντας δὲ τὸν Δούναβιν, πῆγα εἰς Μολδοβίαν·

εἰς πρῶτην χώραν σιάνθηκα ποῦ λέγεται Γαλάτζι·

καὶ μετ' ὀλίγον δὲ καιρὸν εἰσῆλθον εἰς τὸ Γιάσι,

ἐν Γιάσι τὸ περιφημον ὅπου εἶναι ὁ Ξρόνος,

Vers 17 à 20 manquent, G. — 23. ἡ ἐν τοῖς προαστείαις τε πόλεως
Κωνσταντίνου, G. — 25 et 26 manquent, G. — 41. ἀπὸ. — 47. εἰς τὸ.

- 48 Θρόνος, λέγω, χριστιανικὸς Μολδόβων ἡγεμόνος.
 Ἐστιάθηκα κέκεϊ καιρὸν ὅσον ὅπου 'χα χρεῖαν
 καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐμίσεισα διὰ τὴν Καζακίαν.
 Ἐφθασα εἰς τὰ σύνορα Μολδόβας κ' Ἰκραῖνας,
 Σορόκα π' ὀνομάζουσι κάστρον τῆς Μολδοβίας·
 ἐπέρασα τὸν ποταμὸν ὅπ' ὀνομάζουν Νίστρον,
 54 κεῖς κάστρον τὸ λεγόμενον Νεμίροβα εἰσηλθον·
 καὶ ἐξ αὐτοῦ παρέμπροσθεν εἰς ἄλλο κάστρον πῆγα
 Παυλοβίτζι ὀνομάζεται πόλιν τὴν Ἰκραῖναν,
 ὅπου ποτὲ κατοίκαε 'ς αὐτὸ Χάτκα Παλίας,
 ὁ πολεμάρχος ἀκουσλὸς τῆς ἑξῶ Καζακίας.
 Ἀπέκει δὲ μισεύοντας ἔφθασα εἰς Κιοβίαν,
 60 κάστρον ὅπου τὸ σέβεται ἅπασα ἡ Ῥωσσία (Fol. 5 r°.)
 διὰ τὰ ἅγια λείψανα πῶχουν στὰς ἐκκλησίας
 καὶ ἄλλα πράγματα καλὰ ἄξια ἱστορίας.
 Βέβαια εἶναι θαυμαστὸν μὲ πολλὰ μοναστήρια,
 καὶ διὰ πολλὰς γύμνασες ἔχει καὶ σπουδαστήρια·
 μὰ 'γὼ δὲν ἔχω δύναμιν πολλὰ νὰ ἱστορήσω,
 66 ἀλλ' ὡς εἷς τῶν ἐμπορευτῶν τὴν σιράταν ἄς ἀρχίσω.
 Κατέβηκα στὸν ποταμὸν τὸν μέγαν Βορυσθένην,
 ὅπ' ἀπὸ μέρη βορικὰ αὐτοῦθεν κατεβαίνει,
 κ' ἔχει ἰχθύας πᾶμπολλους ποῦ τρῶν στήν Κιοβίαν,
 ἐγὼ δ' ἀντικρὺς πέρασα στήν ἑσῶ Καζακίαν.
 Μερῶν βραχὺ διάσπῃμα ἔφθασα εἰς τὴν Νίζναν,
 72 κάστρον ὅπ' ὅλοι εἰς αὐτὸ κάμνουνε πραγματεῖαν.
 Ῥωμαίων εἶν' συναθροισμὸς, ἔχοντες κι ἀδελφάτον,
 καὶ παντρεμένοι εἶν' μερικοὶ καὶ κατοικοῦν εἰς αὐτό·
 ἐξόχως ἔχουν κ' ἐκκλησιά, κράζεται Ἅγιοι Πάντες,
 κ' ἐκκλησιάζονται Ῥωμνοὶ, γυναῖκες τε καὶ ἄνδρες.
 Διέτριψα κέκεϊ καιρὸν μῆνας πέντε καὶ ἑξί,

49. καιρὸν manque. — 55. κ' ἐξ. — 56. Il faut sans doute écrire πόλιν
 τῆς Ἰκραῖνας. — 72. αὐτόν. — 75. καὶ ἐκκλησία.

- 78 διότι εἶχα ἀφορμὴν ἐκεῖ νὰ πραγματεύσῃ·
καὶ ὅχι μόνον ἐδεκεῖ στὸ κάστρον μόνον ζοῦσα,
μὰ γύρωθεν τὴν Καζακιὰν κι ἄλλοῦ περιπατοῦσα.
Πρέπει κι ἄλλοῦ τῆς Καζακιᾶς τὰ κάστρη ὅπου εἶδα
νὰ κάμω τὸν κατάλογον τῶρα μὲ συντομίαν. (Fol. 5 v°.)
Δώδεκά 'ναι στὸν ἀριθμὸν κάστρη καλὰ κτισμένα,
84 νὰ γράψω καὶ τὸ ὄνομα ποῦ κρᾶζουν τὸ καθένα·
Τζερνίοβον μητρόπολις, ὅπου 'ναι Φημισμένον
καὶ ἀπὸ πράγματα πολλὰ εὐμορφα κοσμημένον·
Περίασλοβον στὸν ποταμὸν 'ς αὐτὸν τὸν Βορυσθένην,
καὶ κατοικοῦν πραγματευταὶ ἐντόπιοι καὶ ξένοι·
καὶ ἡ Σταρατοῦσα κάστρο 'ναι ἀπ' ὅλους γνωρισμένον,
90 στὰ σύνορα τῆς Λίτφιας εἶναι πηλυσιασμένον·
Μποροζοנוῦ καὶ Σόσνιτza, Μπατοῦρνα καὶ Μπερέζνα.
κάστρη κι αὐτὰ εἶν' στὸν ἀριθμὸν ἀπ' ὅλους γνωρισμένα·
Νοβομλινὴ κι Ἀλτίνουφκα, Κιρλόφτζι καὶ Περλοῦκα,
Καζάκοι κατοικοῦν 'ς αὐτὰ, πίνουν πολλὴν χορίλκα.
Ἐδῶ νὰ 'πῶ τὸ Γλούχοβο ποῦ 'ναι πηλυσιασμένον
96 τῆς Μοσχοβιάς τὰ σύνορα, ἐκεῖ εἶναι κτισμένον,
καὶ κατοικεῖ ὁ χάτμανος, Καζάκων ἡγεμόνας,
κι ἄρχει ὅλην τὴν Καζακιὰν μετὰ τῆς Ζαπορόγας.
Αὐτὰ 'ναι ποῦ περπάτησα ἐγὼ μόνος καὶ εἶδα·
μὰ 'ναι καὶ περισσότερα, μὰ 'γὼ ἐκεῖ δὲν πῆγα.
Τότες τόσον διέτριψα ἔξω στὴν Καζακίαν,
102 καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐμίσευσα διὰ τὴν Μοσχοβίαν·
περνῶντας ἐκ τὸ Γλούχοβο, σέβηκα εἰς Μοσχοβίας
σύνορα, ποῦ 'τον ἔκπαλαι Μοσχόβων βασιλείας. (Fol. 6 r°.)

80. καὶ ἄλλοῦ. Qu'il nous suffise de dire ici une fois pour toutes que, dans cette première partie, là où le manuscrit Lambryllos donne *κι'*, le manuscrit de Londres donne constamment *καὶ*, sauf indication contraire. Le manuscrit Gédéon écrit *κι'*. — 95. ἐκ τοῦ Γλούφοβο (*sic*), dans les trois manuscrits, mais le vers 103 donne la vraie leçon : Γλούχοβο = Glukhov, dans l'Ukraine.

- Σὲ κάστρον πρῶτον πέρασα Σεῦκα ἐπ' ὀνομάζουν,
ἐκεῖ τὸν κάθε ἄνθρωπον καλὰ τὸν ἐξετάζουν.
Καὶ κατ' εὐθείαν τῆς ὁδοῦ ποῦ πάγ' εἰς Μοσχοβίαν,
108 ἕτερα κάστρον τέσσαρα εἶν' ἐστὴν ὁδοιπορίαν·
ἅτινα ὀνομάζονται ὡς κάτωθεν τὸ γράφω,
διὰ τὸν ἅπαντα καιρὸν εἰς μνήμην μου νὰ τὰ ᾿χω·
Καράτζοβο καὶ Πόλχοβο, Μπιλιόβο καὶ Καλοῦχα.
Τότες κοντὰ πηλίσιασα ἐστὴν ἐλπίδα ὁποῦ ᾿χα,
ὅτι αὐτὰ διαβαίνοντας ἔφθαξα εἰς Μοσχοβίαν,
114 καὶ ἀπὸ μακρόθεν εἶδα τὴν ὡς ἄλλην γῆν ἀγίαν,
ἐκ πλῆθος τῶν ἐκκλησιῶν, σλαυρῶν τῶν χρυσωμένων
μ' ἐφάνην εἶδα οὐρανὸν μὲ τᾶστρον σιολισμένον.
Βέβαι' ἂν εἶχα δύναμιν γραμμάτων κέπιστήμης
Φανῆν ἤθελα πωινετῆς τῆς πόλεως ἐκεῖνης·
ὅτι ὅποιος εἶν' χρυστιανὸς καὶ ἰδῇ τὴν ἐκκλησίαν
120 νὰ λάμπη ὡς καθὼς ποτε ὁμοῦ μὲ βασιλείαν,
πρέπ' ἐξ ἀνάγκης νὰ εἰπῇ καὶ νὰ παροιμιᾶσῃ
πῶς βλέπει 'ς αὐτὸν τὸν καιρὸν τὴν ποτεσινὴν τάξιν.
Ἐμὲ τοῦτα ἀρέσκοντα ὥσπερ τὰ φανερόνω,
διέτριψα ἐστὴν Μοσχοβίαν ἕως καὶ τρίτον χρόνον
καλῶς ἐμπορευσάμενος, ὡς Θεὸς μ' εὐεργέτει·
126 μὰ πάλιν τῆς πατρίδος μου ἔρως μοι ἐπανεστῆ. (Fol. 6 v°.)
Ἐμίσεισα δὲ ἀπ' ἐκεῖ διὰ τῆς Κιοβίας,
εἰς κάστρον ἐκατήντησα ποῦ εἶν' τῆς Πολωνίας,
πηλίσιον τῆς Μολδύβιας, Πόλωνων εἶν' γρανίτζα,
εἶν' κεῦμορφον καὶ ἰσχυρὸν, τὸ κράζουν Καμενίτζα.
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπέρασα διὰ τὴν Μολδοβίαν,
132 κ' ἐπέρασα κ' ἐπάγησα εἰς τὴν Οὐγγροβλαχίαν·
ἐδ' Βουκουρέστιν σιᾶθηκα, χώρα εἶν' γνωρισμένη,
καὶ ἡγεμόνων παράταξις ἐκεῖ συναθροισμένη·
πάντα ἐκ' εἶν' κατοίκησις τοῦ κάθε ἡγεμόνος,

- σχεδὸν καὶ κατὰ τὸ παρὸν Οὐγγροβλαχῶν εἶν' ἑρόνος.
 Ἀλλ' ἐγὼ 'κεῖ διέτριψα ὅση μ' ἦτανε χρεία,
 138 τοῦ Δούναβ' ἔπειτ' ἄντικρυς εἰσῆλθον στήν Τουρκίαν.
 Διὰ τοῦ κάστρον πέρασα πῶχει ὀνομασίαν
 Σισιούβιον ποῦ κράζουσι, Τουρνόβου ἐπαρχίαν·
 καὶ ἀπ' ἐκεῖ διαβαίνοντας στὸ Τούρνοβον ὑπῆγα
 κάστρον ὅπου γνωρίζεται, παλαιὰ Βουλγαρία.
 Ἐξ αὐτοῦ δ' ἐξερχόμενος εἰσῆλθον εἰς πόλιν
 144 Ἀνδριανοῦ τοῦ ἀνακτος, ὡς τὴν γνωρίζουν ὅλοι·
 κεῦθδρομῶντας ἀπ' ἐκεῖ τὴν εἰς ὁδοιπορίαν,
 Θεὸς ὡς οἰκονόμησεν, εἰσῆλθον στήν πατρίδα
 καὶ ἀπόλαυσα γενέτας μου καὶ συγγενεῖς μου ὅλους
 ὑγιεῖς ὡς τοὺς ἄφησα, μετὰ τοσούτους χρόνους. (Fol. 7 r°.)
 Βραχὺ καιροῦ διέτριψα τότε εἰς τὴν πατρίδα,
 150 κεῦθὺς πάλιν ἐμίσεισα διὰ τὴν ἐμπορίαν.
 Ἀπὸ τὴν Πόλιν μίσεισα, πατρίδος τῆς ἰδίας,
 εἰς τὰς εὐχὰς γενέτων μου ἐλπίζων τὰς ἀγίας·
 καὶ πάλιν διὰ τῆς Ἀνδριανοῦ εἰς τὴν Βλαχίαν πῆγα,
 καὶ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν μίσεισα διὰ τὴν Οὐγγαρίαν.
 Πέρασ' ἀπ' τὸ Τριγόβιστον, στὰ σύνορα ὑπῆγα
 156 Βλαχίας τε καὶ Ἑρδελιοῦ, τότες πρῶτον τὰ εἶδα·
 βουνὰ καὶ δάσ' εἶν' φοβερά, καὶ ἐν κάστρον κτισμένον,
 παλαιὸν καὶ λιθόκτιστον, Ρούκαλ' ὀνομασμένον.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ παρέμπροσθεν εἶδον γῆν Ἑρδελίας,
 τόπον τὸν εὐμορφότατον τῆς κάτω Οὐγγαρίας,
 κτισθῆκα στὸ Πρασσοβὸ καιρὸν διὰ συντροφίαν,
 162 ὅτ' εἶχα γνώμην νὰ διαβῶ ἔσω στήν Πολωνίαν·
 τυχαίνοντας δὲ συντροφίαν ἐκίνησα τὴν σιράταν·
 ἰδοὺ δὲ καὶ κατ' ὄνομα τὰ ὅσα εἶδα κάστρα.
 Ἐκ Πρασσοβοῦ μισεύοντας στὸ Φαγαράσι πῆγα,
 κάστρον ὅπου 'ναι ἰσχυρὸν διὰ τὰ ἐναντία·

κύκλωθεν εἰς τὰ τεῖχη του νερὸ εἶν' τριγυρισμένον,
 168 καὶ ποταμὸν ἔχει κοντὰ Ὀλτον ὠνομασμένον.
 Καὶ μεθ' ἡμέρας μερικὰς 'ς ἄλλο κάστρο ἔφθαζάμεν,
 καὶ τὴν τοποθεσίαν του πολλὰ ἐθαύμαζάμεν, (Fol. 7 v°).
 Μπίστριτζα τὸνομάζουσι καὶ ἔχει εὐμορφίαν,
 δένδρη καὶ εὐμορφα νερὰ, καὶ ἀέρος εὐκρασίαν.
 Καὶ παρεμπρὸς στὲς σιράτες μας ἄξιες χῶρες εἶδα,
 174 ἐν συντομίᾳ νὰ τὲς εἰπῶ ἄνευ πολυλογίας.
 τέσσαρες εἶν' στὸν ἀριθμὸν, συντόμως ἄς τὲς ποῦμεν,
 νὰ φθάσωμεν στὰ σύνορα, σὴν Λεχίαν νὰ σεβοῦμεν.
 Ἡ Συστόρα πρώτη 'ναι, κῆπειτα Βασαρχέλι,
 καὶ τρίτη εἶν' τὸ Μούροσι, καὶ Σέκετι στὰ τέλη.
 Εἶν' καὶ βουνὰ στὰ σύνορα ψηλὰ καὶ ὠνομασμένα,
 180 Μπεσκιδία τὰ κράζουσιν εἰς πολλοὺς γνωρισμένα.
 εἰς τὰ ὁποῖα βρίσκονται καὶ μιᾶς φύσης λίθοι,
 ἀδάμαντας ὁ μὴ εἰδὼς, δοκῶ, τοὺς θελεῖ εἶπη.
 ὅτ' εἶναι καθαρώτατοι, λάμπουν σὰν ἀδαμάνται,
 καὶ λιθογνώμων τις ἰδὼν δὲν μᾶς εἶπε τί νὰ 'ναι.
 σῶμα ἔχουνε σιπερὸν καὶ πόρους πυκνωμένους,
 186 τιμὴν δὲ ὥσπερ κρουσγαλλιῶν τοὺς ἔχουν ὠρισμένους,
 καὶ ἐρευνοῦνται πάντοτε παρὰ τῶν ἐγχωρίων
 ὁποῦ εὐρίσκονται ἐκεῖ εἰς τὰ ὄρη πλεσίον.
 Περιεργείας χάριτι καὶ μόνος μου ἐρευνήσας,
 τὸν ἵππον μου εἶλκον συρτὸν, πεζὸς περιπατήσας,
 ἡῦρα ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν ἄνευ μεγάλων κόπων.
 192 ὅτ' εἶχε βρέξῃ ὀλονυχτὶς τότες ἐκεῖ στὸν τόπον (Fol. 8 i°).
 κέξ' ἀλειψεν ὁ ὑετὸς τὸν κορνιακτὸν ὅλον,
 ποῦ πάντοτε τὴν ἀνοιξιν γεννᾶται εἰς τὸν δρόμον.
 καὶ οὕτως ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς τοὺς ἐμφανίζει,

167. νερόν, dans les trois manuscrits. — 169. κάστρον. — 172. καὶ ἀέρος εὐρωσλίαν. — 177. βασταρχέγι. — 181. εὐρίσκονται. — 190. εἶχον, G. — 191. χωρὶς μεγάλων κόπων, G. — 195. ἐμποδίζει, et au-dessus, d'une main plus récente, ἐμφανίζει.

- κι ὁ ἥλιος μὲ τὸ φέγγος του τοὺς ἀκτινοβολίζει.
 Μὰ εἰς τοὺς λίθους αὐτουνούς βέβαιά τις θανμάζει,
 198 μὲ σίλοχασμόν τὰ μέρη τους καλὰ σὰν ἐξετάζει.
 Κατὰ τὸ σχῆμα του καθεὶς ἔχει ὥσπερ δουλευμένας
 γωνίας πολλὰ ἔντεχνas ὡς δεῖ καλῶς γλυμμένας·
 ἀπίθανον τόσον λεπτὰς γωνίας τις νὰ ξύσῃ,
 καὶν λιθοξόος ἔξοχος νὰ τὲς ἰσομετρήσῃ.
 Ἀλλ', ὦ φύσις ὑπέρτατη τῶν ἐπιστήμῶν ὅλων,
 204 μὲ τέχνην ἀκατάληπτον κοσμεῖς τὸν κόσμον ὅλον!
 Σὲ, σὲ μιμοῦντ' οἱ ἄνθρωποι καὶ τέχνας ἐνεργοῦσι,
 ἀλλὰ τοῦ κρεῖττον ἔνεκεν τὰ χεῖρ' αἰεὶ ποιοῦσι.
 Οἴμοι, πῶς οὕτως τόλμησα, ἀλλ' ἐξ ἀπροσεξίας,
 νὰ μιμηθῶ, ὦν βάτραχος, ἀηδόνων εὐλαλίας;
 Ἰδοὺ τοῦ ἀμουσολαεῖν παύω, καὶ ἄς ἀρχίσω
 210 τὴν σιράταν μου στὸ παρεμπρὸς πῶχῳ νὰ ὁδοιπορήσω.
 Αὐτὰ τὰ ὄρη ποῦ 'παμεν εἶν' ἄνω Οὐγγαρίας,
 καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀρχίσσαμεν τὴν γῆν τῆς Πολωνίας·
 δηλαδὴ ἀπὸ τὰ σύνορα μὲ πεντέξι ἡμέρας
 εἰς μέρη ἐκατήντησα Λεχίας ἐσωτέρας· (Fol. 8 v°.)
 καὶς κάστρον ἐδιέτριψα ποῦ κράζεται Λιόβι,
 216 τῆς Πολωνίας ἅπασας ἐξαίρετος εἶν' ὅλη·
 ὅτι ἐκεῖ ππραγματευτῶν ἔγκριτοι ππραγματεύουν
 καὶ ἀπὸ μέρ' ἀλλότρια πολλοὶ ἐκεῖ ταξιδεύουν·
 καὶ γὰρ ἐκ' εὐρισκόμενος διὰ νὰ ἐμπορεύσω,
 καὶ ὅση μοι ἦτον ἰσχὺς διὰ νὰ ππραγματεύσω,
 ὡς πῆφυκε ππραγματευτὰς τὸ πλεῖον νὰποβλέπουν
 222 καὶ κόπον παρὰβλέποντας πόρρω νὰ ταξιδεύουν·
 οὕτω καὶ γὰρ ὡς εἶς αὐτῶν παρὲβλεπα τοὺς κόπους,
 μὰ καὶ μεγάλην ἔφεσιν εἶχα νὰ ἰδῶ τύπους·
 ὁμοῦ καὶ περιήγησιν καὶ ἐμπορίαν τελοῦσα,
 ἀμφότερα τελῶντας τα καὶ κόσμον ἰσλοροῦσα.

Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐμίσεισα, ὑπῆγα ἔς ἄλλο κάστρον,
 228 Λιουμπλούνι τὸνομάζουσι, κριτήριον τῶν σλάκτων·
 ὅτ' οἱ μεγάλοι ἄρχοντες ὅλης τῆς Πολωνίας
 ἐκ' ἔχουν τάξιν νὰ βρεθοῦν μετὰ ἐπιμελείας,
 ἔχουν τὸν χρόνον μερικὸν καιρὸν διωρισμένον,
 κέρχονται καὶ σιοχάζονται κάθε ἀδικημένον,
 οὐχὶ τὲς κρίσεις τὲς κοινὲς, μὰ ἀναμεταξύ τους,
 234 καὶ δι' ἀνάγκην τοπικὴν ἐκεῖ λὲν τὴν βουλὴν τους·
 στὴν γλῶττιαν τους τὴν ἴδιαν αὐτοὶ ἀνάμεσόν τους
 τιρπουνάρι τὴν κράζουσιν αὐτὴν τὴν σύνοδόν τους. (Fol. 9 r°.)
 Ἐστιάθηκα ἐκεῖ καιρὸν ἕως ὅπου ἔχα χρειάν,
 καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐμίσεισα διὰ τὴν Βαρσαβίαν·
 τὸ Καζιμίρι πέρασα, κάστρον ποῦ ἔναι στὴν ἄκραν
 240 στῆς Βίσλας λέγω ποταμὸν, ποῦ τρέχει εἰς τὴν Δάνσκαν·
 καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὸ ἀντικρυς περνῶντας τὸ ποτάμι,
 μετὰ ἡμέρας μερικὰς ἔφθαξα στὸ Βαρσάβι.
 Ἐγὼ ἐκεῖ ἐταξίδευσα δι' ἐμπορικὰς χρειάς,
 μὰ εἶδα κι ἄλλα πράγματα ἄξια ἱστορίας·
 κῆκαμα περιήγησιν πλῆθος ἀνθρώπων πράξεις,
 246 πολλῶν νέων στρατιωτῶν τὰς εὐρύθμους των τάξεις.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ πανέκαμψα εἰς τὸ Λιόβιν πάλιν,
 κι ἀπὸ τὸ Λιόβιν ἄρχισα ὁδοιπορίαν ἄλλην·
 καὶ ἄλλα κάστρον πέρασα κῆξῆλθον ἐκ Λεχίας.
 Ντούμπνα καὶ Μπρότη εἶν' τὰ δυὸ κάστρον τῆς Πολωνίας·
 καὶ παρεμπρὸς πηγαίνοντας διὰ τὴν Κιοβίαν
 252 (πολυλογίαν ἐξαιρῶ) πῆγα στὴν Μοσχοβίαν·
 καὶ σιάνθηκα πάλιν καιρὸν ἐκεῖ στὴν Μοσχοβίαν,
 ἔχοντας πολλὴν μέριμναν διὰ τὴν ἐμπορίαν.
 Τὸ ποῦ νὰ πάγω φρόντιζα νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν,
 καὶ ὁ Θεὸς μ' ὠδήγησε ξενιτεῖαν πορρωτέραν,

230. εὐρεθοῦν. — 250. Au lieu de κάστρον (qui est ma correction), les
 trois manuscrits donnent καὶ σιρόγι.

- Θεὸς ὁ παντοκράτορας, τῶν ἀγαθῶν αἰτία,
 258 βουλὴν τότε μεῖς ἔδωκε νὰ πάγω στήν Περσίαν· (Fol. 9 v°.)
 καὶ οὕτως εἰς ὄνομα Χριστοῦ ἐκίνησα τὴν σιράταν,
 καὶ ἄς 'πῶ διὰ περιέργειαν ὅσα κι ἂν εἶδα κάσitra.
 Στὸ Βλαδιμίρι πέρασα, κάσitr' ἔκπαλαι κτισμένον,
 μάλιστα ἵνα μητρόπολις, κεῖναι καὶ ἀκουσμένον·
 οἱ Μόσχοβοι ὡς ἰστοροῦν σὲ πολλὰ τοὺς βιβλία
 264 πῶς στὰς ἀρχὰς νὰ ἦτονε κέκεῖ μιὰ βασιλεία.
 Καὶ παρεμπρὸς ἐφθάξαμεν εἰς ἐπαρχίαν ἄλλην,
 καὶ εἶχε κάσitρον πέτρινον, μητρόπολιν μεγάλην,
 Νίζναν τὴν ὀνομάζουσι, κλίμαν τῆς Μοσχοβίας,
 νὰ μὴ νομίζης κι ὀμιλῶ τὴν Νίζναν Καζακίας·
 πλησίον εἶν' τοῦ ποταμοῦ Βόλγα ὅπ' ὀνομάζουν,
 270 κύματα κάμνει πάντοτε ὅπ' ὅλοι τὰ θαυμάζουν·
 καὶ ἔρχεται ἀπὸ μακρὰ μέρη ὑπερβορεΐα,
 καὶ τρέχει διὰ τῆς Ῥωσσιᾶς εἰς Θάλασσαν Κασπίαν.
 Ἐγὼ στήν Νίζναν σέβηκα μέσα εἰς τὸ καράβι,
 ὅτι ὅποιος θέλει ἔρχεται μεῖς πλοῖον στὸ ποτάμι,
 καὶ μετὴν Βόλγαν εὐμορφα στὸ Ἀσiraχάνι πάγεις
 276 κι ἀπ' τὴν ξηρὰν ἂν θέλῃς πᾶς, πάλιν κεῖ καταντάγεις.
 Διαβαίνοντας τοῦ ποταμοῦ χῶρες πολλὰς θαυροῦσα
 εἰς τὰς ἄκρας τοῦ ποταμοῦ, Ῥῶσσοι ποῦ κατοικοῦσαν,
 καὶ περιβόητας μονὰς, μοναστήριων πλῆθος,
 τῶν βασιλέων κτίσματα ὡς κάσitρη εἶχον τείχη. (Fol. 10 r°.)
 Στὰ κάσitρη ποῦ σtaθήκαμεν καὶ μέρες ἔκαμάμεν,
 282 ὡς ἐν συντόμῳ νὰ τὰ 'πῶ εἰς ἐνθύμησιν νὰ ἵναι.
 Πρῶτον λέγω μητρόπολιν Καζάνι, κάσitρον μέγα,
 λιθόκτιστον, εὐρύχωρον, καὶ εὐμορφον τῇ θεᾷ·
 κίσtorικοὶ ὡς γράφουσι καὶ τῶν Μοσχόβων τίτλα,
 βασιλείου ἦτον ποτὲ μετ' ὀννην του βοήθειαν,
 Τάταροι ποῦ ποτὲ καιρὸν ἐκ' εἶχαν αὐθεντίαν,

- 288 ὥς καὶ ἄλλοῦ ἐδηλώσα κι αὐτοῦ 'τον βασιλεία.
 Καὶ τρέχοντας παρέμπροσθεν τῆς Βόλγας τὸ ποτάμι,
 ποτάμι ὥσπερ εἶπαμεν ποῦ πάγει στ' Ἀσπραχάνι,
 ἀνάγκη εἶν' νὰ διηγηθῶ ἀμφοτέρων τὸ μέρος,
 τοῦ ποταμοῦ τὰ δεξιὰ κι ἀριστερὰ κι ὡς τέλος.
 Τὸ μέρος ποῦ 'χαμεν δεξιὰ, δύσις ὁποῦ ἐλογοῦνταν,
 294 σὲ κάστρον ἐσλαθήκαμεν, Σαράτοβο ἐκαλοῦνταν.
 Μετὰ δ' ἡμέρες δύο τρεῖς, ὡς ἐτρέχαμεν κάτω,
 εἰς ἄλλο κάστρο ἐπιάσαμεν, Τζαρίτζα τὸνομά του·
 καὶ παρεμπρὸς δὲ ἀπ' αὐτοῦ ἐσλαθήκαμεν 'ς ἄλλο,
 Καμίσνικο τὸ κρᾶζουσι, δὲν εἶν' πολλὰ μεγάλο.
 Καὶ παρακάτω ἠύραμεν πάλιν ἄλλο κασιέλλι
 300 Τζορνόγιαρι τὸ κρᾶζουσι καὶ πλέον εἶναι τέλη.
 Εἶπαμεν μέρους δεξιοῦ, κι ἀρισίεροῦ ἄς 'ποῦμεν,
 τὰ ἔσα εἶδαμεν καλῶς ἄς τὰ διηγηθοῦμεν· (Fol. 10 v.)
 εἰς τὸ Σαράτοβ ἀντικρυς, σ' ἀρισίερὸν τὸ μέρος,
 ὁ τόπος εἶν' ἐπίπεδος ἕως ποταμοῦ τέλος·
 μὰ, ὡς λέγουσιν, ἐκτείνεται αὕτη ἡ πεδιάδα,
 306 σύνορα ἔχει στὲς ἄκρες τῆς βασιλεία μεγάλα
 καὶ Κίνας καὶ Σιμπίριας ὁμοῦ καὶ Μπουχαρίου·
 μὰ 'γὼ ὅ τ' εἶδα ἄς εἰπῶ ἕως Ἀσπραχανίου.
 Στὴν πεδιάν ποῦ φαίνεται μέσ' ἀπὸ τὸ ποτάμι
 Καλμοῦκοι κατοικοῦν 'ς αὐτὴν, ἔχουν ὁμοῦ καὶ χάνην,
 Ἀγιουκᾶν τὸν ὠνομάζασι; καὶ εἶχεν ἐξουσίαν
 312 ἀπάνω 'ς ὅλους, 'ς αὐτουνοὺς εἶχε τὴν αὐθεντίαν.
 Καὶ πάντοτε τὴν ἀνοιξιν ἔρχονται εἰς τὰ χεῖλια
 τοῦ ποταμοῦ πολλὰ κοντὰ, διὰ νεροῦ τὴν χρεῖαν·
 καὶ πάλιν μερικὲς φορὲς ποσῶς δὲν πλησιοῦνε,
 μὰ εἰς ἐ μέρη ἐσώτερα πᾶνε καὶ κατοικοῦνε.
 Οἱ οἴκοι τους εἶναι σκηνές, στὸν κάμπον κατοικοῦνε,
 318 ἔχουν καὶ ζῶα πάμπολλα ὁποῦ ζωοτροφοῦνται.

- Πρέπει κι αὐτὸ διὰ νὰ 'πῶ, νὰ ξεύρη ὅποιος διαβάζει,
 πῶς αὐτὴ ὅλη ἡ ξηρὰ χώραν δὲν ἀποτάζει·
 μέσ' ἀπὸ τὸ Σαράτοβον ἕως εἰς τὴν Κασπίαν
 ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν χώραν δὲ βρίσκεις μίαν·
 μόνον τὰ κάσῳρη μοναχὰ ὡς ἐφανερώσαμεν,
 324 καὶ τοῦτα τελειόνοντας στ' Ἀσῳραχάνι ἔφθαξάμεν. (Fol. 11 r°.)
 Αὐτὸ τὸ Ἀσῳραχάνι δὲ λιθόκτιστον εἶν' κτισμένον,
 καὶ εἰς τὴν Βόλγαν ποταμὸν εἶναι πλησιασμένον·
 ἔχει καὶ μοναστήρια καὶ μητρόπολ' ἀξίαν,
 κοί παλαιοὶ ὡς ἰσῳοροῦν κι αὐτοῦ 'ταν βασιλεία.
 κατ' ἐξοχὴν κέκεῖ καιρὸν ποτὲ ἐξουσιάζαν
 330 οἱ Τάταροι κι, ὡς φαίνεται, βασιλείον τὸ κράζαν.
 Μὲ συντομίαν λέγοντας, πόρτον εἶν' στὴν Κασπίαν
 καὶ σκάλα τῶν πραγματευτῶν ποῦ πᾶνε στὴν Περσίαν.
 ἐκεῖ κήμεῖς ἐσέβημεν μέσα εἰς τὸ καράβι·
 δύο δ' ἡμέρες τρέχοντες κάτωθεν στὸ ποτάμι
 ἐβγήκαμεν στὴν Θάλασσαν ἔξω εἰς τὴν Κασπίαν,
 336 καὶ μεθ' ἡμέρας μερικὰς φθάξαμεν στὴν Περσίαν·
 Στὲς σῳεργές πλησιάζοντες εἶδαμεν κῆνα κάσῳρο,
 ἀπάνωθεν ἐκτείνονταν στὴν Θάλασσαν ὡς κάτω,
 λιθόκτιστον, καὶ ἀρκετὸν στὴν περιφέρειάν του·
 Τερμπέντι, ὡς ἐρώτησα, εἶναι τὸ ὄνομά του·
 τῶν Περσῶν πολλοὺς ἤκουσα καὶ λέν νὰ εἶν' κτισμένον
 342 ἀπὸ τὸν μέγ' Ἀλέξανδρον κεῖνον τὸν ἀκουσμένον.
 Τὴν περαντζάδαν ταύτην δὲ Ὀλλάντοι τὴν μετροῦσι,
 τριακόσια ἐβδομήκοντα μίλλια τὴν ἀριθμοῦσι.
 Κεξεμπαρκαριστήκαμεν ἀντικρυς μεθ' ὑγείας
 εἰς τόπον ὁποῦ κράζεται Γιάζοβα, γῆ Περσίας· (Fol. 11 v°.)
 τόπος εἶναι ἐπίπεδος ἀνευ κάμμιᾶς χώρας,
 348 μόνον καράβια σῳέκονται ἐκεῖ πάντα πρὸς ὥρας.

321. μέσα. — 322. δ' εὐρίσκεις. Il faut ici une négation : δὲ βρίσκεις
 = δὲν εὐρίσκεις. — 333. καὶ ἡμεῖς.

- Καὶ ἀπ' ἐκεῖ μισεύσαμεν διὰ ξηρᾶς πουρνῶρα,
καὶ μεθ' ἡμέρας δύο τρεῖς ἐφθάσαμεν σὲ χώραν,
τοποθεσίαν ἔχ' εὐμορφην καὶ ἀέρος εὐκρασία,
καὶ πολυάνθρωπος πολλὰ, ἐμπόρων κατοικία.
Σαμαχὶ τὴν ἐκράζουσιν, ἐπαρχίαν Σιρβάνι,
354 καὶ διὰ Περσῶν προσλαγῆς διοικεῖται ὑπὸ χάνη.
Σιρβάνι εἰς τὴν γλῶττιαν τοὺς τὴν ἐπαρχίαν κράζουν,
μὰ, ὡς φαίνεται, εἶν' ἡ παλαιὰ Μήδεια ποῦ ὀνομάζουν.
Τὸ κάθε πρᾶγμ' εὐρίσκει τις ἐκεῖ νὰ πραγματεύσῃ,
καθεὶς ὅπου ὀρέγεται ἐκεῖ νὰ ταξιδεύσῃ,
ὅτ' ἔρχονται πραγματευταὶ κἔσω ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν
360 ὀλίγα περιγράφοντας καὶ ἀπ' ὅλην τὴν Περσίαν.
σλαμάτησα καὶ γὰρ καιρὸν, ὡς Θεὸς μ' εὐεργέτει,
καὶ ὅ τι εἶχα καὶ ἐγὼ ἐκεῖ ἐπραγματεύθην.
Καὶ πάλιν ἐπανάκαμψα δι' ὁδοῦ τῆς ἰδίας,
καὶ ἀντικρυς ἐπέρασα θαλάσσης τῆς Κασπίας.
Εἰσηλθὼν 'ς Ἀστραχάνι δὲ, δηλαδὴ στὴν Ῥωσσίαν,
366 κήρξάμην πάλιν τῆς ὁδοῦ διὰ τὴν Μοσχοβίαν.
'ς αὐτὴν τὴν ἐπανάκαμψιν νὰ 'πῶ ἀκόμ' ὅ τ' εἶδα,
καὶ δοκεῖ μοι οὐκ ἀσύμφερων εἶναι γιὰ ἱστορίαν. (Fol. 13 r°.)
Ἀπ' τ' Ἀστραχάνι πλεύσαμεν πάλιν διὰ τῆς Βόλγας,
καὶ φθάσαμεν ἀνώτερα στὰς ρούσσικας τὰς χώρας.
ὅς Σαράτοβο ξέβημεν ἀν καὶ ἄλλου ἔγραψά το,
372 πῶς πωλησίον στὴν Βόλγ' αὐτὴν εἶναι ἱσφόρησά το.
Ἀπ' ὧδ' αὐτοῦ διὰ ξηρᾶς δι' ἀμαξῶν ὁδεύων,
καὶ χώρας, κάστρη μερικὰ, οὐκ ὀλίγα πολεύων,
ἐν τὰναμεταξὺ αὐτοῦ ἔτυχε νὰ γνωρίσω
δύο ἔθνη παράξενα, καὶ πολλὰ νὰ πορήσω.
Τὰ ὅποια ὀνομάζονται τὸ μὲν ἓνα Μορτόβοι,
378 τὸ δ' ἄλλο Τζερεμίσηδες· καὶ οὐ κατοικοῦν εἰς πόλιν,

351. εὐκρατεία. — 356. εἶναι. — 362. καὶ ὅτ' εἶχα. — 377. μορτόβη, dans le manuscrit Lambryllos et dans celui de Londres; μορτόβι, G. — 378. τζερεμίσι δὲ, G.

- μόνον ἔχουν ξεχωριστὲς χάρες ὅπου βιοῦνε,
καὶ γεωργοῦν ὡς γεωργοὶ καὶ οὕτω ζωοτροφοῦνται·
καὶ ὅλα τὰ βασιλικά τέλη αὐτοὶ πλερόνουν,
καὶ ὡς δοῦλοι καὶ ὑπόδουλοι ὅλα τὰ τελειόνουν·
μόνον μὲ πᾶσαν λευθερίαν τὰ κατ' αὐτῶν τελοῦσι,
384 καὶ πολλ' ἀστέϊα πράγματα βλέπεις καὶ κωμωδοῦσι·
ὅτ' εἶν' τελείως ἄμοιροι οὐ μόνον εὐσεβείας,
ἀλλ' οὐδὲ ψιλὴν εἶδησιν ἔχουν ἄλλης θρησκείας.
Μόνον αὐτοὶ διάλεκτον ἔχουν ξεχωριστὴν τους
καὶ ἔθνη πολλὰ γέλοια ποῦ ἠῦραν ἀπ' τοὺς γονεῖς τους·
πανηγυρίζουν μὲ ψωμιὰ καὶ οὕτως εὐωχοῦσι,
390 καὶ τὴν βροχὴν, ὡς ἔγνωκα, πολλὰ δοξολογοῦσι. (Fol. 19 v°.)
Ἀλλὰ τίς τὲς γυναῖκες των βλέποντας νὰ σωπάσῃ,
καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς τίς εἶν' νὰ μὴ γελάσῃ;
νὰ ὅτ' ὡς καταγίνονται καὶ ὅσο μποροῦν κοσμοῦσι,
μίαν καμποῦραν τορνευτὴν στὴν ῥάχιν νὰ φοροῦσι·
καὶ ὅσες ποῦ διαφέρουσι τὴν κάμνουν ὀγκοτέραν,
396 καὶ αἱ ἄλλες αἱ πτωχότερες τὴν ἔχουν μικροτέραν·
ἀστεῖα ἐπεπόνθησιν μὲ τὰ φορέματά τους
καὶ δι' αὐτῶν ἅς κρίνῃ τις καὶ τὰ καμάματά τους.
Ἔμερας δ' ἀρκετὰς ἀπ' αὐτοῦ, λέγω μὲ συντομίαν,
ἔφθασα εἰς τὴν ἄνασσαν πόλιν τὴν Μοσχοβίαν.
Οἶδα ὅτι πολυλογῶ, μὰ ἅς μὴν ἀμελήσω
402 καὶ ὡς καθὼς διήρχουμουν οὕτως ἅς ἱστορήσω.
ἔτι διέτριψα καιρὸν βραχὺ στὴν Μοσχοβίαν,
καὶ ἀπ' ἐκεῖ ταξίδευσά πάλιν στὴν Καζακίαν·
ὡς ἔτυχεν παραγμάτευσά ἐξω στὴν Καζακίαν,
καὶ πάλιν μεταγύρισα μέσα στὴν Μοσχοβίαν·
καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐμίσεισα διὰ τὴν νέαν πόλιν,
408 εἰς πάντας εἶναι γνωριστὴ λέγοντας Πέτρου πόλιν.
Τὰ κάσθη ὅπου ἀπέρασα πρέπει νὰ τὰ συντέμω,

- δια δὲ περιέργειαν μόνον τὸ ἓνα λέγω.
 Μετὰ ἡμέρας μερικὰς ἀπὸ τὴν Μοσχοβίαν,
 εἰς ἐπαρχίαν ἔφθαξα ποῦ λέν Νοβογραφδίαν. (Fol. 13 r.)
 κάστρον ἔχει παμπάλαιον, ὥς πολλοὶ ἰστοροῦσι,
 414 καὶ πολυάνθρωπον πολλὰ, ἅν τινές μ' ἐρωτοῦσι.
 Εὐρίσκεται κέκεϊ κοντὰ μία μεγάλη λίμνη,
 κι ἄρκετὸν ἔχει πέλαιος ὡς Θάλασσα κέκείνη.
 Λάτοβσκα Ὄζιρα τὴν λέν στήν ρούσσικην τὴν γλῶτταν,
 ἔχει καὶ ξέρες μερικὲς καὶ χρειὰν ἀπὸ ποδόταν.
 καράβια μέσα πλέουνε καὶ κάτω κατεβαίνουν,
 420 κέπειτα μὲ τὸν ποταμὸν στήν Πετρούπολη ἐβγαίνουν.
 Αὕτη ἡ λίμνη εἶν' γλυκειὰ, καὶ ἐξ αὐτῆς γεννᾶται
 ὁ εἰρημένος ποταμὸς καὶ κάτωθεν κινᾶται.
 Νεβὰ τὸν ἱνομάζουσι, τρέχει στήν Πέτρου πόλιν,
 καὶ δι' αὐτῆς στήν Βάλθικα, ὡς τὸ γνωρίζουν ὅλοι.
 Ἄς παύσω διὰ τοῦ νεροῦ τὴν σίράταν νὰ ξηγοῦμαι,
 426 ὅτι 'ς ἀνθρώπους ἔμπειρους κι αὐτὰ, δοκῶ, ἀρκοῦνε.
 καὶ ἄς 'ποῦμεν τὴν διὰ ξηρᾶς ὁδὸν ὁποῦ ὑπῆγα,
 κέπειτα νὰ διηγηθῶ Πετρούπολιν ἣν εἶδα.
 Ὅδον ἡμέρας τέσσαρας ἀπὸ τὸ Νοβογράδι
 ἔφθαξα στήν Πετρούπολιν Πέτρου Ἀλεξιάδη.
 Ἄς μὴ λείψω δ' ὡς δύναμαι διὰ νὰ ἰστορήσω,
 432 καὶ τὴν τοποθεσίαν της διὰ νὰ ἐξηγήσω,
 ὅτ' ἐγνωρίζω βέβαια πολλοὶ ἐπιθυμοῦσι
 μονάρχου νέον σύστημα περιγραφὴν νὰκοῦσι. (Fol. 13 v.)
 Κάστρον ἔχ' ἰσχυρότατον, ὅλον πετροκτισμένον,
 καὶ μὲ τὴν Νέβαν ποταμὸν ὅλον τριγυρισμένον.
 Μὰ πρὶν τὸ κτίσῃ ὁ ἄνακτας τῆς Μοσχοβίας Πέτρος,
 438 ἦτον νησὶ μονώτατον, ἀκατοίκητος τόπος,
 ἀλλ' ἔκαμέν το θαυμαστὸν κάστρον, ἐπαινεμένον,
 μὲ θαυμαστὴν τεκτονικὴν τὸ 'χ' εὐμορφα κτισμένον.

- Πρέπει καθεὶς ἀκούοντας καλὰ νὰ καταλάβῃ
 ὅτι τὸ κάστρον ἐμπροσὶά πλέει στόλου καράβι,
 ὅτ' εἶν' βαθὺς ὁ ποταμὸς, μάλιστ' αὖ μερισμένος,
 444 σὲ δύο καὶ σὲ τρεῖς μεριεὶς εἶναι ξεχωρισμένος,
 καὶ κάμνει μέσα του στεριὰς μὲ δένδρα στολισμένες,
 μὲ πλῆθος πολλῶν παλατιῶν εἶναι κεκοσμημένες·
 καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, καὶ ὁποῦ στεριὰς καὶ ἂν ᾦτον,
 παλάτια καὶ ἀγορὲς πλῆθος πολὺ κτισίῃκαν·
 καὶ ἄλλα ἀξιόλογα πράγματα ἐκεῖ ἀκμάζουν,
 450 καὶ ἐπιστῆμες πάμπολλες τὰρ' αὖ ἐδοκιμάζουν.
 Ἀλλ' ἐγὼ ἄς φέρω σιωπῇν ὅτι πρέπει νὰ παύσω,
 καὶ κάτω τῆς Πετρούπολης πόρτο ἄς περιγράψω.
 Ἀπὸ τὸ κάστρον κάτωθεν διάστημα ὀλίγον,
 ὥρας τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες τρέχει τὸ κάθε πλοῖον·
 ἐκεῖ εἶν' ἄλλο νεόκτιστον νησὶ κεκοσμημένον,
 456 Κότλιν ὁστ' ὀνομαζομένην γλῶσσαν τοὺς τό'χον ἀνομασμένον, (Fol. 14 r°.)
 καὶ αὐτὸ νῆαι ἰσχυρότατον μὲ εὐμορφὰ παλάτια,
 μάλιστ' αὖ ἐκεῖ στέκονται τοῦ στόλου τὰ καράβια·
 ἀπ' ἐκεῖ δὲ τὸ παρεμπρὸς εἶν' πέλαιος μέγας,
 ἡ Βαλθικὴ ἢ Θάλασσα, παρέξω δὲν εἶδ' ἄλλο.
 Ταῦτα γάρ, ὥσπερ δύνομαι καὶ ὅση μοι ἰσχύς, γράφω,
 463 καὶ παρὰ πάντων συνετῶν συγγνώμην ζητῶ νὰ ᾔχω·
 ἄς μὴ παύσω δὲ τοῦ σκοποῦ, ἂν καὶ πολυλογήσω,
 ὅτι ὅπου περπάτησα θέλω νὰ ἰστορήσω.
 Λοιπὸν ἐμεταγύρισα πάλιν εἰς τὴν Μοσχοβίαν,
 καὶ ἀπ' ἐκεῖ ταξίδευσεν εἰς τὴν Περσίαν·
 εἰς Σαμαχὶ ἐστάθηκα, ὡς τὸ καλοῦσε ἡ χρεια,
 468 μὰ εἶχα πόθον νὰ ἰδῶ κέσωτέραν Περσίαν·
 νὰ πάγω ἐβουλήθηκα μέσα εἰς τὸ Σπαχάνι,
 καὶ οὕτως ἐμίσειν ἀπ' ἐκεῖ, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ Σερβάνι.
 Ὀδοιπορῶντας δ' ὡς Περχρῇ τὴν ὁδὸν τὴν εὐθεῖαν,

467. καλοῦσεν. — 470. ἐμίσειν ἀπὸ.

- μετὰ ἡμέρας μερικὰς εἶδαμεν τὴν Κασπίαν ·
 εἰς γῆν ἐκαταντήσαμεν ποῦ κράζεται Γκιλάνι,
 474 μὲ χῶρες πολυάνθρωπες, ὥσπερ καὶ τὸ Σερβάνι.
 Ἡ πολυανθρωπότερος πόλις αὐτοῦ τοῦ τόπου,
 Ῥέσιγῃ τὴν ὀνομάζουσιν ἅπαντες ὡς ἐξ ὅλου ·
 (Γκιλάνι εἰς τὴν γλῶσσαν τοὺς οἱ Πέρσαι τὴν ἐκράζουν,
 ἀλλ' εἶν' ἡ Ὑρκανί' αὐτὴ οἱ πάλαι π' ὀνομάζουν.)
 αὐτὴ ἡ γῆ τοῦ Γκιλανιοῦ κεῖτ' ἔμπροσθεν Κασπίας,
 480 περικυκλοῦται τῷπισθεν ὑπὸ βουνῶν Περσίας · (Fol. 14 v°.)
 καῦσες εἶν' μεγαλῶτατες στοῦ Γκιλανιοῦ τοῖς τόποις,
 μάλιστ' ἀποῦ τοὺς ἄρρενας δὲν λείπει ἡ χλωμότης ·
 τὸ καλοκαίρι εἶν' σκληρὸν, ὅτ' ἀναθυμιάζει
 ὅλη ἡ γῆ τοῦ Γκιλανιοῦ κι ὡς λουτρὸς ζέσ' ἐβγάζει,
 κέπ'ι τὸ πλεῖστον πάντοτε ἡ κατεκνιά δὲν λείπει ·
 486 ἀλλὰ τῆς γῆς ταύτης καρποὺς ἄρα καὶ τίς ἐξείπη;
 Μετάξι κάμνει ἐξαίρετον ἀπ' ὅλην τὴν Περσίαν,
 καὶ περισσὸν κατὰ πολλὰ μ' εὐμορφὴν Θεωρίαν ·
 ῥύζι γίνεται πᾶμπολυ ὅπου καὶ ἵππους Θρέφουν,
 καὶ πᾶμπολλοὶ πωραγματευταὶ 'ς αὐτὸν τὸν τόπον τρέχουν,
 κιτριᾶς, λεμόνια, νεραντζῆς καὶ ὀπώρων τὸ πλῆθος ·
 492 καὶ ἐλαιῶνων ἀριθμὸν ἄμετρον εἶδα πλῆθος ·
 λουλούδια, κρίνα Θαυμασιὰ τὸν ἐνιαυτὸν ὅλον
 δὲν λείπονται νὰ φύωνται ἀπλῶς καὶ εἰς τὸν δρόμον.
 Λοιπὸν ἀρκοῦνε δι' αὐτοῦ ὅσα διηγῆθηκάμεν
 καὶ ἀπ' ἐδῶ στὸ παρεμπρὸς ἄς τρέξωμεν νὰ πᾶμεν.
 Μετὰ ἡμέρας μερικὰς ὁδοῦ ἀπὸ τὸ Ῥέσιγῃ,
 498 ἐβγήκαμ' ἀπ' αὐτὴν τὴν γῆν Γκιλὰν Ζημὶ ποῦ λέσι,
 κι ἀρχίσσαμεν τὰ σύνορα Κασμπίν Ζημὶ ποῦ κράζουν,
 κι αὐτ' ἐπαρχία ἕτερη Κασμπίνι ποῦ ὀνομάζουν.
 Πόλις εἶν' μεγαλῶτατη Κασμπίν ὀνομασίᾳ ·
 ὡς εἶπα, τοῦτο τὸνομα ἔχει ὅλη ἡ ἐπαρχία. (Fol. 15 r°.)

477 et 478 manquent. — 479. γκιλιανού (sic) κεῖται.

- Τὴν χώραν ταύτην διοικεῖ ἐπίτροπος μέγας
 504 τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, καὶ οὐχὶ ἀπλῶς ἄλλος.
 Θρόνος γὰρ ἦτον ἑκπαλαι λέν οἱ Πέρσαι ἀτοί τους,
 κέκεῖ τοὺς νέους βασιλεῖς ζώνανε τὸ σπαθί τους.
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ παρέμπροσθεν, μὲ ὀλίγας ἡμέρας,
 εἰς Σάβαν χώραν πῆγάμεν ἐκ τούτης μικροτέρας·
 μὰ καὶ αὕτη πολυάνθρωπος, μὲ ἀγορὲς μεγάλες,
 510 ἃς μὴ λείψω δὲ τοῦ ῥυθμοῦ γὰρ εἰπῶ καὶ τὰς ἄλλας.
 Παρέμπροσθεν πηγαίνοντας ἐφθάξαμεν σὲ ἄλλην,
 Κούμι τὴν ὀνομάζουσι, καὶ αὕτη οὕτως μεγάλη.
 Καὶ ἐξ αὐτῆς παρέμπροσθεν, μὲ τέσσαρας ἡμέρας,
 'ς ἑτέρεην χώραν πῆγάμεν πολλὰ πλουσιωτέρας,
 Κεσιάνι ὀνομάζεται, οἰκοῦν πολλοὶ τεχνῖται,
 516 χαλκῆοι εἶν' καὶ ἀνυφανταί, σχεδὸν ὅλοι πολῖται·
 ἐξαίρετα χρυσόφαντα πολλὰ ἐκεῖ δουλεύουν,
 καὶ ἄλλα πολλὰ μεταξωτὰ πλῆθ' ἐκεῖ πρᾶγματεύουν.
 Ἀπ' ἐκεῖ δὲ παρέμπροσθεν, ὁδὸν μας τῇν εὐθεῖαν,
 ὁδὸν ἡμέρας τέσσαρας πῆγάμε ὁδοιπορίαν.
 Τοῦτα δὲ τελειόνοντας φθάξαμε, ὡς ἡλπίζαμεν,
 522 Φεῖω ἐλέει ὑγιεῖς, καθὼς βουλούμασθάνε,
 σὴν πόλιν τὴν περὶ Φημον ἀπάσης τῆς Περσίας,
 σὸν νῦν Θρόνον βασιλικὸν τῆς Περσῶν βασιλείας, (Fol. 15 v°.)
 ἐκείνης τῆς ποτ' ἀκουσίης, ὡς ἱστορίαι γράφουν,
 ἀνδρείας τε καὶ ἡρωϊκῆς, καθὼς τὴν περιγράφουν,
 'ς αὐτὸ τὸ νῦν ἐξάκουστον Σπαχάνι π' ὀνομάζουν,
 528 τῆς Περσίας παρὰ δεισον ἔπρεπε γὰρ τὸ κράζουν·
 ὅτι ἀπ' ὅλες τὲς πολλὰς πόλεις ὅλης Περσίας,
 'ς αὐτὴν εἶν' ἡ παρὰ ταξίς Περσῶν νῦν βασιλείας.
 Λοιπὸν ἃς κάμωμεν μικρὰν διήγησιν τοῦ τόπου,
 ἃν καὶ ἐγὼ εἴμ' ἄμοιρος τοῦ ῥητορικοῦ τρόπου·
 ὅμως τὸ κατὰ δύναμιν καθεὶς ἃς ἱστορήσῃ,

520. πῆγάμεν. — 521. φθάξαμεν.

534 καὶ, κατὰ τὸν ἀπόστολον, ὃ ἔχω δίδωμί σοι.

Πόλις εἶν' μεγαλώτατη αὐτὸ τὸ Ἰσπαχάνι,
καὶ βασιλέαν εἶχε δὲ σάχ Χουσεγὶν σουλτάνη·
πολλὰ δὲ πολυάνθρωπος, ὡς εἶδα, ἔδοξέ μοι
καὶ ἀπὸ πρᾶγματα πολλὰ εὐμορφα κοσμημένη,
ὅτ' ἔχει πλῆθος ἀριθμὸν πολλῶν ἐργαστηρίων

540 πλουσίως πολλὰ γέμοντα ἐκ Θησαυρῶν ἀξίων·
καὶ κατοικίης πάμπολλες ἔχει διὰ ἐμπόρους,
κευρίσκονται πάντ' ἔτοιμες διὰ τοὺς ξένους ὅλους·
ὅτ' ἔρχονται ἐμπορευταί, πολλοὶ πλουσιεμπόρων,
σχεδὸν δὲν σφάλλω ἂν εἰπῶ καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον ὅλον·
ὅτι ἡ σκάλα εἶν' κοντὰ πῶρχονται ἀπ' τὴν Ἰνδίαν,

546 Μπεντέρ Ἀπᾶς ποῦ κρᾶζουσι, κέβγαίνουν στὴν Περσίαν. (Fol. 16 r.)
Μπεντέρ Ἀπᾶς, ὡς εἶπαμεν, σκάλα 'ναὶ τῆς Περσίας,
κέδεκεῖ μπαρκαρίζονται καὶ πᾶν εἰς τὰς Ἰνδίας·
ἐκεῖ εἶναι ὁ πέρσικος ὠκεανοῦ θαλάσσης
ὁ κόλπος, ἂν ὀρέγεται στὴν χάρταν νὰ διαβάσης.

Πλησίον ἐδεκεῖ κοντὰ εὐρίσκονται καὶ νῆσοι,

552 Μπαχρίνι ποῦ νομάζουσιν, ἐπειδὴ εἶχα ῥωτήση,
ποῦ ἐβγαίνει τῶν πολύτιμων τῶν μαργαρίτων πλῆθος,
καὶ αὐτὸ, δοκῶ, τῆς Πέρσιαν δὲν εἶναι ὀλίγος πλοῦτος.
Ὡς βλέπω, ἐπαράτρεξα μακρὰ τοῦ κείμενού μου,
καὶ δὲν μὲ φαίνεται καλὰ νὰ 'μ' ἔξω τοῦ σκοποῦ μου·
ἀγκαλὰ δὲν εἶν' μάταιον, μάλιστ' αὖ χρησιμεῦον,

558 νὰκούη τις διήγησιν τοιούτων μακρῶν γαίων·
ὅμως τὸ τέλος τὸ ἐμὸν τοῦτο ποῦ διηγούμαι
εἶναι νὰ γνώσῃ κάθε εἷς τὰ κάτω ποῦ θὰ 'ποῦμε,
νὰ σ' ὀλοχασθῇ μὲ σύνεσιν, μὲ ἓνα τέτοιον τρόπον,
ἄραγε πόσες ππραγματεῖες εἶναι 'ς αὐτὸν τὸν τόπον,
ὁπῶρχονται ἀπ' τὲς Ἰνδίες Ἰνδῶν τε καὶ Ἐγγλέζων

564 καρὰβια μὲ ππραγματεῖες ὁμοῦ καὶ Ὀλλαντέζων,

538. πολλὰ manque. — 545. ἀπὸ. — 563. ἀπὸ.

- κέκεϊ ξεμπαρκαρίζονται εἰς τὸ Μπεντέρ Ἀπάσι.
 Νὰ 'πῶ καὶ τὸ διάσθημα, νὰ 'ναι δῆλον τοῖς πᾶσι·
 εἰκοσιδύο ἡμερῶν ὁδὸν ἔρχοντας φθάνουν
 εἰς τὸ Σπαχάνι ἀπατὰ τὴν πούλησιν νὰ κάμουν· (Fol. 16 v°.)
 ὅτι ἐκ' εἶναι κάτοικοι μέσα εἰς τὸ Σπαχάνι
 570πραγματευταὶ ὑπέρπλουτοι, μάλιστ' ἔναι καὶ Φράγκοι·
 κόνσολας πάντα εὐρίσκεται μέσ' ἀπὸ τὴν Ὀλλάνταν,
 καὶ ἀπ' Ἑγγλητέρραν ἕτερος, τιμῶμενοι στὰ πάντα.
 κέκ τῶν Γαλλῶν εὐρίσκεται ἱερατικῶν τάγμα,
 Γεζουβίται καὶ πάτεροι μὲ φρόνησιν εἰς πάντα·
 μὲ τρόπους χριστιανικοὺς, ὡς καιρὸς τοὺς καλοῦσε,
 576καθένας του τὸ τάλαντον καλῶς τὸ κυβερνοῦσε·
 καὶ ἐκκλησίας τέσσαρας ἐδικὰς τοὺς ἐκ' ἔχουν,
 καὶ ὡς εὐδουλοὶ καλοὶ ἀεὶ τὸν ἀμπελῶν δουλεύουν.
 Λοιπὸν ἀρκεῖ διήγησις τῶν τοιούτων πραγμάτων,
 ὅτι δὲν ἔχω δύναμιν, οὔτε ἰσχὺν γραμμάτων·
 καὶ ἅς τρέξωμεν εἰς τὴν σειρὰν γραμμὴν μας τὴν εὐθεῖαν
 582μὲ ὀλίγα λόγια λέγοντας· ἄνευ πολυλογίαν
 νὰ εἰπῶ τὴν κατάστας αὐτῆς τῆς πολιτείας,
 τὰς ρύμας τῆς καὶ ποταμὸν σὺν τὰς τοποθεσίας.
 Λοιπὸν ἡ πόλις αὕτη δὲ, ὡς εἶπα, τὸ Σπαχάνι
 εἰς τόπον κεῖτ' ἐπίπεδον, πλησίον σὲ ποτάμι·
 τοῦτος δ' ὡς εἶπα, ποταμὸς τρέχει ἀπὸ μακρόθεν,
 588καὶ φθάνοντας εἰς τὴν πόλ' αὐτὴν ποτίζει τὴν παντόθεν.
 Ἦξευρε κάστρον δὲν ἔχει αὐτὴ ἡ πολιτεία,
 μόνον πλήθη πολλῶν οἰκῶν, καὶ περιβόλι' ἀξία. (Fol. 17 r°.)
 ἔχουν καὶ ἐπιδέξιον τρόπον ἀπ' τὸ ποτάμι,
 κέρχεται ποταμοῦ νερὸν μέσα εἰς τὸ Σπαχάνι,
 καὶ τρέχει διὰ τῆς πλατειᾶς τζαρμπαγὶ ποῦ καλοῦσι,
 594ὡς ἡμεῖς ἵπποδρόμιον τοῦτο αὐτοὶ νοοῦσι.
 Βέβαια εἶναι Θαυμασίον, ἄξιον ἰστορίας

- αὐτὸ τὸ ἵπποδρόμιον, ποθητὸν θεωρίας·
 ἔχοντας μῆκος ἀρκετὸν, ἀλογόν τις νὰ τρέξῃ
 ἅπαξ καὶ δὶς καὶ τρεῖς φορές, κι ὅσον θέλει νὰ παίξῃ·
 ὁμοίως καὶ τὸ εὖρος του ἀρκετάτατον ἔχει,
 600 καὶ κατ' εὐθείαν τὸ νερὸν μέσον του πάντα τρέχει.
 Μὲ κακοφαίνεται πολλὰ πῶς δὲν μπορῶ νὰ γράψω
 τὸ εὖμορφον τοῦτο τζαρμπαγὶ καὶ νὰ τὸ σχεδιάσω·
 ἀλλ' οὐδὲ σίγχοι ἀρκετοὶ μποροῦν νὰ παραστήσουν
 τὰ δένδρη καὶ τὰς εὖμορφιὰς τούτου νὰ ἐξηγήσουν.
 Ὅμως τὸ κατὰ δύναμιν δὲν πρέπει τις νὰ παύσῃ,
 606 καὶ ὅποιος ἔτυχε λεπτὸν νοῦν ἅς τὸ περιγράψῃ.
 Ἀρχὴν ἅς κάμω ἀπ' τὸ νερὸν ὅπ' ἀρχινᾷ καὶ τρέχει,
 καὶ τρέχοντας τί εὐκοσμεῖ, καθεὶς νὰ τὸ κατέχῃ·
 ὡς ἀρχινᾷ ἐκ τῆς ἀρχῆς τούτου τοῦ ἵπποδρομίου,
 καὶ κατ' εὐθείαν τρέχοντας δρόμου του τοῦ ἰδίου
 εὐρίσκ' εἰσὲ διάστημα (τὸ ἐν τρίτον τοῦ μήκους,
 613 μῆκος λέγω τοῦ τζαρμπαγιού) κτίριον ἀπὸ λίθους, (Fol. 17 v°.)
 ἐκ μαρμάρων ἐξαίρετων τεκτονικῶς κτισμένον,
 χαβούζι π' ὀνομάζουσι τουρκιστὶ ὀνομασμένον·
 καὶ πέφτει μέσα τὸ νερὸν εἰς αὐτὸ τὸ χαβούζι,
 κι ὁ κρότος του τὰς ἀκοὰς καθενὸς νοστίμιζει.
 Γύρωθεν δὲ τοῦ χαβουζιοῦ εὖμορφά 'χουν κτισμένα,
 618 καὶ διὰ περιδιάβασιν τούτου διωρισμένα,
 καθίσματα διάφορα διὰ ἀνθρώπων πλήθους,
 ὅτι συνάζονται ἐκεῖ καὶ ὁμιλοῦνε μύθους.
 Κι ἄλλα περιδιαβάσματα ἐκεῖ τινὰς εὐρίσκει,
 παιχνίδια καὶ γέλοιους λήρους ἂν θεῖ ν' ἀκούσῃ.
 Αὐτὸ δὲ, ὥσπερ εἴπαμεν, τὸ χαβούζι γεμίζει,
 624 καὶ πλημμυρῶντας πάντοτε κάτωθεν πάλ' ὀρμίζει·
 κάτωθεν εὐρίσκει ἕτερον χαβούζι ὡς τὸ πρῶτον,
 οὕτω κτισμένον καὶ αὐτὸ κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον·

- ἀδιαφόρως καὶ 'ς αὐτὸ τὰ αὐτὰ δοκιμάζουν,
 πίνουσι καφέδες, τραγουδοῦν, καὶ οὕτως περιδιαβάζουν.
 Καὶ ἀπ' αὐτοῦ παρέμπροσθεν διάσπλημα ὀλίγον
 630 τρέχει μέσα στὸν ποταμὸν, ὅτι εἶν' 'κεῖ πηλίκιον.
 Ἐκεῖ εἶναι στὸν ποταμὸν καὶ γέφυρα μεγάλη,
 εἴν' Τζούλφαν ἄντικρυς ποῦ λέν ὁ κόσμος ποῦ περνάει,
 λιθόκτιστος, ἐξαίρετος, εὐμορφα συνθεμένη,
 μὲ ἀρκετὴν τεκτονικὴν εἶν' ἔκπαλαι κτισμένη. (Fol. 18 r°.)
 Στὸ δ' ἄντικρυς ὁποῦ 'παμεν Τζούλφαν ὅπ' ὀνομάζουν,
 636 Ἀρμένιοι μόνον κατοικοῦν Τζουλφαλήδες ποῦ κράζουν·
 κέξόχως ἐκεῖ ἐλεύθερα ἔχουν καὶ ἐκκλησίας,
 καὶ ἐνεργοῦν τὰ κατ' αὐτῶν μετὰ ἐλευθερίας.
 Τόσον δὲ ἐδυνήθηκα διὰ ταῦτα νὰ λαλήσω,
 λοιπὸν τὰς πρᾶσινάδας τοῦ τώρα ἅς ὁμιλήσω.
 Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τούτου τοῦ ἵπποδρομίου,
 642 πλάτανοι μεγαλώτατοι, καιροῦ πολυχρονίου,
 εἶν' φυτευμένοι ἔκπαλαι μὲ στόχασιν ἀξίαν,
 ὡς κατ' εὐθείαν δὲ γραμμὴν ἔχουν τὴν εὐταξίαν·
 τὸ ὕψος δὲ καὶ εὖρος τοὺς κάμνει ἴσκιον μὲ τάξιν,
 καὶ ἀφαιρεῖ τοῦ ἡλίου τὴν ὑπερβολικὴν καῦσιν·
 καὶ περπατοῦν οἱ ἄνθρωποι ὑποκάτωθεν τούτων
 648 μ' ἀνάπασιν καὶ ἀνάψυξιν ὑπὸ τὸν ἴσκιον τούτων,
 μάλιστ' αὖ δὲ ὅταν φουσᾷ καὶ ἀναπνέῃ ὁ ἀέρας·
 βέβαια ἂν ἦτον δυνατὸν, ἐκ τὸ πρῶτον ὡς ἐσπέρας,
 νὰκούῃ τις δι' ἀκοῆς, δι' ὀφθαλμῶν νὰ βλέπῃ
 τὸν συρισμὸν ποῦ κάμνουσι τὰ δένδρη, καὶ νὰ τέρπῃ!
 Τοῦτο, μὲ φαίνεται, ἀρκεῖ νὰ εἰπῶ καὶ νὰ παύσω,
 654 ὅτι τὴν εὐμορφίαν τοῦ δὲν μπορῶ νὰ τὴν γράψω·
 μόνον καθεὶς μὲ στόχασιν τοῦτο ἅς ἐννοήσῃ,
 καὶ πρᾶγμα ἀξιέπαινον τὸ θελεῖ ἐγνωρίσῃ, (Fol. 18 v°.)
 σὲ χώραν πολυάνθρωπον, οὕτως μεγαλωτάτην,

649. ἀναπνέ (sic).

- νὰ εὐρίσκη πρασινάδαν τις τοιούτην ἡδυτάτην.
 Λοιπὸν τοῦ ἵπποδρόμιου τόσ' ἀφηγήθηκάμεν,
 660 νὰ 'ποῦμεν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὅσα θεώρησάμεν.
 Στὸ τέλος τοῦ ἀριστέρᾳ τούτου τοῦ ἵπποδρομίου,
 πλησιασμένον ἐδεκεῖ τούτου τοῦ ποταμίου,
 εἶναι ἓνα βασιλικὸν ἄξιον περιβόλι,
 ἐξαίρετον καὶ θαυμαστὸν μέσα 'ς αὐτὴν τὴν πόλιν,
 μὲ δένδρη μέσα καὶ φυτὰ καὶ ὑδάτων κινήσεις,
 666 σαντρουβάνια τουρκιστὶ λέγω νὰ τὰ νοήσης.
 Τετράποδα καὶ ἔρπετὰ πλήθην ἔχουν συναγμένα,
 κέκεῖ εἰς τὸν περὶβόλον τὰ 'χουν κατοικισμένα·
 τετράποδα παράξενα, διάφορα τὴν θέαν,
 καὶ γέλοια καὶ φοβερά, καὶ μερικὰ εὐεidéα.
 Θωρῶντας τα θαυμάζεται καθεὶς εἰς τὰς μορφάς τους,
 672 μὰ πρέπει καὶ νὰ ἐκπλαγῇ εἰς τὰ καμώματά τους·
 νὰ βλέπῃ ζῶα ἄλογα τόσον νὰ ἐγνωρίζουν,
 βλέποντας νέον ἄνθρωπον αὐτὰ ξεσπερματίζουν,
 οὐχὶ σὰν τὰ καμώματα ποῦ κάμνουν οἱ πιθῆκοι,
 αὐτὰ κάμνουν τεράστια, πᾶρεξ λαλιὰ τὰ λείπει.
 Λέγω δὲ καὶ διὰ τὰ πουλιά αὐτοῦ ποῦ κατοικοῦνε,
 678 καὶ διαφόρως εὐμορφα γλυκὰ ὅπου λαλοῦνε· (Fol. 19 r.)
 βέβαια ἀξιόκονστες εἶν' οἱ γλυκὲς φωνές τους,
 σχεδὸν Πινδάρου μουσικὴν κρίνει τις τὲς λαλιές τους.
 Μάλιστα δὲ τῶν μερικῶν τὸ χρῶμα καὶ ἡ εὐμορφιά τους
 καὶ βλέποντας καὶ ἀκούοντας τις τὴν γλυκειὰν λαλιάν τους
 θέλγεται ἀπὸ τὴν γλυκειὰν αὐτῶν τὴν εὐλαλίαν,
 684 καὶ τοὺς ἐκεῖσε κάτοικους ζηλοῖ τὴν εὐζωίαν.
 Μάλιστα δὲ τὰ μερικὰ τόσ' εὐμορφα λαλοῦνε,
 καὶ καθαρά, ὡς λογικὰ, πέρσικα ὁμιλοῦνε·
 εἰς τόσον τὰ ἀσκήσασι τὰ προλεχθὲν πουλιά,
 π' ὁμιλεῖς πέρσικα μ' αὐτὰ τὴν κάθε ὁμιλίαν·

- μ' αὐτὰ ἄς μὴν τὰ δοκῇ τινὰς ἐντόπια τῆς Περσίας,
 690 ὅτι αὐτὰ τὰ στέλνουσι δῶρα ἀπ' τὰς Ἰνδίας,
 καὶ ὡς χρήσιμα καὶ σπάνια τὰ ἔχουν ἀγαπημένα
 τετράποδα καὶ ἑρπετὰ, καὶ τὰ ἔχουν φυλαγμένα.
 Ὅμως μ' εὐρυχωρότητα πετοῦνε καὶ γυρίζουν,
 μὰ δὲν πετοῦνε μακριὰ, ὅτι τὰ ἐμποδίζουν·
 ὅτι τὸ περιβόλιον ὅλον ἐσφαισμένον,
 696 μὲ δίκτυ πολυέξοδον τὸ χουν περιφραγμένον·
 τὸ δίκτυ εἶναι προύντζινον μὲ κόπον συνθεμένον,
 καὶ ὅλον τὸν περιβόλον ἔχει περικλεισμένον·
 εἶν' καὶ τὸ ὕψος τ' ἀρκετὸν, δένδρα ἔχει σκεπασμένα,
 κῆσω πετοῦνε τὰ πουλιὰ ὡσὰν λευθερωμένα. (Fol. 19 v°.)
 Τοῦ περιβόλου τούτου δὲ παύω τὴν ὁμιλίαν,
 702 καὶ ὅπου χρὴ ἄς κινήσωμεν πάλιν τὴν ἱστορίαν·
 μὲ συντομίαν κάτι τι ἀκόμ' ἄς ἱστορήσω,
 καὶ τοῦτα τελειόνοντας διὰ ἄλλου νᾶρχίσω.
 Ἀγκαλὰ ἄνευ σύνταξιν εἶναι τὰ γεγραμμένα,
 ἀλλ' εἶδα τα δι' ὀφθαλμῶν καὶ ὅχι ἀκουσμένα·
 κῆκουσα πάμπολλες φορὲς ἄνδρας τοὺς σοφωτάτους
 708 νὰ δίδουνε ἀκρόασιν καὶ τοὺς ἀμαθεσιότους.
 Τῶν ἀμαθῶν ὡς εἶς κἀγὼ, ὡς εἶδα, διηγοῦμαι,
 καὶ ἂν δόξῃ τινῶν μάταια τὴν συγγνώμην αἰτοῦμαι·
 εἰ δὲ νὰ φέρω σιωπὴν ἢ γνώμη δὲν μ' ἀφίνει,
 καὶ ὡς φανῇ τοῦ καθενὸς οὕτως καὶ ἄς τὸ κρίνῃ·
 ἀρκετὰ μὲ ἐβίασεν νὰ γράψω ἢ ὑποψία
 714 κῆλειψα ἀπ' τὴν ὑπόθεσιν ὁδὸν μου τὴν εὐθεῖαν·
 ἀπὸ ποῦ ἀναχώρησα πάλιν ἐπανακάμψω,
 καὶ διὰ περιέργειαν ὀλίγα ἔτι νὰ γράψω.
 Ὅπισθεν δὲ τοῦ τζαρμπαγιοῦ ὁποῦ προέγραψάμεν,
 εἰς περιβόλι αὐτοῦ κοντὰ ὁποῦ ἱστίορησάμεν,
 εἶναι καὶ τὸ βασιλικὸν παλάτιον τοῦ σάχη,

- 720 ἀλλὰ δὲν εἶναι εἴσοδος νὰ μπαίνει ὅποιος κι ἂν λάχῃ·
 μὲ ὅλον τοῦτο κάτι τι μέρος ἰσθόρησάμεν,
 ὅμως δὲν εἶναι θαυμασμοῦ καθὼς ἐνόησάμεν· (Fol. 20 r°.)
 ἂν καὶ δὲν εἶναι θαυμασμοῦ, ἀλλ' ὅμως ἄξιον εἶναι,
 ὡσὰν οἶκος βασιλικὸς εὐμορφότατος εἶναι·
 μὲ θύρες πολυέξοδες, μὲ διάφορες τέχνες,
 726 ἀπὸ κρυστάλλια καθαρά τὰς βλέπεις σὰν καθρέπτες,
 μπορεῖ νὰ τὲς εἰπῇ τινὰς κρυστάλλινες πῶς εἶναι,
 καὶ νὰ νοήσῃ ἐσώτερα τί εὐμορφιά θελ' εἶναι.
 Μάλιστα περιβόλια ἄξια λέν νὰ ἔχῃ,
 σὰν οἶκος δὲ βασιλικὸς καθ' εὐμορφιάς μετέχει.
 Τούτ' ἔμπροσθεν τοῦ παλατιοῦ τῆς θυρὸς τῆς μεγάλης
 732 τόπος εἶναι πλατύτατος γέμων πραγμάτοις ἄλλοις,
 πιάτζα ποῦ λέν οἱ Ἰταλοὶ, ἡμεῖς ποῦ λέμεν φόρον,
 μεγατάνι αὐτοὶ τὸν κράζουσιν αὐτὸν τὸν τόπον ὅλον·
 συχνὰ δὲ πάντα δι' αὐτοῦ αὐλίζεται κι ὁ σάχης,
 κι ἄρκετὰ ἂν θές νὰ τὸν ἰδῇς ἐκεῖ πρέπει νὰ λάχῃς,
 καθὼς πολλαῖς ἔτυχα καγὼ ἐκεῖ στὸν φόρον,
 738 κεῖδα του τὴν παράταξιν καὶ τῶν ἀνθρώπων τ' ὅλων·
 βέβαια ἐβγαίνει μ' ἄρκετὸν πλῆθος πολλῶν ἀνθρώπων,
 καβαλλαρέων καὶ πεζῶν, κι ἀρχόντων πολλῶν πρώτων·
 πολλαῖς καὶ ἐλέφαντα ἀκολουθοῦν μαζί του,
 μὲ λιθοκόσμητα χρυσὰ ἔχουν τὴν ἔνδυσίν του·
 φορέματα χρυσόφанта φοροῦν κι αὐτοὶ αἰτοί τους,
 744 ὁμοίως κοὶ ῥαβδοῦχοι τους κι ὅλη ἡ προπομπή τους. (Fol. 20 v°.)
 Θαῦμα πολὺ εἶναι στὰ χρυσὰ τὴν ἔφεσιν ὁπῶχουν,
 σχεδὸν ἂν ἦτον δυνατὸν χρυσὴν σάρκα νὰ ἔχουν.
 Μὰ 'ς αὐτὲς τὲς παράταξες τινὰς ἂν ἀτενίσῃ,
 τὰ γένειά τους νὰ ἰδῇ πρέπει νὰ ἀπορήσῃ·
 νὰ ἰδῇ βαφεῖς διάφορες ὅποῦ τὰ 'χουν βαμμένα,
 750 καθεὶς μὲ ὅποιαν τοῦ ἄρσεε τὰ 'χει ἀκοσμημένα.

736. Ξέν (Ξέ, G). — 750. Peut-être faut-il lire εὐκοσμημένα. On sait

- Ὅμως εἶν' ἀγχινούσλατοι καὶ λεπλῆς διανοίας
καὶ ῥητορεύουν εὖμορφα, γέμοντας πονηρίας.
Γνώμην δὲν λέγω τὴν ἐμὴν καθὼς μὲ φανιστῆκαν
ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἄλλους τᾶκουσα μ' αὐτοὺς ποῦ γνωριστῆκαν·
τὸ πνεῦμα τους δὲ τὸ λεπλὲν ἄλλοῦ δὲν τὸ ἐνεργοῦσιν,
756 εἰς τὰς τρυφὰς καὶ ἡδονὰς αὐτοῦ τὸ δαπανοῦσιν·
καὶ ἀμελήθησαν αἱ ποτὲ ἀρετὲς καὶ ἀνδρεῖες
τῶν Περσῶν, ὅπου βλέπομεν τῶρα στὲς ἱστορίες.
Μ' αὐτὰ δὲν εἶν' ἡμέτερα π' ἄρχισα νὰ ξηγοῦμαι,
ἔξω πῶς εἶν' τοῦ δέοντος κἀγὼ δὲν τὸ ἀρνοῦμαι·
μὰ ἔτυχε καὶ ἔκτεινα ἀπλῶς τὴν ἱστορίαν,
763 κἔξω ἀπὸ τὴν τάξιν μου ὥρμησα ὁμιλίαν.
Λοιπὸν ἄς παύσω νὰ ὁμιλῶ αὐτὰ τὰ ἐκ πωλαγίως
ὅτι ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην μου καὶ ὁ ἀπόστολος ὁ Θεῖος,
ἐκαστος ὅπου κλήθηκεν ἐκεῖ ἄς ἀπομείνῃ·
οὕτω αὐτὸς ἀπόστολος προσλαγὴν μᾶς ἐδίνει. (Fol. 21 r°.)
Καὶ ἄλλον ἐνθυμήθηκα ὅπ' εὖμορφα προστάζει,
768 καὶ διὰ τὰς παραδρομὰς εὐγνώμως διατάζει·
Φησὶ οὐ περιστράφησεται τάξις ἐπὶ τὴν τάξιν.
Οὕτω διδάσκει καὶ αὐτὸς σὲ κάθε πρᾶγμα π' ἄρξῃ·
ὁ ξυλουργὸς ξυλουργικὰ, εἰς αὐτὰ προσμενέσθω,
καὶ ἅμα μηδεὶς χαλκεύοντας δὲν πρέπει τεκτονέσθω.
Κἀγὼ λοιπὸν οὐ φθέγξομαι ἔξω τῆς τάξεώς μου,
774 ὅσα συντείνουν λέξομαι τῆς διηγήσεώς μου·
βέβαια ἢ παραδρομὴ ἂν τὸ οὐδὲν νὰ ἦτον,
μὰ μ' ἔκαμε καὶ ξέχασα ὁ λόγος μου ποῦ ἦτον.
Μ' ἄς ἔλθωμεν στὴν τάξιν μας πάλιν νὰ ἐνθυμηθοῦμεν,
καὶ τάσσω τὰ ἐπίλοιπα συντόμως νὰ τὰ 'ποῦμεν.
Λοιπὸν ἦτον ὁ λόγος μας ὃ εὐθὺς πᾶλεγάμεν
780 εἰς τὸ μεγιτάνι ποῦ 'παμεν, φόρον ποῦ ξήγησάμεν·

combien souvent les scribes ont confondu la diphtongue *eu* avec la lettre *α*.

— 754. μὲ αὐτοὺς ὅπου. — 777. μὰ.

- ποῦ κεῖται, ὡς προείπαμεν, κατέναντι τῆς Θύρας,
 ὡς εἶπα, τῆς κρυστάλλεινης τοῦ σάχη τῆς οἰκίας·
 δι' αὐτὸ τὸ μεγιτάνιον βραχὺ ἄς δηλοποιήσω,
 καὶ τοῦτα τελειόνοντας ἄλλοῦ νάναχωρήσω.
 Ὡς εἶπα κεῖται ἔμπροσθεν τοῦ σάχη τῆς οἰκίας,
 786 καὶ κάμνει μίαν πεδιάν ἀξίαν Θεωρίας·
 διάσπῃμα ἔχει ἄρκετὸν ἢ περιφέρειά του,
 μεγαλώτατοι πλάτανοι εἶναι τὰ δενδρικά του· (Fol. 21 v°)
 οἱ μερικοὶ εἶν' κατὰ γραμμὴν γύρωθεν φυτευμένοι,
 κοὶ ἄλλοι εἶν' καταμεσῆς εὐμορφα συνθεμένοι·
 καὶ κάμνουν ἴσκιον ἄρκετὸν αὐτοὶ πολλοὶ πλατάνοι,
 792 καὶ πάμπολλ' ἄνθρωποι ἐκεῖ ἔρχονται στὸ μεγιτάνι.
 Σχεδὸν αὐτὴ ἡ πεδιάς Θεατρώ 'ναι τῆς πόλης,
 κι οὐχὶ μόνον τοῦ Σπαχανιοῦ μὰ καὶ Περσίας ὅλης·
 ὅτι καθημερούσιον πλήθῃ πάντα δὲν λείπουν
 ἀνθρώπων ἀναρίθμητων αὐτοῦθεν νὰ μὴν τύχουν,
 καθένας διὰ χρεῖαν του, ὡς καιρὸς τοῦ καλέσῃ,
 798 ἄλλος περιδιαβάσιν κι ἄλλος νὰ ἐμπορεύσῃ·
 ὅτ' εἶν' πραγμάτων πάμπολλων σύναξις πουλητάδων,
 ὁμοίως καὶ συναθροισμὸς πολλῶν ἀγοραστιάδων·
 κι ἄλλων πραγμάτων ἔδεκεῖ βλέπεις ἐνεργουμένων,
 καὶ πλήθῃ πολλῶν προβλεπῶν ἐκεῖ συναθροισμένων·
 πολλῶν γελοιωδέσιατων πραγμάτων καὶ τεράτων,
 804 κι ἀνθρώπων ψευδοποιητῶν καὶ ῥητορικωτάτων.
 Εὐρίσκει τις ἐκ' εὐμορφα νὰ περιδιαβάσῃ
 ἀλλ' ὅσῃς εἶναι συνετὸς δὲν πρέπει νὰ θαυμάσῃ.
 Κάθονται μὲν οἱ προβλεπταὶ τὰς ὁφρὺς ἐπηρμένους,
 κοὶ ἄλλοι ἀσοφώτεροι πολλὰ κατεβασμένους·
 οἱ μὲν πάμπολλα ὁμιλοῦν, οἱ δ' ὀλίγα λαλοῦσι,
 810 καὶ ἐκ τῶν ἀπλουσιέρων τοὺς συχνὰ πολλοὺς πλανοῦσι. (Fol. 22 r°)
 Ἔχοντες τὰ βιβλία τοὺς ἔμπροσθεν τοὺς βαλμένα
 μὲ σημεῖα διάφορα ἔστω ἰστορισμένα,
 ἄλλοῦ μὲν ὅφεις φοβεροὺς, 'ς ἄλλα σφαῖρες καὶ κύκλους,

- ἀλλοῦ δὲ τετραγωνισμοῦς, σὲ μερικὰ καὶ λύκους,
 καὶ κύβους εἰς τὰς χεῖρας τοὺς κρατοῦσι καὶ τοὺς ῥίπτουν,
 816 καὶ δι' αὐτῶν τοῦ καθενὸς τὰ μέλλοντ' ἀποδείκνουν·
 καὶ ὁμιλοῦν τοῦ καθενὸς τί μέλλει νὰ τοῦ γένη,
 πλανῶντες τὸν πλανώμενον 'ς αὐτοὺς ὅπου πηγαίνει.
 Βέβαια πάμπολλες φορὲς παρῶν ἤμουν καὶ εἶδα,
 καὶ ἄς γράψω τί ἀκολούθησεν ἀπ' τὲς πολλὰς σὲ μία.
 Ἀγκαλὰ καὶ πολυλογῶ στὰς ματαιολογίας,
 822 μ' ἄς χάσῃ τις βραχὺν καιρὸν, χάριν περιεργείας·
 ἀγκαλὰ κεῖν' ἀδύνατον ἐγὼ διὰ γραμμάτων
 νὰ παρασῇσω ἐκείνων τὸν τρόπον τῶν σχημάτων,
 γλῶσσαν τοὺς τὴν ῥητορικὴν, τὰ σοβαρά τοὺς ἦθη,
 δειλιῶ καὶ τοὺς εὐφρονας σχεδὸν νὰ μὴν τοὺς πείθῃ.
 Πολλάκις παραβλέπει τις δουλειῆς τοῦ ἀναγκαῖες,
 828 κέλλεται νὰ σιοχάζεται αὐτονῶν τὲς ματαῖες·
 οὕτω καὶ γὰρ συχναῖζοντας, ἔτυχε νὰ προλέγῃ
 ἐνὸς τοῦ κακορρίζικου τί μέλλει νὰ τοῦ γένη·
 καὶ ὥσ' ἀν' ἀποτελείωσε τὰ μέλλοντα ποῦ τοῦ 'πε,
 ἔβγαλ' αὐτὸς καὶ τοῦ 'δωκε τὰργύριον ὅπου 'χε· (Fol. 22 v°.)
 ἀλλ' ὁ Θεοκατάρατος, τοῦ ψεύδους τὸ ταμεῖον,
 834 τὸ ἔλαβε δι' ἄργυρον καὶ αὐτὸ ἦτον χαλκεῖον.
 Τότες αὐτὸς ὁ προβλεπὴς τὰ μέλλοντα ποῦ νοιώθει,
 ἐν ταῦτ' ἔμ' τοὺς κύβους τοῦ ὅλα ὅπου τὰ γνώθει,
 τοὺς πάντας ἐπυνθάνετο τάληθες νὰ τοῦ 'ποῦσι,
 εἰ μὲν καὶ εἶναι κίβδηλον νὰ μὴν τονεῖ πλανοῦσι.
 Τότες ὁ λόγος ὁ ψευδὴς, ὁ μῦθος τοῦ Αἰσώπου,
 840 ἦλθεν εὐθὺς στὴν μνήμην μου, ὄντας μοῦ 'κεῖ ὁμπρὸς τοῦ·
 ὦ μάντ' ὅπου τὰλλότρια ἐπαγγέλλεσαι γινῶναι,
 τὰ ἐδικά σου ἀγνοεῖς, καὶ ψεῦδος εἶσαι μόνε.
 Λοιπὸν ἀρκεῖ ἕως αὐτοῦ ὅσα ἐδιηγέθην,
 ὅτι βλέπω ἀπ' τὸν ρυθμὸν πολλὰ ἔξω ξεβλήθην·

- τόσον δὲ μόνον τὸν καιρὸν ἀκόμ' ἄς ἐμφανίσω
 846 αὐτοῦ ὅπου ἐπάγησα εἰς μνήμην νὰ ἀφῆσω.
 Χίλια ἐπτακόσια δέκα καὶ ἑξὶ ἔτη
 ἦτον ἔτος σωτήριον ἐκεῖ ὅταν εὐρέθην·
 τὰ δὲ τῆς ἡλικίας μου εἰκοσὶδὸν ἦτον πρῶτον,
 ὅπου Κλωθὰ μ' ἐγύρισεν ἕως αὐτὸν τὸν τόπον.
 Τώρα τὴν ἐπανάκαμψιν πρέπει νὰ ἱστορήσω,
 852 μὰ πλέον λέγω σύντομα νὰ μὴν ταυτολογήσω.
 Ἀπ' τὸ Σπαχάνι ξέβηκα, εἰσῆλθον στὸ Σιρβάνι,
 δι' Ἐρτεβιλιού γύρισα καὶ οὐχὶ ἀπ' τὸ Γκιλάνι· (Fol. 23 v.)
 καὶ ἀπ' τὸ Σιρβάνι πέρασα θάλασσαν τὴν Κασπίαν,
 καὶ διὰ τοῦ Ἀσίραχανιού πῆγα στὴν Μοσχοβίαν.
 Ἐξεστὶ δέ μοι καὶ στὸ ἐξῆς γράφοντας νὰ 'μφανίσω
 858 ἀκόμ' ὅπου περπάτησα συντόμως νὰ 'σiorήσω·
 ὅτι εἶναι ἐκ τῶν ἐφ' ἡμῖν ὃ τι εἶδε τις νὰ γράψῃ,
 καὶ τινος δὲν ἀρέσουσι, ποσῶς μὴν τὰ διαβάσῃ.
 Πολλὰ συντόμως κάτι τι ἀκόμ' ἔχω νὰ γράψω,
 ὡς καθὼς περιπάτησα καὶ τότες θέλει παύσω·
 μὲ σύντομον περίληψιν, οὐχὶ νὰ δευτερώσω,
 864 τὴν περιήγησίν μ' αὐτὴν ἐντελὲς νὰ πληρώσω.
 Πάλιν ἀπὸ τὴν Μοσχοβίαν στὴν Πετρούπολιν πῆγα,
 ἐκεῖ καιρὸν διέτριψα ὅσον ὅπου 'χα χρεῖα·
 καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐγύρισα διὰ τῆς Μοσχοβίας,
 κέπερας' ἀπ' τὸ Κίοβον, ὁδοῦ μου τῆς εὐθείας·
 διῆλθον καὶ Μολδόβιαν, ἔφθασα στὴν πατρίδαν,
 870 εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τῶν πόλεων κυρίαν.
 Τόση μοι περιήγησις, καὶ ὅσα ἔγραψα τὰ εἶδα·
 ἀγκαλὰ εἰς τὴν Μοσχοβίαν πάλιν ἐμεταπῆγα,
 καὶ νῦν γυρίζοντας λοιπὸν στὴν Κωνσταντίνου πόλιν,
 ἔγειναν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν σωστοὶ δώδεκα χρόνοι·

845 à 850 manquent dans G. — 853. ἀπὸ. — 855. ἀπὸ. — 857. εἰς.
 — 868. καὶ ἐπέραςα ἀπὸ.

'ς αὐτὸν τὸν δωδεκάετον τὸν ῥοῦν ὅπου ἐφέρθην,
 876 τὴν τύχην πότε μὲν λαμπρὰν, πότε ζοφώδ' ἐδέχθην. (Fol. 23 v°.)
 Τίς οἶδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὴν ἀσπίτον τὴν τύχην,
 ὅπου τὲς πάμπολλες φορὲς ὡσὰν λέοντας βρύχει,
 καὶ αἰεὶ αὐτῇ μεταποιοεῖ 'ς ὅσα δοκεῖ καθέντας,
 'ς ἕνα σχῆμα δὲν συγχωρεῖ νὰ στέκεται κἀνέντας,
 καὶ διαπαίξει πάντοτε τοὺς ἀνθρώπους ὡς θελεῖ,
 882 τί ξεύρω καὶ μὲ στὸ ἐξῆς ποῦ θελεῖ νὰ μὲ φέρῃ;
 Ἀλλ' ἐγὼ σὺν τῷ τέλει νῦν μὲ τὸν Δαβὶδ ἄς κρᾶξω,
 καὶ κάτω στὴν ἀκροσλιχὴν τῶνομά μου νὰ γράψω·
 τὸ πνεῦμα σου τὸ ἀγαθὸν, θεέ, νὰ μ' ὁδηγήσῃ
 ἐν γῇ εὐθείᾳ στὸ ἐξῆς, ὅπου θελεῖ ὁρίσῃ.

Βλέψον, ἡρξάμην γὰρ ἰδοῦ, ὡς δύναμαι, χαράττειν,
 888 ὡς ἔφην ἐν ἀκροσλιχῇ τὸ ὄνομά μου γράφειν·
 Ἀδὰμ καὶ Εὐὰν πρῶτισί τε ὁ θεὸς διορίζει
 ἐν λύπαις, μόχθοις, ἰδρωτας, εἰς γῆν βιοῦν ὀρίζει.
 Σαφῶς ἔφη καὶ ὁ σοφὸς τὰ πάντα ματαιότης·
 μόχθος, λέγει, ὑφ' ἡλίου εἶν' μερόπων τερπνότης.
 Ἰδοῦ καὶ ὁ Δαβὶδ φησι· ταρατλόμεθα μάτην
 894 ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ κλαυμοῦ εἰς τὴν ζωὴν μας ταύτην.
 Λέξομαι κέκ τῶν τοῦ σοφοῦ Ἀριστοτέλους λόγων.
 πλάστιγγ' ὀφθόνου καὶ συμφορῶν ἀνθρώπος ἐστί, λέγων.
 Ἐμφρόνως καὶ ὁ Δίαν φηὶ ὁ καὶ χρυσοῦς τὸν σλόμον, (Fol. 24 r°.)
 μίαν εἰρκτὴν τυραννικὴν περιγράφει τὸν κόσμον.
 Ἰδοῦ φησι καὶ Παλλαδᾶς πλοῦν σφαλερὸν τὸ ζῆν μας,
 900 καὶ χειμαζόμεθ' ἐν αὐτῷ, καὶ οὕτω τρέχει ἡ ζωὴ μας.
 Ὁμοίως πάλιν ὁ αὐτὸς λέγει· ὥσπερ στὰ πελάγη
 πάντ' ἀμφίβοла πλέομεν, καὶ τύχη μᾶς γελάει.
 Συμφώνως σὺν αὐτοῖς αὐτὰ καὶ Ἰσοκράτης φάσκει,
 οὐδὲν νὰ εἶναι βέβαια τὰ ἀνθρώπινα γράφει.
 Βαβαί, μόνον γῇ καὶ σκιά, ὁ Εὐριπίδης λέγων,
 906 τὸν ἀνθρώπον λέγει μηδὲν, ἀλλ' οὐδεὶς οὐδὲν βλέπων.

Ἀξίως καὶ Ἐπίκτητος τὸν βίον ἱστορίζει
 ταραχώδη, τυραννικὸν, ποταμὸν εἰκονίζει.
 Τόσος ὁ βίος μας, Φησὶ καὶ Μάρκος Ἀντωνίνου,
 τοῦ ὧδε χρόνου τὸ ἐνεσθὺς στιγμή ἐστὶν ἐκείνου.
 Αἰσχύλος λέγει· τῶν βροτῶν σπέρμ' ἐφήμερ' Φρονάει
 912 τρισάθλιον, ταλαίπωρον, σκιά καπνοῦ ἀποκτάει.
 Ταῦτα δὴ Φνήσκοντας νοῶν καὶ Ὀκτάβιος εἶπε
 τοὺς φίλους τ' ὅλους νὰ γελοῦν κοῦτος τοῦ βίου ἀπῆλθε.
 Ζωὴν τὴν ᾧδ' ὁ Μένανδρος τοιαύτη εἶναι ἔφη
 ἥς ἐν τῷ μεταξὺ καθεὶς κενὰς ἐλπίδας Ξρέφει.
 Ἦρχε κι ὁ Κροῖστος Θησαυροὺς, Σόλων δ' εἰδὼς ῥωτήθη·
 918 βλέπειν δεῖ τέλος καὶ ὁρᾶν τοῦ βίου, ἀπεκρίθη.
 Σὺν Παύλῳ ᾧ ἤρξα τελειῶ, ὃ κἔφην νὰ μνησθοῦμεν,
 ᾧδε οὐκ ἔχομεν οὐδέν, τὰ μέλλοντ' ἄς ζητοῦμεν.

Μέρος δεύτερον.

Ἀρξομαι δ' αὖθις ἄρξομαι, εἶπω καὶ οὐκ ὀκνήσω,
 κι ὁ κύκλος αὖ ὥς μ' ἔρριψε ἔτι καθιστορήσω,
 ἂν καὶ βραχὺ τι ἱλαρῶς ιδέαις ἡσυχίας
 μὲ ἔδειξε φερόμενος τρόπον τιν' εὐσπλαγχνίας·
 ἀλλὰ πάλιν δινόμενος ἐξ αὐτοῦ αὖ ἐρρίφθην,
 6 κι ἄλλων γαιῶν τε καὶ ἐθνῶν περιγητὴς ἐδείχθην·
 περὶ ὧν ἤδη βούλομαι ἄρξασθαι ἱστορήσαι
 τὸ δ' ἀκαλλῆς τῶν λέξεων φοβεῖ με τοῦ ἀρχίσαι,
 ἐπεὶ τοῦτο ἐπίσταμαι, καὶ ἄλλο οὐ γινώσκω,
 ἄφρων ὧν ἐπαγγέλλομαι μουσικὴν νὰ ποδώσω.

2. Ce que nous écrivons κι est, dans la seconde partie du manuscrit de Londres, constamment écrit κ' avec un ι souscrit. — 10. Il faut peut-être lire ἀφρωνῶν.

- Ὅμως πρὸς τοὺς νοῦν ἔχοντας οἶδα ἀναμφιλέκτως
 13 ὥς καὶ στοῦ κόρακος τὸ κρὰ φέρονται εὐπροσδέκτως.
 Ἐπειδὴ χρόνον οὐ πολὺν βιώσας στήν πατρίδαν,
 πλοῦν δεύτερον ἠθέλησα πλεῦσαι στήν ξενιτείαν,
 ταξιδεύσας μὲν δις καὶ τρίς ἕως εἰς Μοσχοβίαν,
 ἐπανακἀμπίω δ' αὖθις δὲ εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδαν·
 ἀλλ' ὕστερον ἠθέλησεν ἡ τύχη νὰ μὲ δείξῃ,
 18 μακρὰ σου γαίης βάρβαρας νὰ μὲ περιηγήσῃ,
 καὶ ἔθνη πάλαι τὰδόμενα, οἱ πάλαι ὁποῦ κρᾶζουν (Fol. 25 v°.)
 Μασσαγέτας καὶ Τόχαρους καὶ Σάκας π' ὀνομάζουν·
 καὶ ἔτι καὶ ἄλλα ἔθνεα, Φρούρους τε καὶ Ἰαξάρτας,
 περὶ ὧν ἐν ᾧ τόπῳ δεῖ εἶπω περὶ τοὺς πάντας·
 καὶ Ἀραλικὴν τε Θάλατταν περὶ ἧς ἔπειτ' εἶπω,
 24 ἣν δὲ αὐτὴν εἰς τὴν Λουδῶν τὴν ἔβαλα κεῖς τύπο·
 ποταμοὺς τοὺς περὶφημοὺς, Ὡξον καὶ Ἰαξάρτην,
 ὁποῦ ῥέουν ἀμφότεροι εἰς τὴν Θάλατταν ταύτην,
 καὶ γαίης τὰς εἰς τὰς ἐκεῖ ἄς θέλει ἰστορήσῃ,
 ὧν τὰ πάλαι ὀνόματα νῦν νὰ τὰ σαφηνίσω.
 Αἱ γαῖαι αὗται λέγω δὲ παρὰ Διονυσίῳ,
 30 τῷ Περιηγητῇ φημι, τῷ ποιητῇ ἐκείνῳ,
 ἡ μὲν ἡ Σουγδιάδα εἶν', ἡ δὲ ἡ Χωρασμία,
 τὸν Ὡξον μέσον ἔχοντας τούτων ἡ κάθε μία.
 Μετὰ δὲ τούτων κέπειτα πολλὰ καὶ τῆς Εὐρώπης
 μέρη τε καὶ βασιλῖεια γενήσαμε αὐτόπληγ.
 Ἄπαντα οὖν κατὰ σειρὰν συντόμως ἰστορήσω,
 36 κέκ τῆς πατρίδος δ' αὖθις δὲ τὸν δρόμον νὰ ἀρχίσω.
 Ἐν ἔτει σωτηρίῳ τε τῷ χιλιοσίῳ λέγω
 κέπλακοσιόσιῳ ὁμοῦ εἰκοσίῳ τῷ ἐβδόμῳ,
 ἐξῆλθον ἐκ Κωνσταντίνου, ἦλθον εἰς Μοσχοβίαν,
 κέκ Μοσχοβίας ἄρχισα μακρὰν ὁδοιπορίαν·
 42 εἰς τὸ πεδίον τάχανες διὰ τὴν Βουχαρίαν.
 Πῶς δ' ὅμως νὰ διηγήθῳ ἢ πῶς νὰ ἰστορήσω.

- τοῦτο σχεδὸν τὸ ἀχανὲς πεδίου νὰ ξηγήσω;
 Πεδίου εἶν' ὠκεανοῦ πέλαιος εἰκονίζον,
 μακρὰ που ἐφαπλούμενον, τὰ δ' ἄκρα συνορίζον
 ἀπὸ τὴν δύσιν ἔχοντας σύνορα τ' Ἀσίραχάνι,
 48 ὁμοῦ μετ' Ἀσίραχάνι δὲ καὶ Βόλγας τὸ ποτάμι·
 τὰ δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν, ὠκεανοῦ καὶ μέχρι
 Ἰνδικοῦ τοῦ ἐκεῖσε τε τὰ τελευταῖα ἔχει·
 καὶ τὰ πρὸς νότον τούτου δὲ Κάσπιάν τε Περσίαν,
 καὶ τούτων δὲ τοῦ παρεμπρὸς καὶ ἕως στήν Ἰνδίαν·
 πρὸς ἄρκτον δ' ἔχει σύνορα ὅλην τὴν Σιβηρίαν,
 54 καὶ ταύτης τοῦ παρέμπροσθεν Κίνας τὴν βασιλείαν.
 Γένη δὲ ποῖα καὶ φυλαί, καὶ ἔθνη καὶ θρησκεῖαι,
 καὶ ἐρημίαι μέγισται τῶν νομάδων χορεῖται,
 καὶ θάλατταν καὶ ποταμούς, καὶ τῶν πάλαι αἱ χῶραι,
 τῶν βασιλέων τῶν Σκυθῶν καὶ ὅσαι μέχρι νῦν πόλαι,
 καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ μ' εἰπεῖν τὰ πάντα ἅπερ ἔχει,
 60 τοῦτ' αὐτὸ τὸ πεδίου τε φράσω τὰ ἃ κατέχει·
 καὶ ὀνομάσω ταῦτα δὲ ὥσπερ τανῦν καλοῦνται,
 ἐπεὶ τὰ πάλαι ὀνόματα νῦν ὅλως ἀγνοοῦνται.
 Ἀρχὴν ποιῶ δ' ἐκ δύσεως, ἥτοι ἀπ' τ' Ἀσίραχάνι (Fol. 26 v°.)
 καὶ ἀπὸ τὴν Βόλγαν ποταμὸν, τὸ μέγιστον ποτάμι.
 Οὐ μακρὰ δὲ καὶ οὐ πολὺ ἐκ τοῦ Ἀσίραχανίου,
 66 καὶ οὐ μακρὰ καὶ τῆς Βόλγας τε, τοῦ ῥηθὲν ποταμίου,
 ἔθνος ποῖον νομαδικὸν καλούμενον Καλμουῖκοι,
 ἴσως οἱ Μασσαγέται εἶν' αὐτοὶ ἀσφαλῶς οὗτοι,
 πολὺ τε καὶ ἀπειράνθρωπον πολεμιστῶν τῷ πλήθει·
 ἵππους καὶ κτήνη ἅπειρα ἐξ ὅλου τοῦτο βρίθει·
 Νέμεται μὲν κατὰ καιρὸν πλεσιῖον εἰς τὴν Βόλγα
 72 καὶ ἄλλοτε δ' ἀπέρχεται μακρὰ πρὸς τὰ ἑῷα·
 καὶ ἄρχεται ὑπ' ἀρχηγοῦ ἐκ φύλου τοῦ ἰδίου,
 γένους κατὰ διαδοχὴν τοῦ Ἀϊουκᾶ ἐκείνου,
 καὶ λόγῳ ὑποτάσσεται, ἀλλ' οὐ πράγματι ὅλως,
 εἰς σκῆπτρον τὸ ῥωσσαικόν, ὡς ἄδεται ὁ λόγος.

Θρησκείαν δὲ Θρησκεύεται τὴν εἰδωλολατρείαν,
 78 φέροντας εἰδῶλα πολλὰ ἐκεῖ στήν ἐρημίαν,
 ἔχοντας καὶ κατ' ἐξοχὴν ὑπουργοὺς τῆς Θρησκείας,
 μαντζήδες οὓς καλέουσιν τῆς εἰδωλολατρείας·
 τὰ δ' αὐτῶν τῆς ζωοτροφῆς ξένα πάντως τῶν πάντων,
 καὶ γὰρ τὸ γαλακτοτροφεῖν εἰ κοινὸν τῶν νομάδων,
 ὁμοίως καὶ κτηνοβρωτεῖν καὶ τρέφεσθαι ἐκ θήρας·
 84 ἀλλὰ τὸ Φῦλον τοῦτο δὲ ταύτης τῆς βιοτείας,
 πρὸς ταῦτ' δ' οὐδὲν ἀκάθαρτον οἶδ', οὐδὲ Θνησιμαῖον (Fol. 271°)
 οὐδὲ ὄψον δ' οὐδὲ ὀπιόν, ταῦτ' οὐ μὴ χρησιμεῖον,
 γάλα καὶ αἶμα ἴσα τε, ἐωλόν τε καὶ ὄζον,
 ἀδιαφόρως κέχρηται καὶ πᾶν καὶ παντὶ ζῳῷ.

Μακρὰ δ' ἐκ τούτου κέμπροσθεν νέμεται καὶ ἄλλο ἔθνος
 90 εἰς πάντα ἀπαράλλακτον καὶ αὐτὸ τᾶν ῥηθέντος·
 καὶ αὐτὸ ὡς ὑποτάσσεται τοῖς Ῥώσσοις λόγον ἔχει,
 ἀλλ' αὐτεξούσιον καὶ αὐτὸ καὶ οὐδένα χρεῖαν ἔχει.
 Πῶς δ' ἄρ' ὑποταχθήσονται τὰ τοῖα λέγω ἔθνη,
 ἅτλα ἐκεῖσε φέρονται ὡς ἐν οὐρανῷ νέφη;
 καὶ εἴπω καὶ πῶς δυνήσεται ὁστίς κἂν ὑποτάξῃ
 96 τοὺς ἐν ὠκεανῷ ἰχθυῖς, ὅταν στὰ βάθῃ πᾶσι;
 Περὶ ᾧ πλατυτέρως τι τοῦμπροσθεν ἰσλορήσω,
 τὰ τούτων ὅση μοι ἰσχὺς, καὶ νὰ τὰ σαφηνίσω.
 Τανῦν δ' ὥσπερ καὶ ἔπεται καὶ γὰρ χρὴ ὡς δοκεῖ μοι,
 τὰ τούτων ὅς' ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν εἰπεῖν μοι.
 Τούτων οὖν τῶν ἐθνῶν μακρὰ τὰ πρὸς βορρᾶν καὶ νότον,
 102 καὶ ἄλλα τε ἔθνη καὶ φυλαὶ νέμονται κατὰ τόπον.

Πρὸς μὲν βορρᾶν τὸ ἔθνος εἶν' ὃ λέγεται Μπασκίρων,
 δόξης μὲν μωαμεθικῆς, καὶ σκυθικὸν εἶν' Φῦλον,
 οὗ μέρος μὲν νομαδικὸν, μέρος κοϊκούμενόν τε,
 καὶ ὡς ὅν εἰς τῆς Ῥωσσιᾶς εἶν' καὶ ὑπήκοόν τε.

Πρὸς δὲ τὸν νότον εἰ καὶ ἐν Φῦλον νέμεται μόνον, (Fol. 27vo.)
 108 ἀλλ' εἰς φυλαρχίας πολλὰς εἶναι διηρημένον·
 τοῦτ' αὐτὸ τῶν Τουρκμένηδων, Τουρκμένους ὅπου κράζουν,

- οἵτινες τὴν μωάμεθον δόξαν πάντες δοξάζουν·
αὐτοί, κατὰ τοὺς παλαιοὺς τοὺς ἱστορικοὺς λέγω,
οἱ Οὐννοὶ εἶναι βέβαια, καθὼς καὶ γὰρ τὸ Φέλω·
Φῦλον πάνυ πολεμικὸν, τῇ ἱππικῇ δεινὸν τε,
114 ἐν δίψῃ, πείνῃ, καύσονται πολλὰ καρτερικὸν τε.
Ἐν οἷς δὲ τόποις νέμεται εἴπω καθαρωτέρως,
ὅπως ὁ ἀναγνώστης μου γνώσῃ εὐληπιότερως.
Ἐκ Θαλάττης τῆς Κάσπιας καὶ δι' ἄκρων Περσίας,
καὶ ταύτης τοῦ παρέμπροσθεν καὶ οὐ μακρὰ τῆς Ἰνδίας
ἄμμος μέγας ἐκτείνεται, κατὰ τόπους, οὗ εὖρος
120 ἄλλοῦ μὲν μηνιαῖον εἶν', ἄλλοῦ δ' ὀλιγωτέρως·
τὰ δ' αὐτοῦ ἐν ἀριστέροισι, λέγω τὰ πρὸς βορέαν
τὸ πεδίου ὃ ἱστορῶ εἶν' κεῖν' αὐτὸ τὸ μέγα,
καὶ ἀκολούθως κατὰ σειρὰν καὶ Χίβας βασιλεία,
καὶ ἀνωτέρω ἐξ αὐτῆς εἶν' καὶ ἡ Βουχαρία.
Ταῦτα δ' οὖν τὰ ἐν δεξιόσι καὶ ἀριστέροισι τῆς ἄμμου,
126 εἴπω δὲ καὶ τὰ καθεξῆς περὶ τῆς αὐτῆς ψάμμου·
ἐν τούτῃ οὖν τῇ ἄμμῳ δ' οὖν εἶναι διεσπαρμένον
τὸ Φῦλον τῶν Τουρκμένων, καὶ εἶναι μερισμένον
εἰς φυλαρχίας μὲν πολλὰς κατὰ φυλὰς καὶ γένη, (Fol. 28 1°.)
κεῖς μέρη ἃ ἀρμόδια εἶναι κατοικημένοι·
ὧν ὁ βίος οὐκ ἄλλος εἶν' εἰ μὴ ἐκ τῆς λησιείας,
132 καὶ ἐκ τῆς ἀρπαγῆς ὁμοῦ, ποτέ τε καὶ τῆς Θήρας.
Πότε μὲν τὰ ἐκ δεξιῶν τὰ ἄκρα τῆς Περσίδος
ληΐζοντας ἀναφανδὸν, πότε δὲ καὶ κρυφίως·
ὡσαύτως καὶ ἀριστερῶν τὰ ἄκρα καὶ τῆς Χίβας,
ὁμοίως τε ληΐζονται καὶ τὰ τῆς Βουχαρίας·
ἐξ ὧν πολλοὺς ὁ σάχ Ναδὶρ μ' ἴδιαν πληρωμὴν του
138 εἰς δούλευσίν του ἔλαβε καὶ χρῆσιν ἐδικήν του.
Ἀρκεῖ ὅμως ἕως αὐτοῦ τὰ περὶ τῶν Τουρκμένων,
κέπανακάμψω δ' αὖθις δὲ εἰπεῖν τῶν ἐπομένων
περὶ τῶν ἄλλων τε ἐθνῶν τῶν ὄντων δὲ ἐν τούτῳ
πεδίῳ ᾧ ὡκεανῷ εἴπω τῷ παρομοίῳ.

- Μετὰ δὲ ἃ προείρηκα τὰ ἔθνη τῶν Καλμούκων,
 144 μακρὰ που δὲ ἐξ ἑαυτῶν κατ' ἀνατολὰς τούτων,
 ἔθνος κι ἄλλο νομαδικὸν πολυάνθρωπον λίαν,
 πολεμικὸν κι ἀρπακτικὸν, μεσίδ' ὅλον ληστείαν,
 γένος μὲν πάντως σκυθικὸν ὥ τούτ' ὀνομασία,
 τὸ τῶν Καρακαλπάκηδων ἔχει ἐπωνυμία.
 Θρησκείαν δ' οἶδεν ἀμυδρῶς, καὶ οὐδὲν ἄλλο τούτης
 150 εἰ μὴ ὡς ὁ Μωάμεθ εἶν' ἐκεῖνος ὁ προφήτης·
 κέκ γένους τοῦ ιδίου τε τὸ πλῆθος ὃν ἐκλέξῃ (Fol. 28 v°.)
 οὐχὶ ὅμως ἐκ τῶν ἀπλῶν, ἀλλ' οὐς μιν ἄδ' ἐκ λείσι,
 ἐκ τούτων ὅσ' ἐκλεχθῇ τοῦτος κήγεμονεύει,
 κεῖς ὅλους τούτους αὐτουνούς σχεδὸν καὶ βασιλεύει.
 Κέκ τούτου δὲ παρέμπροσθεν κοῦχ οὕτω μακρὰ τούτου,
 156 κι ἄλλο τε ἔθνος νέμεται ἀπαράλλακτον τούτου,
 τὰ ἔθους ἔχον ὅμοια καὶ γλώττης καὶ θρησκείας,
 ὁμοίως καὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς ἡγεμονίας·
 ὁ γένος ὀνομάζεται γένος τὸ τῶν Κασάτζκων
 καὶ πάντ' ἔχει ὁμόνοιαν μὲ τῶν Καρακαλπάκων.
 Τὰ δύο ἔθνη ταῦτα δὲ ἀπλῶς πολλοὶ τὰ κράζουσιν·
 162 τῶν Κιργίζων μ' ἐν ὄνομα κοινῶς τὰ ὀνομάζουσιν.
 Πάντως τὰ ἔθνη δὲ αὐτὰ πρέπει τις παρεικᾶσαι
 Ἰαξάρτων καὶ Τόχαρων καὶ Σάκων ὀνομάσαι·
 καὶ γὰρ οὐ περιφέρονται μακρὰ ἐκ τῆς Θαλάττης
 ἐκείνης τῆς Ἀραλικῆς, ἐνθα κι ὁ Ἰαξάρτης·
 Εἶπω καὶ τὰ ἐν δεξιοῖς τὰ πρὸς τὸν νότον τούτων
 168 τὰ Σκυθῶν ἃ νῦν σώζονται ἐν τῷ πεδίῳ τούτῳ.
 Τὰ ἔθνη ταῦτ' ἐν δεξιοῖς τὴν Θαλάτταν μὲν ἔχουσιν
 λέγω δὲ τὴν Ἀραλικὴν, ἣν πολλοὶ οὐ κατέχουσιν·
 καὶ ταύτης δὲ τοῦ ἀντικρυς τοῦ νοτείου τοῦ μέρους
 ἔθνος δὲ ποῖον νέμεται Ἀραλικοῦ τε γένους·
 ὁ τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα ἔχει ἐκ τῆς Θαλάττης, (Fol. 29 r°.)
 174 ἢ ἐξ αὐτοῦ ἡ Θαλάττι κλήσεως ἔχει ταύτης·
 ἐπεὶ αὐτὸ οὐ φέρεται μακρὰ πολὺ ἐκ ταύτης

- ἀλλ' αἰεὶ ἐν ἐνὶ τόπῳ εἶν'· κι αἰεὶ πωλησίον ταύτης·
 ἔχοντας καὶ κατ' ἐξοχὴν χωρίδιον ἐκεῖσε,
 ἐν ᾧ ὁ ἡγεμὼν αὐτοῦ ἔχει τοῦ κατοικῆσαι.
 Θρησκείαν τὴν μωάμεθον κι αὐτό τε οὖν Θρησκεύει,
 180 καὶ μιρζᾶς ὅσ' τις ἐξ αὐτοῦ 'ς αὐτὸ ἡγεμονεύει.
 Τοῦ γένους τούτου ἴσως δὲ οἱ πάλαι Φροῦροι εἶναι,
 ὁ τοῦτ' ὁ Περιηγητὴς παρακινεῖ εἰπεῖν με.
 Τοῦτο δ' αὐτὸ ἐν δεξιοῖς καὶ τὸν ποταμὸν ἔχει
 τὸν Ωξον, ποῦ στήν Θάλατταν εἰς αὐτὴν μέσα τρέχει.
 Τοῦ δ' Ὠξου δὲ τὸ ἀντικρυς, καὶ οὐχὶ μακρὰ τούτου,
 186 Σκυθῶν εἶναι βασιλείον, μέρος τοῦ Οὐζμπεκίου,
 κυρίως ὀνομάζεται αὐθεντία τῆς Χίβας,
 αὐτοὶ ὅμως, ὡς Θέλουσι, λέσι τῆς βασιλείας·
 καὶ γὰρ τὸν ἡγεμόν' αὐτῶν καὶ χάνην τὸν καλοῦσι,
 καὶ πατισὰχ δὲ βασιλεῖ οἱ πάντες τὸν αἰνοῦσι.
 Αὐτοὶ δ' οἱ πάντες ἐν ἐνὶ λόγῳ λέγω λατρεύουν
 192 Θρησκείαν τὴν μωάμεθον καὶ πάντως τὴν δουλεύουν·
 λίαν ζηλωταὶ ταύτης εἶν' ἐς τόσον ὅπου Θέλουν
 τὸ Ἀλκουράν ἐξ οὐρανοῦ 'ς αὐτοὺς πρᾶσθαι λέγουν.
 Κάσ' ῥη καὶ χώρας ἔχουσι κέμπορίαν τελοῦσι, (Fol. 29 v.)
 καὶ χρεῖας καλεσάσης δὲ κίκανῶς πολεμοῦσι.
 Καὶ νόμισμα δὲ ἴδιον ὁ χάνης λέγω τούτων
 198 χαράττει ὥσπερ βασιλεὺς 'ς αὐτὸν τὸν τόπον τοῦτον.
 Τὰ τούτων κι ἄλλων ὕστερον εἶπω καὶ περαιτέρω,
 νῦν δὲ εἰς τὸν πάλαι ρυθμὸν τὸν λόγον περανέω,
 ἐκ δὲ τῆς Χίβας τοῦμπροσθεν πρὸς ἀνατολὰς λέγω
 'ς ἄλλο Σκυθῶν βασιλείον τὸν λόγον ἐπιφέρω.
 Ἡμερῶν ἐπ' ἑκατὶ ἀπὸ τῆς Χίβας
 204 ἡ βασιλεί' ἀφίσταται λέγω τῆς Βουχαρίας,
 ἀπαραλλάκτως ἔχουσα εἰς πάντ' ὥσπερ τῆς Χίβας
 καὶ γλώττης καὶ ἐθῶν ὁμοῦ ὡσαύτως καὶ Θρησκείας·
 ἀλλ' ἐς τὸ πολυάνθρωπον καὶ εἰς τὰς πολλὰς πόλεις
 καὶ εἰς τὸν πλοῦτον κι ἀρχοντιὰν ὑπερέχει ἐν ὅλοις.

- Καὶ γὰρ αὐτὴ ἐκ τοῦπαλιν καθέδρα εἶν' τῶν Σκύθων
 210 καὶ νῦν εἰς τοὺς Οὐζμπέηδες ἔχει τὸν πρῶτον τίτλον·
 'ς αὐτὴν γὰρ εἶν' ὁ Θρόνος εἶν' τοῦ ἰδίου τοῦ χάνη
 καὶ βασιλεὺς κηρύττεται 'ς ὅλο τ' Οὐζμπεγιστάνι,
 κῆιδιον νόμισμα χρυσοῦν πολὺ αὐτὸς χαράττει·
 ἐπεὶ ποτ' ἐξουσίαζε κι αὐτό τε τὸ Κασκάρι,
 εἰς ὃ πλούσιον μέταλλον μεταλλεύουν χρυσοῦ,
 216 κέπ' ἐξουσίας τὸ ποτὲ ἦτον τοῦ Βουχαρίου.
 Ἐκ τῆς Βουχαρίας δ' αὐτῆς τὸ ποτὲ ἀνεφύη (Fol. 30 r°.)
 ὁ Τζιγκῆς χάνης ἀκουσίδης, καὶ Θαυμασίδης ἐγίνη.
 Καὶ γὰρ ὑπέταξε πολλὰ μέρη τὰ πρὸς τὴν ἄρκτον,
 καὶ μέχρι Βόλγας τάνωθεν ὁμοῦ τε καὶ τὰ κάτω.
 Μετὰ δ' αὐτοῦ ἐφάνη δὲ κεῖνος ὁ Ταμερλάνης,
 222 ὁ πολὺ τούτου μέγιστος κεῖς τοὺς χάνηδες χάνης,
 τῇ Σκυθῶν γλώττῃ Μιγτεμίρ, Ἀξάκ τε Κουρεένης,
 οὕτω μὲν ὀνομάζεται μετὰ πολλοῖς ἐπαίνοις·
 ὃν καὶ πολλοὶ ἱστορικοὶ τῶν καὶ ἐκ τῆς Εὐρώπης
 τὸν Ταμερλάνην ἱστοροῦν μετ' οὐ μικρᾶς τῆς δόξης.
 Αὐτὸς καὶ τὸν ῥηθέντα δὲ, τὸν Τζιγκῆ λέγω χάνη,
 228 κατὰ κράτος διέφθειρεν ὑπερσχύσας πάνυ·
 αὐτὸς δὲ ἐπολέμησε καὶ Περσῶν βασιλείαν,
 καὶ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν πολλὴν ἔδειξ' ἀνδρείαν·
 αὐτὸς πέμπτον μωάμεθον Ὀθωμανῶν βασιλέαν,
 ὃν Γιλδιρίμ ὀνόμαζον, ἔφθειρεν αὐθημέραν
 σὺν ὅλῳ τῷ αὐτοῦ στρατῷ καὶ αὐτόν τε ζωγρήσας,
 234 νίκην τοιαύτην μέγιστήν ὁ Ταμερλάν ποιήσας·
 οὗ ἡ πατρὶς οὐχὶ μακρὰ εἶν' ἐκ τῆς Βουχαρίας,
 ἡ πόλις π' ὀνομάζεται καὶ νῦν Σαμαρκανδίας.
 Τὰς τῶν πολυθρυλλήτων δὲ τούτων τὰς πράξεις παύσω
 κέκ τὸ τοῦ λόγου κείμενον τὸν λόγον αὐθις ἄρξω.
 Ἐξόχως δὲ Βουχαρίου εἶν' κι ἄλλες ἐπαρχίαι, (Fol. 30 v°.)

- 240 αἵτινες ἦσαν τὸ ποτὲ καθ' αὐταὶ αὐθεντίες·
 πρὸς μὲν τὰρκτῶα Βουχαριοῦ εἶν' οὖν τὸ Τουρκιστάνι,
 κείς τὰ ἑῷα τούτου δὲ μακρὰ που τὸ Κασκάρι·
 καὶ τὰ πρὸς νότον τὸ Μπάλχ εἶν' ὁμοῦ καὶ Μπεδεξάνι,
 ἃ πάντα νῦν ἔχουν κοινὸν ὄνομα Οὐζμπεγιστάνι
 (ἐν τῷ Μπεδεξάνι δ' αὐτῷ εὐρίσκονται κοί λίθοι
 246 οἱ τίμιοι καὶ ἀκριβεῖς μπαλάσια τῇ κλήσει).
 Ταῦτα δὲ οὕτως ἔχοντα, ἀλλ' ὅμως σαφηνίσω
 ἔτι τι περὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν νὰ ἐξηγήσω.
 Ἰσθι οὖν, ἀναγνώστω μου, ὡς Χίβα καὶ Βουχάρι
 καὶ τούτων πρὸς ἀριστερὰ λέγω τὸ Τουρκιστάνι,
 ὅλα αὐτὰ εἶν' εἰς αὐτὸ τὸ ἀχανὲς πεδίου
 252 περὶ οὗ εἶν' ὁ λόγος μου καὶ τὸ τοῦ λόγου πολιοῦν·
 'ς αὐτὸ σχεδὸν τὸ ἀχανὲς πεδίου αὐτῆς τρέψω
 καὶ τῆς πολυλογίας δὲ ἐς δύναμιν ἐκφεύξω.
 Μετὰ τῶν πορρηθέντων δὲ νομάδων τῶν Κασάτζκων
 μακρὰ που δὲ ἐξ ἑαυτῶν οὐχὶ ὅμως πρὸς ἄρκτον,
 ἀλλ' ὥσπερ ἐπεκτείνεται πρὸς τὰ ἑῷα τούτων
 258 καὶ ἄλλο ἔθνος νομαδικὸν εἶν' στὸ πεδίου τοῦτο,
 εἰς πάντα ἀπαράλλακτον τῶν πορρηθέν Καλμούκων,
 εἰς οὐδὲν διαφέροντας 'ς ὅσα κείνων καὶ τούτων·
 τὸ ὄνομα δὲ τῶν αὐτῶν Κονδόσηδες τοὺς κράζουσι (Fol. 31 r°.)
 καὶ εἰς ὕψιν καὶ πρὸς ὥρον Καλμούκοι ὁμοιάζουν.
 Ἀλλ' ὁ ἄρχων ὅμως αὐτῶν ἄρχει καὶ αὐθεντεύει
 264 καὶ μ' ἕνα λόγον νὰ εἰπῶ εἰς αὐτοὺς βασιλεύει·
 ὁξέας δίδει προστάγας, εὐθὺς παῖσαι τελοῦνται,
 ὅποιες καὶ τὴν τύχῳσιν ἅμα ἀναπληροῦνται.
 Αὐτοὶ εἰς τοὺς πολέμους τοὺς ἀνδρείως πολεμοῦσι
 καὶ ἀφόβως κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὡς Θηρία ὁρμοῦσι.
 Ἐξ αὐτῶν τῷ ποτὲ καιρῷ καὶ Κίνα ἐδουλώθη,
 270 τὸ Κιτάϊον δηλαδὴ ἐξ αὐτῶν ἐσκλαβώθη·
 περὶ οὗ εἴπω σύντομα μικρὸν νὰ σαφηνίσω,
 κῆπειτα λόγον τὸν ῥυθμὸν πάλιν νὰ ἀρχινίσω.

- Ἐν ἐκείνῳ γὰρ τῷ καιρῷ διχόνοια πεσοῦσα,
 κείς δύο βασιλίδες δὲ ἡ ἀρχὴ μερισθεῖσα,
 ἐμφύλιος ἐκ τούτου δὲ ὁ πόλεμος ἀνήφθη,
 276 κείς δύο ἅπας ὁ λαὸς μέρη καὶ ἐμερίσθη.
 Ἐν τούτῳ δ' εἰς βοήθειαν ὁ εἰς τῶν βασιλίδων
 τοὺς Κονδόσηδες αὐτουνοὺς ἐκάλεσ' ὡς πλησίον·
 ἐξ ὧν ἐν σῶμα μέγιστον ἔχον ἀπείρου πλῆθους
 ἔσω εὐθὺς ἐγένετο τοῦ 'κεῖσε Μακροῦ Τείχους·
 καὶ ὥρμησεν ὡς βίαιος ποταμὸς καὶ μέγας,
 282 τοὺς ἐναντίους ἔφθειρεν ὡς κατακλυσμὸς ἄλλος.
 Ἐπειτα δὲ ἀπέκτεινε καὶ αὐτὸν τὸν βασιλίδην, (Fol. 31 v°.)
 ὁ δὲ τούτων ὁ στρατηγὸς βασιλέας ἐγίνη·
 παρ' οὗ κατὰ διαδοχὴν τὸ κράτος διαμένει
 εἰς τὸ Κιτάϊ μέχρι νῦν, κέξ αὐτοῦ βασιλεύει.
 Τὰ μὲν τῆς Κίνας οὖν αὐτὰ ἃ μέχρι τοῦδ' ἐάσω,
 288 κείς τοὺς νομάδες Κόνδοσους αὐθις ἐπανακάμψω.
 Παρ' αὐτοῖς δὲ τοῖς Κόνδοσοις εἰν' καὶ αὐτὸς ὃν Ξρυλλοῦσιν,
 ὃν καὶ λατρεύουσιν αὐτοὶ κεῦλαβῶς προσκυνοῦσι,
 λέγω δ' ὁ Δαλάϊ Λαμᾶς, ὡς αὐτοὶ τὸν καλοῦσι,
 περὶ οὗ καὶ πολλὰ μωρὰ αὐτ' ὅλοι φλυαροῦσι.
 Αὐτὸς δ' εἶπω τρόπον τινὰ ἔχει ὡς αὐθεντίαν
 294 καὶ ἐξουσίαν ἴδιαν στήν εἰδωλολατρείαν·
 τάττει καὶ διατάττει γὰρ, ἀνάγει καὶ κατὰγει,
 σώζει, κολάζ' ὃν βούλεται, καὶ τινὰ δὲν ῥωτάει·
 καὶ γὰρ οἱ τούτου λατρευταὶ ἐς τοσοῦτον μωραίνουσι,
 τὸν Δαλάϊ Λαμᾶ αὐτὸν ποτὲ δὲν τὸν πεθαίνουν.
 Λέσι δὲ καὶ μωραίνουσι πῶς αὐτὸς, σὰν γηράση,
 300 δὲν Φνήσκει ὥσπερ ἄνθρωπος ἀλλὰ πάλιν νεάζει·
 περὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλα πολλὰ λέσι μεστὰ ἀνοίας
 μωρίας καὶ πολυειδοῦς ἀπάσης φλυαρίας.
 Ἄλλ' ἐμοὶ δὲ ὥσπερ δοκεῖ, ὡς δὲ καὶ ἐνωτίσθην
 ἐκ τινων τούτων νουνεχῶν, αὐτὸ ἐγὼ ἐπέισθην
 ὡς ὅτι ὁ Δαλάϊ Λαμᾶς Φατρίαν ποίαν ἔχει (Fol. 32 r°.)

- 306 ὑπουργοῦσαν, συμπράττουσαν στὰ τῆς Ξρησκείας ἔθνη·
οἱ δ' αὐτῆς ὀνομάζονται οἱ μὲν πρῶτοι λαμαῶδες,
οἱ δεύτεροι μαντζῆδες δέ, ἅπαντες. λατρευτάδες·
αὕτη δ' ἡ Φατρία αὐτὸν ὅλως τὸν ἐκθειάζει,
κι αὐτὸς δ' ὅσῃς κατὰ καιρὸν αὐτὴν τὴν ἐδοξάζει·
κι οὕτω χεῖρ χεῖρα νίπλουσα, τὸ τοῦ λόγου εἰπεῖν με,
312 σκηνηὴν τοιούτην παίζουσι 'ς ἐκείνους ποῦ πλανοῦνται.
Εἶπω κι αὐτ', ἀναγνώσῃα μου, καὶ τοῦτο γίνωσκέ το,
κι ὡς χρήσιμον δὲ καὶ αὐτὸ καλὰ ἀνάγνωσέ το,
ὡς ὅλοι οἱ τοῦ τάγματος κι ὑπουργοὶ τῆς Ξρησκείας
ταύτης λέγω τῆς μιᾶς, τῆς εἰδωλολατρείας,
ἅπαντες ἄγαμοι τελοῦν τῷ σωφροσύνης λόγῳ,
318 τὰ δ' ἐν κρυφῇ πάντα αὐτῶν εἴν' σὺν τῷ διαβόλῳ.
Ἀλλ' ἐγὼ τὸν Δαλαΐ Λαμᾶ κι αὐτοὺς ὅλους εἰσώ,
κέκ τὸ τοῦ λόγου κείμενον τὸν λόγον αὐθις ἄρξω.
Τῶν Κόνδοσῆδων που μακρὰ κατ' ἀνατολὰς τούτων
ἔθνος ἔτι νομαδικὸν εἴν' στὸ πεδίον τοῦτο·
λέγεται φυλὸν τοῦ Ἀζὸφ, ἔχον ἀπαραλλάκτως
324 εἰς ἅπαντα τοῖς Κόνδοσοις, ἔχει κι αὐτὸ ὡσαύτως·
κι αὐτοὶ τε δὲ οἱ Ζόφηδες λέσι καὶ φλυαροῦσι,
καὶ τὸ ἔθνος τὸ ἐαυτῶν κι αὐτοὶ τὸ ἀξιοῦσι,
λέγοντες τῷ ποτὲ καιρῷ κι αὐτοὶ νὰ εὐμοιροῦσαν (Fol. 32 v°.)
Δαλαΐ Λαμᾶ πῶς κι αὐτοὶ εἶχαν καὶ προσκυνοῦσαν.
Παρ' αὐτοῖς δὲ τοῖς Ζόφηδαις φύεται πᾶν βεβαίως
330 τὸ ῥεοβάρβαρόν φημι, τῶν Φαρμάκων τὸ κλέος.
Ταῦτα μὲν οὕτω μέχρις οὗ εἶπω κι ἀναπληρώσω,
καὶ τοῦ πεδίου αὐτοῦ τοῦ τὸν λόγον τελειώσω.
Τὸ πεδίον αὐτὸ σχεδὸν τάχανες, ὡς προεῖπον,
κι αὐτοῦ τε εἰς τοὺς Ζόφηδες ἐφαπλοῦτ' ἐς τοσοῦτον
ὥστε τὰ πρὸς ἄρκτον αὐτοῦ ἔχουν τὴν Κιταῖαν,
336 καὶ τὰ πρὸς νότον δὲ αὐτοῦ ἔχουνε τὴν Ἰνδίαν·

- τὰ δὲ πρὸς τὰ ἑῷα οὖν, ὠκεανοῦ καὶ μέχρι
 ἰνδικοῦ τοῦ ἐκείσε τε, τέλος τὰ πέρατ' ἔχει.
 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ταῦτα δὲ εἶπα, ὥς ἐδυνηθην,
 περὶ τοῦ σχεδὸν ἀχανοῦς πεδίου ἐξηγήθην,
 περὶ οὗ, ἀναγνώσῃα μου, ἐτύπωσα καὶ χάρτα,
 342 ὅταν ἤμουν εἰς τὴν Λονδάν, παρισίων πάντα ταῦτα.
 Νῦν δ' οὖν δ' αὐτὰ ἐάσω οὖν, καὶ ἀρχίσω κατ' εὐθείαν
 τὴν ἐξῆς περιήγησιν καὶ τὴν ὁδοιπορίαν·
 καὶ λοιπὸν ὥσπερ ἔπεται πρέπει νὰ πανακάμψω
 καὶ ἀπ' τ' Ἀστραχάνι αὐθις δὲ τὸν δρόμον μου νὰ πιάσω.
 Ἀπ' τ' Ἀστραχάν' ἐβγαίνοντας, εἰς τὸ ῥηθὲν πεδίου
 348 ἀρχίσαμεν τὸν δρόμον μας δι' ἵππων καὶ καμηλῶν·
 μεθ' ἡμέρας δ' ἐξήκοντα ὁμοῦ τε δὲ καὶ δύο (Fol. 33 r.)
 εἰς τὴν Χίβαν ἐφθάσαμεν τῷ ἑλέει τῷ Θεῷ·
 ἀλλ' ἐν τούτῳ δὲ τῷ μακρῷ διάστημα τοῦ δρόμου
 τίς ἄρα νὰ διηγηθῇ τὰ κινδύνου καὶ πόνου;
 Συντόμως ὅμως νὰ εἰπῶ ὅτ' ὅλους τοὺς κινδύνους,
 354 ποῦ 'ναι διὰ τὸν ἄνθρωπον τοὺς πολλοὺς καὶ μυρίους,
 ὅλους εἰς τὸν δρόμον αὐτὸν πᾶς τις τοὺς δοκιμάζει,
 καὶ ἐξ αὐτῶν ὅσῃς ῥυσθῇ τὸν Θεὸν ἅς δοξάζει.
 Καὶ γὰρ ἐκ τοῦ Ἀστραχανιοῦ τὰς δύο καὶ ἐξήντα
 ἡμέρας ὁποῦ κάμαμεν μέχρι ἕως στήν Χίβα,
 εἶπω ὥσπερ σὲ πέλαιος ὠκεανοῦ τῷ λόγῳ
 360 ἀπαραλλάκτως εἶχαμεν 'ς ὅλον αὐτὸν τὸν δρόμον·
 οὐρανὸν καὶ γῆν βλέποντες ἐπίπεδον ἐξ ὅλου,
 ἄδενδρον ἐς τὸ παντελὲς, κῆρημον τὸ καθόλου·
 ἡμέρα μὲν τὸν ἥλιον εἶχαμεν ὁδηγόν μας,
 νύκτα δὲ τᾶσ' ἡτανε ὁ γνώμων ὁ δικός μας·
 κτηνῶν δ' ὅμως πλῆθος πολὺ ἀγρίων στὸ πεδίου
 366 ἐξέλεπαμεν φερόμενα ἀγελῆδον τὸ πλεῖον,
 αἰγῶν, βορβάτων λέγω δὲ κίππων ἄπειρον πλῆθος
 348. δ' ἵππων.

- καὶ ζαρκάδων ἀκύποδων καὶ ἐλάφων ὁμοίως,
 καὶ ἄλλων ἐκ τῶν θηρίων δὲ λέγω τῶν ἰοβόλων,
 καὶ ἐκ τῶν ἀρπακτικῶν ὁμοῦ ἐδλέπαμεν στὸν δρόμον·
 ῥεοπόντικον δ' ἄπειρον φυόμενον ἐκεῖσε, (Fol. 33 v°.)
- 372 οὐδεὶς ὅμως ἐφίεται περὶ τούτου φροντίσαι.
 Φροντὶς ὅμως τοῦ ὕδατος εἶν' ἡ μεγαλωτάτη,
 ὕδωρ νὰ εὖρῃ πᾶς τις εἷς στήν ἐρημίαν ταύτη,
 καὶ γὰρ ἡμέρας πέντε κῆξ ἐν τῷ μεταξὺ τούτων,
 μόλις ὕδωρ νὰ τύχῃ τις εἰς τὸν δρόμον ἐτοῦτον·
 διὸ ἐπὶ καμῆλων δὲ πᾶς τις τὸ ὕδωρ φέρει,
- 378 ἕως ἐκ τόπου τοῦ ἐνὸς στὸν ἕτερον νὰ εὖρῃ.
 Ἄλλ' ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ καὶ τύχ' ἐξ ἀμοιρίας
 καὶ ὁ δρόμος ὡς δυσγνώριστος χαθῇ ἐκ δυστυχίας,
 ἐκ τῆς δίψης τότε ἅπαντες ἐκεῖ τὰ κῶλ' ἀφίνουν,
 καὶ στήν ἐρημίαν δ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν παραδίνουν·
 ταῦτα δ' ὅμως τὰ δυστυχῇ καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα
- 384 ἀνθρωπος ὁ ταλαίπωρος πᾶσχει στὰ μέρη ταῦτα.
 Ὅμως διαπεράσαντες ταῦτ' ὅλα λέγω πάντα,
 ἐφθάσαμεν ὥσπερ νεκροὶ στήν Χίβαν κατὰ πάντα·
 ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ δὲ αὐτῇ τῇ πολυτλήμῳ
 τᾶξια σημειώσεως ἔτ' εἶπω καὶ οὐ πλατύνω.
 Καλμούκων εἶδον ἔθνεα, καὶ αὐτῶν δὲ τὸ θῆλυ
- 390 ὡς ὀπλιζέτ' ἀρρενωπῶς, ὅταν ἡ χρεία τύχῃ·
 ἐκ δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐθνῶν διαφόρους κινδύνους
 ἀλλ' ἡ χεὶρ ὅμως τοῦ Θεοῦ μᾶς ἔσωσ' ἀπ' ἐκείνους.
 Ποταμοὺς δὲ ἐπέρασα οὐ μακρὰ ἀπ' τ' Ἀσπραχάνι (Fol. 34 r°.)
 τὸ Ἰαῖκ ὃ λέγουσι, καὶ Γέμπει τὸ ποτάμι.
 Καὶ μετὰ ταῦτα οὐ μακρὰ, λέγω δὲ πρὸς τὴν Χίβαν,
- 396 ἕως ἡμέρας ἕξ ἐπὶ λέγω ὁδοιπορίαν,
 ἐφθάσαμεν στήν θάλασσαν ἣν οἱ πᾶλαι οὐκ ἴσαν,
 καὶ οἱ ἐξῆς ἰστορικοὶ ἦν ὅλως ἀγνοοῦσαν·

390. ὀπλιζέτ(αι) est l'accentuation des deux manuscrits.

- λέγω δὲ τὴν Ἀραλικὴν εἰς ἣν ἔταν ἐπηῆγα,
 τάλμυρόν της δοκίμασα γλώττῃ μου τῇ ἰδίᾳ
 ἔχουσα ἀπαράλλακτα σὰν Θάλασσα εἰς πάντα·
- 402 ἡ δὲ περιφέρει' αὐτῆς εἴν' ἡμερῶν τριάντα·
 εἰς αὐτὴν δὲ κοί ποταμοὶ ὁ Ὠξος κ' Ἰαξάρτης
 ῥέουσι γὰρ ἀμφοτέροι εἰς τὸ πέλαγος ταύτης·
 καὶ οὐχὶ δ' ὡς οἱ παλαιοὶ ἐδόξαζαν νὰ τρέχουν
 εἰς τὴν Κασπίαν Θάλασσαν, ὡς ἐξ ἀγνοίας λέγουν.
 Μάλιστ' αὖτ' ἡ Ἀραλικὴ ἕως εἰς τὴν Κασπίαν
- 408 διάστανται ἔχει πολλῶν ἡμερῶν ὁδοιπορίαν.
 Τὴν δ' αὐτὴν τὴν Ἀραλικὴν τὴν Θάλασσαν ἣν ἔφην,
 πρῶτος τὴν ἐφάνέρωσα ἐγὼ εἰς τὴν Εὐρώπην,
 καί τιν' Λονδῶν τὴν δέχθησαν εὐχαρίστως οἱ ὅσοι
 σοφοὶ ποῦ καταγίνονται τῇ γεωγραφίᾳ γνώσει.
 Ἀρκούν τὰ τῆς Ἀραλικῆς τῆς Θαλάσσης οὖν λέγω,
- 414 καὶ ἄς ἀρχίσω τὸν δρόμον μου νὰ πάγω περαιτέρω.
 Ἔς ἱκανὸν διάστημα αἰετ' ἄριστερῶν μας (Fol. 34 vº.)
 τὴν Ἀραλικὴν εἵχαμεν τὸν δρόμον τὸν δικόν μας·
 ἀπὸ δ' αὐτὴν μακραίνοντες ἀρχίσσαμεν τὸν Ὠξόν,
 καὶ αὐτὸν τὰριστερ' ἔχοντες σὲ ὅλον μας τὸν δρόμον,
 μέχρις οὗ λέγω φθάσαμεν, τῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει,
- 420 στὴν Χίβαν, ἐξ ἧς ἀρχινᾷ πλέον τ' Οὐζμπεγιστάνι.
 Περὶ ἧς Χίβας ἱκανῶς εἶπα, καὶ δὲν συμφέρει
 πάλιν δὲ νὰ ταυτολογῶ καὶ ὁ λόγος νὰ μακραίνῃ·
 μόνον ὡς ἐν συντόμῳ δὲ νὰ 'πῶ διὰ τὸν χάνη
 σὺν τῷ Ὠξῷ τῷ ποταμῷ, τὸ εὐποτον ποτάμι.
 Τὸν μὲν χάνην ἐν τῇ ἐμῇ διατριβῇ ἐκεῖσε
- 426 Ἐλμπάρ χάν τὸν ὠνόμαζον πάντες ὅσοι στα' κεῖσε.
 Τοῦ δὲ Ὠξοῦ τοῦ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ πῶς μπορέσω
 εἰς ἱκανὸν τὲς χάρες του νὰ 'πῶ καὶ νὰ παινέσω;
 περὶ οὗ δὲ καὶ μάρτυρα τὸν Περιγητὴν φέρω

- κεῖνον τὸν Διόνυσιον εἰς αὐτὸ ὁποῦ λέγω ·
 ὅστις τὸν Ὠξον ποταμὸν ὑπὲρ ἄλλους δοξάζει,
 439 καὶ ἱερὸν Ὠξον αὐτὸν καλεῖ καὶ ὀνομάζει,
 ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ εἰπῶ ἴσως στὸν κόσμον ἄλλο
 τοῖον ὕδωρ ὑγιεινὸν δὲν εἶν' νὰ παραβάλλω,
 ὑγιεινὸν καὶ πότιμον εἶπω ἱατρικόν τε,
 κείς ἅπαντα τὰ βρώματα λίαν χωνευτικόν τε.
 Ἰσως αὐτὸ εἶν' αἴτιον τὸ ὕδωρ τὸ τοῦ Ὠξου (Fol. 35 r°.)
 438 καὶ τῶν Χιθαίων τῆς ζωῆς μακροὺς ποιεῖ τοὺς χρόνους ·
 μακρόβιους ἂν τις αὐτοὺς εἴποι καὶ ὀνομάσοι,
 πάντως λέγει ἀλήθειαν, οὕτω ποῦ τοὺς δοξάζει.
 Καὶ γὰρ οἱ ἐκεῖ γέροντες ὁπῶχουσι μὲ χρόνους
 ἐβδομήντα καὶ ὀγδόντα τε φέρουσι πάλιν πόρους,
 καὶ ὡς ἄνδρες, ὅταν ὁ καιρὸς τοὺς καλέσῃ, ἱππεύουν
 444 καὶ μ' αἰσθησες πανηγυρὶς στὸν πόλεμον ἐβγαίνουν.
 Αὐτ' οὖν τὸ ὕδωρ πίνουσιν ἅπαντες οἱ Χιθαῖοι
 καὶ μὲ ταῦτ' ποτίζουσι καὶ ἄρουρες καὶ δένδρη ·
 καὶ γὰρ ἀπὸ τὸν ποταμὸν ὀχετοὺς ἐπεκτείνουν,
 καὶ ποτίζουν τὸν τόπον τους, καὶ τὰ ζῶα τους πίνουν ·
 ἐπεὶ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν γῆν ἦν Χωρασμίαν εἶπον
 450 μόλις ἱμάδα βλέπουσι τοῦ ὕδατος τὸν τύπον.
 Ταῦτα καὶ τοῖα αὐτὰ δὲ τὰ τῆς Χίβας ἃ εἶπα,
 ἐγὼ δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς στὸ Βουχάρι ἀπῆλθα.
 Ἐβγαίνοντας δ' οὖν ἀπ' αὐτῆς τῆς Χίβας ὁποῦ εἶπα
 τὸν Ὠξον ἐξ ἀριστερῶν αὐθις στὸν δρόμον εἶχα,
 καὶ οὕτως ὠδοιπορούσαμεν πίνοντες ἀπ' τὸν Ὠξον
 456 ἕως ἡμέρας δέκα τε καὶ πέντε τοῦ ἐφ' ὅσον.
 Μετὰ δὲ τοῦτο τάντικρυς περάσαμεν τοῦ Ὠξους,
 κείς τῆς Σουγδιάδος τῆς γῆς πατήσαμεν τοὺς τόπους ·
 καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐξ αὐτοῦ φθάσαμεν στὸ Βουχάρι (Fol. 35 v°.)
 στήν καθέδραν τῆς γῆς αὐτῆς καὶ ὅλου τ' Οὐζμπεγιστάνι.

- πόλις εἶν' μεγαλώτατη αὐτὴ ἡ Βουχαρία,
 462 καὶ πολυάνθρωπος πολλὰ καὶ πολλῶν κατοικία·
 περὶ ἧς καὶ πρὸ τούτου δὲ εἶπα καὶ ἀφηγήθην,
 τὰ κεφαλαιωδέστερα ταύτης τὰ ἐξηγήθην.
 Περὶ τοῦ χάνη δ' ὅμως νῦν εἶπω καὶ ἐξηγήσω,
 καὶ τῆνομα τοῦτο ταύτου εἰς μνήμην νὰ ἀφήσω·
 Ἀμπουλφεῖς τὸν ἔλεγαν χάνην καὶ βασιλέαν,
 468 καὶ ὅλων τῶν Οὐζμπέκων αὐτὸν αὐθέντην μέγαν.
 Καί τι δὲ περαιτέρω τι περὶ τῆς Βουχαρίας
 εἶπω καὶ αὐτὸ ὡς μοῖ δοκεῖ ἄξιον ἱστορίας.
 Πάθος ποῖον ὀδυνηρὸν φύεται στοὺς ἀνθρώπους
 'ς αὐτοὺς λέγω ποῦ κατοικοῦν εἰς τὸ Βουχάρι ὅσους·
 σκώληκες τινὲς φύονται στῶν ἀνθρώπων τὰ μέλη,
 474 εἰς ἄλλους τρεῖς καὶ τέσσαρες, εἰς δ' ἄλλους εἰς ἑβγαίνει,
 καὶ εἰς ἄλλους ἅπαξ τῆς ζωῆς τοῦτο αὐτὸ τυχαίνει,
 'ς ἄλλους κατὰ συνέχειαν ὁ σκώληκας ἐβγαίνει.
 Καθεὶς ὡς ἡ διάθεσις ἔχει τοῦ σώματός του,
 ὡς οἶμαι πάσχει κάθε εἰς τὸ σῶμα τὸ δικό του.
 Αὐτοὶ ὅμως οἱ σκώληκες ἀρχινοῦν καὶ ἐβγαίνουν
 480 ἀπ' τὸ δέρμα τοῦ σώματος καὶ ὑστερον μακραίνουν·
 οὓς δὲ, ὅταν ἐμφανισθοῦν, τινὰς δὲν τοὺς τραβάει (Fol. 36 r°.)
 μὲ βίαν ὅτι κόπλονται, καὶ πονεῖ καὶ φωνάει,
 παρὰ μόνον ἐπὶ μικρὸν, ἡμέρα παρ' ἡμέρα,
 σύρνοντας καὶ τυλίζοντας ἐς κουδάρι καθένα,
 ἕως οὗ ὅλως νὰ ἐβγῇ καὶ νὰ μὴν κοπῇ μέσα·
 486 καὶ οὕτως ἰατρεύεται ἄνευ ἄλλοῦ μέσα.
 Τὸ μάκρος τοὺς δ' ἐκτείνεται πάντε καὶ ἔξι πῆχες,
 τὸ χόνδρος δ' ὥσπερ τῆς οὐρᾶς εἶν' ἀλόγου τὲς τρίχες.
 Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ταῦτα δὲ καὶ περὶ τῶν σκωλήκων,
 περὶ ὧν πλεόν βούλομουν σιωπῆσαι τὰ τούτων·
 ἀλλὰ πάλιν μ' ἐφάνηκε βραχὺ τι νὰ μιλήσω,

- 492 τὸν ἀναγνώσῃην τὸν ἐμὸν νὰ τὸν εὐχαριστήσω·
 ἦτοι νὰ 'πῶ τὴν γνώμην μου, καὶ τότε' ἐγὼ περαίνω,
 περὶ τοὺς σκώληκας αὐτοὺς τί ἐγὼ συμπεραίνω.
 Ἀνάγκη οὖν οἱ σκώληκες νὰ γεννοῦντ' ἐξ αἰτίας
 τοῦ πινομένου ὕδατος τῆς οὐ σμικρᾶς κακίας.
 Καὶ γὰρ ἡ πόλις αὕτη δὲ τὸ ὕδωρ ὅπου χρᾶται
 498 ἐκ τοῦ ἐκεῖσ' εἶν' ποταμοῦ δι' οὗ καὶ κυβερνᾶται·
 οὗ ποταμοῦ τὸ ὄνομα Καράσουι τὸν λέγουν,
 κεῖς τὰ σπαρτὰ καὶ δένδρη τοὺς κεῖς πάντ' αὐτὸν δουλεύουν·
 ἐπεὶ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν γῆν τὸν ὑετὸν δὲν βλέπουν,
 ἀλλ' εἰς τόπον τοῦ ὑετοῦ τὸ Καράσουι ἔχουν·
 ὅσῃς δ' αὐτὸς ὁ ποταμὸς, τὸ Καράσουι ποῦ 'πα, (Fol. 36 v.)
 504 μακρὰ που πίπτει καὶ αὐτὸς στὸν Ὠξὸν ποῦ προεῖπα.
 Ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ποταμοῦ Καράσουι ὃν λέγουν
 στὸ Βουχάρι δι' ὁχετοῦ ὕδωρ ἐξ αὐτοῦ φέρουν,
 καὶ γεμίζουν τῆς πόλεως τὰ χαβούζια ποῦ ἔχουν·
 μεγάλα, μεγαλώτατα ὡς λημνίδια ἔχουν,
 ἐξ ὧν καὶ ὕδωρ πίνουσι καὶ εἰς αὐτὰ καὶ πλύνουσι,
 510 καθε ἀκάθαρτον ὃ τ' εἶν' καὶ ὃ τι λάχῃ χύνουν·
 ἐκ τούτου δὲ τὰ κάτωθεν τὰ χαβούζια ταῦτα
 ὕλην βαθεῖαν βόρβορον ἔχουσ' ἀεὶ καὶ πάντα·
 τὰ δ' ἄνωθεν τοῦ ὕδατος, στοῦ ὕδατος τὴν ὕψιν,
 ἄλλη ὕλη συνάζεται πρᾶσινην ἔχουσ' ὕψιν·
 ἐπεὶ αὐτοὶ οἱ βάρβαροι ποτὲς δὲν τὰ ξαντλίζουν,
 516 ἀλλ' ὅταν ἐλατλύνονται, πάλιν δὲ τὰ γεμίζουν.
 Τοῦτο δ' ὅμως ὃ εἶπ' αὐτὸ πάλιν τὸ συμπεραίνω,
 καὶ ἐκ τοῦ ὕδατος αὐτοῦ σκώληκας πῶς ἐβγαίνω;
 Ἰδοὺ οὖν ἤδη καθαρὰ νὰ 'πῶ καὶ νὰ τὸ δείξω,
 καὶ ἐκ τῶν ῥηθισόμενων καλῶς νὰ τὰποδείξω.
 Ἰσθι οὖν, ἀναγνώστα μου, ὡς ὅτι ὅσοι ὅλοι
 522 ποῦ κατοικοῦν ἔξω 'π' αὐτὴν τὴν Βουχαρίαν πόλιν,
 ὅσοι εἰς τὰ προῖσῃα τόσον κεῖς τὰ χωρία,
 ἦτοι ὅσοι δὲν πίνουσιν ὕδωρ ἀπ' τὰ χαβούζια,

- ἀλλὰ ἔξω τῆς πόλεως πίνουν τοῦ ποταμίου (Fol. 37 r°.)
αὐτοῦ τε τοῦ Καράσου ὕδατος τοῦ ἰδίου,
οὐδόλως τις ἐξ αὐτῶν [δὲ] τὰ τῶν σκολήκων πιάσκει·
- 528 τοῦτο δ' ἐγὼ τὸ βεβαιῶ εἰς εἵδησιν τοῖς πᾶσι.
Πρὸς τούτοις καὶ ὁ χάνης δέ, κι ὅλοι οἱ αὐλικοί του,
χρᾶται ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ εἰς ὅλην τὴν αὐλήν του·
τὸ ὅποῖον τὸ φέρουσιν ἐπ' ὄνων καὶ καμήλων
ἔξω ἀπὸ τὸν ποταμὸν, ὅτ' εἶν' ἐκεῖ πηλίσιον.
Διὸ κείς τὴν αὐλήν αὐτοῦ σπανίως τις νὰ λάχῃ
- 534 τὸ τῶν σκολήκων πᾶθος γοῦν νὰ ἔχῃ καὶ νὰ πᾶθῃ.
Καὶ ἐγὼ δὲ ὁ ἴδιος καὶ 'ς ἄλλα περπατήσας
μέρη λέγω τῆς Σουγδιᾶς, καὶ στὸ Βουχάρι ζήσας,
χρόνον λέγω ἐς ἱκανὸν διατρίψας ἐκεῖσε,
διὸ καὶ εἶχα τὸν καιρὸν ταῦτα παρατηρήσαι·
ἀλλ' οὐδόλως ἐπάσχισα ἐκ τοῦ πᾶθους τοῦ τοίου,
- 540 ἐπεὶ καὶ πάντα ἔπινα ὕδωρ τοῦ ποταμίου·
εἶ δὲ περαιτέρω τι νὰ 'πῶ κι ἄς μὴν ὁκνήσω
περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς νὰ ὁμιλήσω.
Πρὸ τῆς ἐμῆς ἀφίξεως εἰς αὐτὸ τὸ Βουχάρι,
χρόνους δύο προτιήτερα ὅπου ἐγὼ εἶχα πᾶγει,
ἡ πόλις ἡ Βουχὰρ αὐτὴ δεινῶς πολιορκίσθη
- 546 ἐξ ἔθνους τῶν Κασάτζκων δὲ καὶ ἐπεριορίσθη·
οἵτινες οὗτοι οἱ ἐχθροὶ ἐμπόδισαν τὸ ὕδωρ (Fol. 37 v°.)
(καὶ γὰρ ἐν τοῖς πολέμοις δὲ τούτου οὐκ ἄλλο χεῖρον)·
οἱ δ' ὅσοι ἐν τῇ πόλει δὲ τὸ ἐν τοῖς χαβουζίοις
ἅπαν τὸ ὕδωρ ἔπιον κῆπασχον τ' ἀνυδρίας·
ἐκ δὲ τοῦ ἄκρου τοῦ δεινοῦ εἰς πάντα τὰ χαβούζια
- 552 ὤρυξαν φρέατα βαθιὰ διὰ νεροῦ τὴν χρεῖαν·
κι οὕτω μικρὰν βοήθειαν εἶχον ἐκ τῶν φρεάτων,
ὅσον ὅπου ὑγραίνετο γλῶσσα τῶν 'κεῖσε πάντων.
Ἐν τούτοις δὲ εἰς τὰ ἐκεῖ ὁ ἥλιος ὡς φλέγων

527. δὲ manque dans les deux manuscrits.

- τὸ καλοκαίρι μάλιστ' αὖ σφοδρῶς καὶ κατακαίων,
τὰ ῥηθέντα χαβούζια ἐξήρανε ἐξ ὅλου
558 καὶ τὸ βορβορῶδες αὐτῶν ἐξήτμισε διόλου.
Ἔπειτα δ' αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ, ὥς μηδὲν δυνηθέντες,
καὶ ἀπράκτως οἱ ἅπαντες ἐξ ἐκεῖσ' ἀπελθόντες,
ἐκίνησαν τότε δ' εὐθὺς οἱ ἐν τῇ Βουχαρίᾳ
τὸ ὕδωρ τὸ δι' ὀχετοῦ εἰς ὅλα τὰ χαβούζια·
ἅτ' αὖ δὲ καὶ ἐγέμισαν καὶ, ὥς τὸ πάλαι, εἶχαν
564 εἰς πιοτὸν κείνους ἅθε τι, τὸ πρὶν ὥσπερ ποῦ ἦταν.
Ἐν δὲ τούτῳ τῷ μεταξὺ καὶ δύο ἔτη μέχρι,
εἰς οὐδένα ἐφύησαν οἱ σκώληκες οὐν ἔτι.
Ἐκ τούτων οὐν ἅν ποῖος τις καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρων
ἤμπορεῖ νὰ συλλογισθῇ χωρὶς τῶν πλειοτέρων,
καὶ νὰ πεισθῇ εἰς τὰ ἐμὰ ἂν ὅξυν νοῦν καὶ ἔχη (Fol. 38 r°.)
570 τὰ τῶν σκωλήκων οὐν αὐτῶν ὥς ὅτ' ὥς εἶπα ἔχει.
Ἄλλ' ἐάν τις τῶν Φυσικῶν εἴπῃ πολυλογῶντας
καὶ τὰ αἰτία τῶν παθῶν ἀρχίσῃ ἐξηγῶντας,
καὶ τὰ ἐναργῆ πρᾶγματα δὲν θέλῃ νὰ τὰ βλέπῃ
καὶ μόνον Φυσιολογῶν, ἄλλ' αὐτ' ἄλλων νὰ λέγῃ,
καὶ τὰς αἰσθήσεις νὰ ναιρῇ, τὰς ἀρχὰς νὰ γυρεύῃ,
576 καὶ τῶν ἀρχῶν τὰ αἰτία νὰ πολυπραγμονεῖ,
αὐτὸν τὸ χαίρειν λέγω ὅτι καὶ ὅσ' ἀγάπ' ἂς βαδίζῃ
στῆς πλάνης τοὺς λαβύρινθους ἄφες νὰ τριγυρίζῃ
πρᾶγματα ἀκατάληπτα ὅπου μόνον ὁ μόνος
ὁ ποιητὴς τούτων αὐτῶν αὐτὸς τὰ οἶδε μόνος·
ὅστις καὶ ἐδωρήσατο ἡμῖν ἐξ εὐσπλαγχνίας,
581 τῆς ἀπείρου λέγω αὐτοῦ Θεῖας Φιλανθρωπίας,
νὰ ἔχωμεν κῆμεῖς ψιλὴν ἔννοιαν τῶν πραγμάτων
ἐκ τῶν παρατηρήσεων καὶ ἀποτελεσμάτων·
δι' ἧς δὲ νὰ δοξάζωμεν καὶ αἰεὶ νὰ προσκυνοῦμεν
αὐτὸν τῶν πάντων ποιητὴν, πάντα νὰ τὸν αἰνοῦμεν.

576. Après αἰτία, je supprime καὶ donné par les deux manuscrits.

Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ταῦτα δὲ, ἀλλ' ἐγὼ ὅμως οἶδα
 588 ὅτ' ἄφησα τὸν δρόμον μου καὶ που μακρὰ ἐπῆγα,
 κέξώκειλα ἐκ τοῦ ῥυθμοῦ τοῦ περιγητικοῦ μου,
 κεῖς πράγματα ἐτόλμησα οὐ τοῦ νοῦ τοῦ δικοῦ μου.
 Λοιπὸν ἐπανακάμψω οὖν εἰς τὸ περιγητικόν μου, (Fol. 38 v°.)
 λέγω ἐκεῖ ποῦ ἄφησα τὸν δρόμον τὸν δικόν μου.

Κέν τῇ ἐμῇ διατριβῇ εἰς τὸ ῥηθὲν Βουχάρι
 594 αὐθις οἱ ῥηθέντες ἐχθροὶ ἦλθον ὥσπερ τὸ πάλιν
 καὶ αὐθις ἐπολιόρησαν δεινῶς τὴν Βουχαρίαν,
 ὄντες χιλιάδες ἑκατὸν καὶ οὐχὶ παρὰ μίαν·
 ἐν ταύτῃ δ' ὅμως τῇ μακρᾷ τῇ τετραμηνιαίᾳ
 πολιορκίᾳ τῇ δεινῇ, τῇ νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ,
 τίς ἄρα, τίς τὰ δυστυχῇ νὰ ᾤπῃ καὶ νὰ μιλήσῃ
 600 τὰ ὅσα πᾶσχει τῶν δεινῶν ἢ ἀνθρωπίνη φύσις;
 Φεῦ, Φεῦ, Θεὲ τοῦ οὐρανοῦ, ἀνθρώπους τις νὰ βλέπῃ
 νὰ τρῶσιν ἄλλον ἀνθρώπον ἐκ τῆς πείνης καὶ βρέφῃ!
 Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὰ ἐμὰ Θέλω νὰ παρασλήσω
 καὶ με ἀλλοίους στίχους δὲ ἤδη νὰ ἰσλορήσω.

Ποτέ μ' ἐν δεινοῖς κατὰ τύχῃ κατὰ σῶμα
 606 τύχῃ μὲν τυχῶν, πνέουσ' ἐν πόλει τάδε
 ἄλωσιν, λιμὸν, σαρκανθρωποφαγίαν.
 Σῶμα δ' ἐμοὶ ὕσλατα πνέον ἐξ ὅλου,
 τοῦτο δ' ἐκ πλεγῆς ἅμα λειεντερίας.
 Ἀλλ' ἐν τούτοις κείμενος, ἐκῆδετό μοι
 γυμνοσόφιστῶν τις τῶν εἰς τὰ ἐκεῖσε·
 612 ὅστις ἐν μιᾷ ἐλθὼν ᾤπισκέψασθαί με,
 κιδῶν με, ὡς οἶομαι, κατηφῇ σφόδρα, (Fol. 39 r°.)
 ταῦτα τάδε μ' ἔλεξε σὺν πολλῶ ζήλῳ·
 «ἔχεις σὺ Θεόν;» Ἐγὼ «καὶ μάλα» ἔφην.
 Καὶ αὐθις δ' αὖ αὐτὸς μετ' εὐθαρσίας ἔφη·
 «τί δ' οὖν κατηφής; τί δ' ὅλως καὶ λυπεῖ σε;

591. τὸν περιγητικόν.

- 618 καὶ γὰρ Θεὸν ἔχων οὖν, τί οὖν λυπεῖσαι; ἢ
 Καὶ πρὸς ἑαυτὸν τάδ' αὖθις αὐτὸς ἔφα·
 «(χοῦδ' αὖ δαρέμ, τζέ γὰμ δαρέμ¹;)»
 Θεὸν ἔχω ἔγωγε, τί λύπην ἔχω; ἢ
 Τοῖα δ' οὖν ταῦτα καὶ τὰ μὰ τὰ ἐν τῇ Βουχαρίᾳ,
 ὧν τὰ πολλὰ ἐγὼ ᾽λειψα διὰ τὴν συντομίαν.
 Οἱ ῥηθέντες ὅμως ἐχθροὶ αὖθις μὴ δυνηθέντες
 624 πορθῆσαι τὴν Βουχάριαν κέξ' ἐκεῖσ' ἀπελθόντες,
 πάντες ἡλευθερώθημεν καὶ πόλιν ἐλυτρώθη,
 τῷ βουλομένῳ ἀπελθεῖν ὁ δρόμος ἡνεώχθη.
 Τότες καὶ γὰρ βουλήθηκα τὸν δρόμον μου νὰ κάμω,
 καὶ δι' Ἰνδίας νὰ ἐβγῶ στήν Εὐρώπην νὰ πάγω·
 ἐπεὶ καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν πόλιν Βουχαρίαν
 630 μακρὰ δὲν εἶν' τὰ σύνορα νὰ φθάσῃ στήν Ἰνδίαν
 δύο ἐβδομάς μοναχὰ μ' ἀνάπαυσιν πηγαίνεις
 καὶ εἰς τὸ κάστρον τῶν Ἰνδῶν Καμπιλ ποῦ λέν ἐβγαίνεις.
 Ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἔτυχεν ἓνα φύλον Οὐζμπέγων (Fol. 39 v°.)
 Κιπιζάκοι π' ὀνομάζονται ἐκ τῶν σκηνιτῶν λέγω
 καὶ ἔπεσεν ἀναμεταξὺ τῆς Σουγδιᾶς καὶ Ἰνδίας
 636 κέκαμ' ἐξ ὅλου ἄβατον τὸν δρόμον τῆς Ἰνδίας,
 διὸ καὶ ἐπανάκαμψα μὲ τὸν ἴδιον δρόμον
 καὶ εἰς τὸν Ὠξὸν ἔφθασα εἰς τρεῖς ἡμέρας μόνον·
 ὅμως οὐκέτ' ἐπέρασα στὸ ἀντικρυς τοῦ Ὠξοῦς,
 ἀλλὰ μὲ τὰ πλοιάρια ποῦ φέρονται μὲ φόρτους,
 μὲ αὐτὰ οὖν μισεύσαμεν κάτωθεν μὲ τὸ ρεῦμα
 642 χρώμενοι καὶ ἄρμενον μικρὸν, ὅταν εἴχομεν πνεῦμα·
 καὶ γὰρ ὁ Ὠξὸς ποταμὸς ἀπ' τοὺς μικροὺς δὲν εἶναι
 μᾶλλον δ' ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ Δουνάβεως εἶναι·
 δι' οὗ δὲ Ὠξοῦ φθάσαμεν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν Χίβαν,
 εἰς ἣν ἔτι διέτριψα ἐς ὅσον εἶχα χρεῖαν.
 Ἀπὸ τὴν Χίβαν δ' αὖθις δὲ θέλοντας νὰ μισεύσω

¹ Cette ligne n'est pas un vers; c'est pour cette raison qu'elle n'est pas comprise dans la numérotation.

- 648 εἰς τὴν Ῥωσσίαν πάλιν δὲ διὰ τὰ ἐπιστρέψω,
 δὲν ἐτόλμησα πλέον δὲ τὰ βγῶ ἀπ' τὸ πεδίον,
 κεῖνο σχεδὸν τὸ ἀχανὲς, τὸ κακῶν πάντων πλεῖον,
 καὶ μάλιστα' ἀποφάσισα καιρὸν διὰ τὰ μείνω
 ἀπ' τὴν Ἰνδίαν τὰ ἐβγῶ ἢ ἐκεῖ ἀπομένω·
 μ' ὅλον ὁποῦ στήν Πέρσιαν τὰ βγῆς μακρὰ δὲν εἶναι,
 654 ἀλλ' ὑπὸ τῶν Τουρκμὲνηδων δρόμος βατὸς οὐκ εἶναι·
 ἐξ εὐμοιρίας ὅμως δὲ τῷ τότε οἱ Τουρκμὲνοι (Fol. 40 r°.)
 ἄκραν φιλίαν ἔκαμαν μ' αὐτοὺς τε καὶ Χιβαῖοι·
 ἐν τούτῳ δὲ καὶ γὰρ εὐθὺς μετὰ τινος τῆς Χίβας
 πρέσβεως ποῦ ἀπέρχονταν στὸν σάχην τῆς Περσίας
 ὁμοῦ μ' αὐτὸν ἐκίνησα μέσα ἀπὸ τὴν Χίβαν
 660 καὶ ὅλο ἄμμον περάσαμεν ἕως εἰς τὴν Περσίαν·
 τὸν δρόμον μας ἐκάμναμεν ἐς δύναμιν μὲ βίαν
 διὰ τὸν ἄκρον κίνδυνον, τὴν τοῦ ὕδατος χρεῖαν,
 καὶ γὰρ ὕδωρ ἐφέραμεν ἐπάνω τῶν καμήλων,
 κὲς δυνατὸν ἐπῖναμεν ὅσον τ' ὅσον ὀλίγον,
 ἀγκαλὰ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὴν ὁδοιπορίαν
 666 ὕδωρ δις καὶ ἐτύχαμεν εἰς τὴν τῶν ζώων χρεῖαν
 ὃ καὶ ὡς πάνυ ἀλμυρὸν καὶ αὐτὰ δυσκόλως εἶχον
 κατὰ κόρον τὰ πίνουσιν ἐκ τῆς δίψης ὁποῦ ἔχον
 ὅμως καλὰ τε καὶ κακὰ, φόβος, δίψα καὶ πεῖνα
 μ' ἡμέρας δεκατέσσαρας φθάσαμεν στήν Περσίαν,
 στὰ σύνορα γοῦν δηλαδὴ τῆς Περσῶν βασιλείας
 672 ἐκεῖ λέγω π' ἀφίνομεν τὴν γῆν τῆς Χωρασμίας
 καὶ ἀρχινοῦμεν στὸ Ταυρικὸν ὄρος τὰ πλεσινοῦμεν·
 περὶ οὗ δ' ὅμως μικρὸν τι ἄς διηγηθοῦμεν.
 Αὐτὸν τὸν Ταῦρον δ' οὖν φασὶν, οἱ πάλαι ἱστοροῦσι
 κὲκ Σάμου νήσου τ' ἀντικρυς αὐτοὶ τὸν ἀρχινοῦσι,
 καὶ ὡς ἐξ ἐκεῖσ' ἐκτείνεται καὶ ἀπείργει τὴν Ἀσίαν, (Fol. 40 v°.)
 678 ἀδιακόπως ἔχ' ντας καὶ ἕως τὴν Ἰνδίαν·
 τὰ δ' ὅσα ὄρη καὶ βουνὰ Καυκάσια ποῦ κράζου
 τοῦ Ταύρου ἀποσπάσματα αὐτοὶ τὰ ὀνομάζου·

- ἀλλ' αὐτὰ ὡς δεόμενα πολλῆς τῆς σαφηνείας
 καὶ μακροῦ λόγου νὰ εἰπῶ καὶ μακρᾶς ἱστορίας,
 διὸ αὐτὰ μὲν οὖν ἔῶ καὶ ἔρχομαι στὸν λόγον,
 684 εἰς τὸν ἐμὸν λέγω ῥυθμὸν καὶ εἰς τὸν ἐμὸν δρόμον.
 Στὴν Περσίαν δ' οὖν φθάσαντες ἦτοι στὰ Ταυρικ' ὄρη,
 σὲ πρῶτον κάστρον πῆγαμεν Μπαμπάρτ ποῦ κρᾶζουὺ ὄλοι,
 καὶ ὅλα τὰ 'κεῖ περὶχωρὰ ὁμοῦ τε καὶ τὰ ὄρη
 τὰ τοῦ Μπαμπάρτ τὰ λέγουσι κοινῶς οἱ 'κεῖσε ὄλοι.
 Τοῦ Φρούριου δὲ τοῦ αὐτοῦ τοῦ περσικοῦ Μπαμπάρτι,
 690 καὶ τὰ πέριξ ὅλα αὐτὰ ἡ Θέσις εἶν' τοιαύτη.
 Στοῦ Φρούριου τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστέρᾳ ὁποῦ 'ναὶ
 καὶ κῶμαι καὶ χωρίδια οὐκ ὀλίγα ἃ εἶναι
 ὅλα στοῦ Ταύρου τοῖς ποσὶν ἔχουν τοποθεσίαν
 καὶ παννυγισιάτου τε ἀέρος εὐκρασίαν·
 καὶ ὑδάτων κατάρρυτων, πηγῶν διαυγισιάτων,
 696 καὶ χειμάρρων διάφορων εὐμοιροῦν πολλοτάτων·
 ζώων ἀγρίων, πετεινῶν, ἐλάφων οὐκ ὀλίγων,
 πολλοὶ οἱ ἐκεῖ Ξηρευταί. Οὐσῶν ἐκεῖ πηλυσίου
 ὁπῶρων διαφόρων τε οἱ πάντες εὐμοιροῦσι, (Fol. 411°.)
 ὅσοι λέγω εἰς τὰ ἐκεῖ εὐρίσκονται καὶ ζοῦσι.
 Περὶ τοῦ σίτου τί νὰ 'πῶ, φοβοῦμαι μὴ τις λάθῃ
 702 κείπῃ ὃ συγγραφεὺς αὐτὸς γράφει ὅτι καὶ ἂν λάχῃ.
 Ὁ σῖτος τόσον εὐφορεῖ 'ς αὐτὸ λέγω τὸ μέρος
 ὁποῦ πολλὰκις τὸν πολὺ τὸ ἀφίνουν στὸ Θέρος·
 οὐ τοῦ κόκκου τὸ μέγεθος τοσοῦτον ὑπερέχει,
 σίτου λέγω τοῦ καθ' ἡμᾶς πενταπλασίως ἔχει.
 Ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες τε ἐκεῖσε ὁποῦ ζοῦσι
 708 ἀνδρεῖοι οἱ πάντες εἰσὶ κοῖ πάντες εὐρωσίουσι,
 καὶ μάλιστα οἱ ἄνδρες τε πᾶν ἀνδρικοτάτοι
 κατ' ἐξοχὴν ὅσοι ἐκεῖ καὶ πολεμικωτάτοι·
 ἐπεὶ καὶ καταγίνονται πάντοτε εἰς τὴν Ξήραν,
 κεῖς τοὺς πολέμους πάντοτε ὅτ' ἔχουν καὶ αἰτίαν.
 Καὶ γὰρ ἔχουσι τᾶντικρυς τὸν προρρηθέντα ἄμμον,

- 714 εἰς ὃν τὰ τῶν Τουρκμένηδων τὰ Φῦλα εἶναι πάντων·
 μὲ τοὺς ὁποίους πάντοτε κι αἰεὶ ἔχουν πολέμους,
 κοὶ πόλεμοι δ' οἱ συνεχεῖς τελοῦν ἀνδρειωμένους.
 Τὰ τοῦ Μπαμπάρτ ἕως ἐδῶ, ἀλλ' ἔτι νὰ λαλήσω,
 ὡς ἀναγκαῖον [δὲν] αὐτὸ καὶ νὰ τὸ σαφηνίσω·
 ἢ ἐπαρχία δ' αὕτη δὲ ἡ Μπαμπάρτ συννεοῦται
 720 καὶ τῇ μεγίστῃ Χωρασάν τῇ σατραπεῖα κεῖται.
 Ἡ δὲ μεγίστῃ αὕτη δὲ τῶν Περσῶν σατραπεῖα (Fol. 41 v°.)
 Χωρασάν π' ὀνομάζουσιν, αὕτη εἶν' ἡ Παρθία,
 ἀλλὰ πρὸς τᾶν τοῦ Μπαμπάρτ δὲν πρέπει νὰ ἀφίσω
 τὸ πάντων ἀξιέπαινον νὰ μὴν τὸ ἰστορήσω·
 καὶ γὰρ ἐξ αὐτῆς τῆς Μπαμπάρτ ἀνεφύη ὁ ἄνδρας,
 726 εἶπω κεῖνος ὁ ἥρωας ὁ ξακουστὸς εἰς πάντας,
 ὁ σάχης λέγω ὁ Ναδὶρ, Περσῶν ὁ βασιλέας,
 ἢ, εἶπω καὶ καθ' Ὀμηρον, ἄλλος τις Ἀχιλλέας,
 ὅστις οὐ μακρὰ τοῦ Μπαμπάρτ τοῦ Φρούριου ποῦ εἶπα
 ὥρας εἰς ἕξ διάστημα, ὃ γὰρ καλῶς καὶ οἶδα,
 εἰς κώμην π' ὀνομάζουσι Καλεπκέντ οἱ ἐκεῖσε
 732 ἐγεννήθη ὁ σάχ Ναδὶρ κι ὥρμησεν ἐκ τοῦ 'κεῖσε
 ἐξ ἱματίου ταπεινοῦ, ἀλλ' ὅμως εὐπατρίδου,
 κὲν ζώνης στρατιωτικῆς ἀπλῆς ὡς τότε ἦν κείνου,
 ἀλλ' ὕστερον ἐπὶ μικρὸν κὲν μικρὸν ἐπήρθη,
 καὶ ἐκ σπινθῆρος δὲ μικροῦ εἰς πῦρ μέγα ἀνήφθη,
 καὶ ῥιζηδὸν κατέφλεξε τοὺς ἐχθροὺς τῆς Περσίας,
 738 τοὺς πολεμίους ἅπαντας τῆς Περσῶν βασιλείας
 κήλευθέρωσε τὴν Περσὶν τῆς Αὐγάνων δουλείας,
 καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν ἐθνῶν τῆς πικρᾶς τυραννίας.
 Αὐτὸς ἐκαταδάμασε κ' Ὀθωμανῶν τὸ κράτος,
 πολλὰ αὐτῶν στρατόπεδα κόψας γὰρ κατὰ κράτος·
 ὃν πάντες ἀνηγόρευσαν οἱ Πέρσαι βασιλέαν (Fol. 42 r°.)
 744 μετὰ χαρᾶς κι ἀλαλαγμῶν ὡς εὐεργέτην μέγαν

718. ὃν manque dans les deux manuscrits.

- Καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ αὐτὸς ἔδειξε παρομοίως
 τρόπαια κατὰ τῶν Ἰνδῶν, ὡς ἔδειξε κᾶκεϊνος
 καὶ γὰρ κατεπολέμησε καὐτὴν τε τὴν Ἰνδίαν
 καὶ τὸν βασιλέα Ἰνδῶν εἶχε ᾽ς αἰχμαλωσίαν,
 κείς τὴν καθέδραν τῶν Ἰνδῶν τῆς Τζαναμπὰτ τῆς πόλης
 750 ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τῆς Ἰνδικῆς τῆς ὅλης·
 καὶ νόμισμα ἐχάραξεν ἐκεῖ στήν Τζαναμπάτη
 καὶ βασιλέων βασιλεὺς στὸ νόμισμα ἐγράφη·
 καὶ τέλος κατεγύμνωσε τὴν μεγάλην Ἰνδίαν,
 καὶ εἰς δασμὸν τὴν ἔβαλε νὰ στέλνῃ στήν Περσίαν·
 κὴ βασιλεία τοῦ Βουχάρ μετὰ πολλοῦ τοῦ φόβου
 756 εἰς τὸ σκῆπτρον τοῦ σάχ Ναδὶρ ὑποτάχθη ἐξ ὅλου·
 τὴν δὲ Χίβαν ὑπόταξε διὰ πυρὸς καὶ ξίφους,
 κῆδιδιον ἐδιόρισε βασιλέα ᾽ς ἐκείνους·
 ὁμοίως καὶ τοὺς Ἰβήρας εἰς τὸν ζυγὸν τὸν πάλαι
 εἰς τὸ σκῆπτρον τὸ περσικὸν ὑπόταξεν ὡς πάλαι.
 Οὗ τὰ μεγάλα τρόπαια, τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα
 763 εἰς πλάτος καὶ καταλεπῖως ἅπαντα εἶν' γραμμένα
 εἰς τὴν ἐμὴν περὶ αὐτοῦ καθόλου ἱστορίαν,
 τὴν πολυχρόνιον ἐμὴν λέγω φιλοπονίαν·
 διὸ καὶ περαιτέρω οὖν οὐ χρὴ ὦδε νὰ γράψω, (Fol. 42 v°)
 ἀλλὰ μέχρι ἕως αὐτοῦ τὰ τούτου καταπαύσω·
 καὶ ἀρχίσω τὸν δρόμον μου νὰ πῶ ἀπ' τὸ Μπαμπάρτι
 768 ἐκεῖνον ὅπου ἔκαμα ἕως εἰς τὸ Μασάτι.
 Ἀπ' τὸ Μπαμπάρτι ἐμίσεισα κέπερασα τὸν Ταῦρον,
 οὗ εἰς τὰς κορυφὰς αὐτοῦ εἶδον χιόν' καὶ πάγον,
 ἐγὼ δὲ εἰ κέπερασα καὶ ᾽ς ἄλλα πολλὰ μέρη
 αὐτὸ τόρος τὸ Ταυρικὸν ἀλλ' αὐτοῦ διαφέρει·
 πάνυ ψηλὰ ἐπαίρεται σχεδὸν ἕως τὰ νέφη,
 774 καὶ εἰς τὰ καθεξῆς αὐτοῦ ἀλλοίως κὶ ἄλλως ἔχει·
 αὐτοῦ γὰρ βλέπεις χάσματα στὰ ὄρη μαρμαράδη

- σπήλαια μεγαλώτατα κι ἄλλοῦ ὄρη δεινδρώδη,
στῶν ὁρέων τὰ χάσματα ἄνθρωποι πολλοὶ ζοῦσι,
κι ὥσπερ εἰσὲ χωρίδια μέσα 'κεῖ κατοικοῦσι.
Διελθόντες ὁμῶς ἡμεῖς ταῦτα τοῦ Ταύρου ὄρη
780 καὶ ἐξελθόντες ἐξ αὐτοῦ εἰς εὐρύχωρον χώραν,
καὶ τῆς ὁδοῦ φερόμενοι τῆς πρὸς εἰς τὸ Μασάτι,
ἐν τῷ μεταξὺ ταύτης δὲ εἶδον καὶ τὸ Κελάτι,
ὃ δ' αὐτὸ εἶν' ἐξάκουστον εἰς ὅλην τὴν Περσίαν,
καὶ Θείον δὲ ὀχύρωμα ἔχει ὀνομασίαν,
καὶ γὰρ γλώτῃ τῇ ἑαυτῶν κουνδρέτ καλὲ τὸ κρᾶζουν,
786 καὶ κύριον δὲ ὄνομα Κελάτι τὸνομάζουν·
αὐτὸ εἶναι τῆς φύσεως τῆς ἀρχιτεκτονούσης (Fol. 43 r°.)
οἰκοδόμημα Θανμαστὸν τὰ πάντα τῆς κοσμοῦσης·
περὶ οὗ βραχὺ νὰ εἰπῶ καὶ νὰ εὐχαριστήσω
τὸν ἀναγνώστην τὸν ἐμὸν νὰ τὸν πληροφορήσω·
τοῦ Κελάτου δ' οὖν αὐτουνοῦ ἡ Θέσις ἔχει οὕτως.
792 Ὅρη ἀπ' τὴν ἐπίπεδον ἐπαίρονται ἐς ὕψος
ἀλλ' ἐς ὕψος πάνυ ψηλὸν, ἄβατον παντὶ λόγῳ,
τείχους μεγίστου φύσεως ἔχουσι λόγῳ λέγω,
καὶ γὰρ οὐ μόνον εἶν' ψηλὰ καὶ ἄδενδρα ἐξ ὅλου,
ἀλλ' εἰσὶ μαρμαρώδη δὲ κι ὥς χάλκεα καθόλου·
ὦν δὲ ἡ περιφέρεια σιῖαδια ἐς σαράντα
798 ἢ ἴσως καὶ πεντήκοντα δοκεῖ μοι νὰ 'ναι πάντα,
καὶ εἰς εἴσοδον ἔχει δὲ δύο καὶ μόνον τόπους
κι αὐτοὺς κ' ἐλιγματοειδῶς ἔχοντας τὰς εἰσόδους,
ἢ εἴπω ὥς ὑπὸ σεισμοῦ τῶν ὁρέων ραγέντων
καὶ τὰς εἰσόδους ταύτας δὲ αὐτομάτως παγέντων,
κι αὐτὰς δὲ ἐς τοσοῦτον δὲ ὅπου μόλις μποροῦσι
804 τρεῖς ἄνθρωποι ἢ τρεῖς ἵππεῖς ἐν ταύτῃ νὰ ἐμβοῦσι·
ἀλλὰ τὰ ἔσω τούτου δὲ τοῦ Κελάτου οὗ λέγω
πολλὰ τῆς εὐζωίας εἶν', ἀλλ' ἐγὼ τὰ συντέμω,
καὶ μόνον λέγω σύντομα ὅσα ἄνθρωπος χρῆζει
μὲ τέρψιν λέγω φυσικὴν καθεὶς ὅπου νὰ ζήσει,

- τῶν πάντων ὧν χρηὴ εὐμοιρεῖ τὰ ἔσω τὸ Κελάτι (Fol. 43 v°.)
 810 κι οὐδὲν χρήζει ἐξ ἔξωθεν κἄν ποία χρεία λάχῃ.
 Ἄλλ' ἴσθι, ἀναγνώσῃα μου, ἔπειτ' ὁ σάχ Ναδίρης
 τό 'καμε τοῖον νὰ μὴν εἶν' ἀλλὰ ὑπὸ σελήνης,
 καταναλώσας Θησαυροὺς πολλοὺς τοὺς ἐξ Ἰνδίας
 εἰς τὰς αὐτοῦ οἰκοδομὰς κεῖς δόξαν τῆς Περσίας ·
 καὶ τό 'καμ' ἀνακτόρια Περσῶν τῶν βασιλείων
 816 καὶ Θησαυροφυλάκιον τῶν Θησαυρῶν του λέγω
 οὗ τὰς παντὶ ἐπέκεινα λέγω οἰκοδομὰς του,
 κατὰ μέρος ἂν θέλῃ τις αὐτὰς τὰς τοῦ Κελάτου
 νὰ τὰς γράψῃ λεπτομερῶς ἀνάγκη εἶν' νὰ γράψῃ
 τόμον μὲν μεγαλώτατον, καὶ τότε δὲ νὰ παύσῃ ·
 διὸ καὶ γὰρ αὐτὰ ἐῷ κέρχομαι στὴν ὁδόν μου,
 822 καὶ αὖθις πάλιν ἀρχινῶ τὸν δρόμον τὸν δικόν μου ·
 ἀπ' τὸ Κελάτι μίσευσα κέπηγα στὸ Μασάτι,
 ἐξ δὲ ἡμέρες κάμνοντας σωσῆς ἀπ' τὸ Μπαμπάρτι.
 Αὕτη δ' ἡ πόλις ἡ Μεσέτ εἶναι μεγάλη πόλις,
 τὰ δευτερεῖα ἔχουσα τῆς Ἰσπαχὰν ἐξ ὅλης
 καὶ εἶναι καὶ καθέδρα δὲ τοῦ μεγάλου σατράπου,
 828 τοῦ τῆς μεγάλης Χωρασὰν σατραπείας τοπάρχου.
 Τὸ πῶς δὲ ἡ Παρθία εἶν' ἡ Χωρασὰν ἦν εἶπα
 τοῦτο 'γὰρ διὰ βέβαιον καὶ πρὸ τούτου τὸ εἶπα ·
 κι ὅποιος ἔχει ὄρεξις καὶ εἶδησιν νὰ κρίνῃ (Fol. 44 r°.)
 εἰς ἃ γράφω καὶ ἰσθιῶ διὰ νὰ διακρίνῃ,
 πολλὰ 'γὰρ τὸν παρακαλῶ νὰ πάρῃ τοῖον κόπον,
 834 καὶ νὰ κρίνῃ ἂν νουνεχῶς γράφω 'γὰρ κάθε τόπον.
 Ἰκανὰ δ' ὅμως ὡς αὐτοῦ ταῦτ' εἶπα καὶ ἄς παύσω,
 κέκ τὸ τοῦ λόγου κείμενον τὸν λόγον αὖθις ἄρξω.
 Αὕτην τὴν πόλιν τὴν Μεσέτ οἱ Πέρσαι τὴν δοξάζουν,
 καὶ πάντες δὲ κοινῶς αὐτὴν ἀγίαν ὀνομάζουν ·
 ἐπεὶ εἰς τὸ Μεσέτ αὐτὸ εἶν' ἐκεῖνος ὁ τάφος
 840 τοῦ ἱμᾶμ Ριζᾶ λέγω δὲ ὃν σέβονται ἐπάκρως.
 Καὶ γὰρ ἀπὸ τὰ πέρατα μακρὰ που τῆς Περσίας

- ὅσοι μποροῦσι ἔρχονται ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
 εἰς προσκύνησιν τοῦ ναοῦ ὁμοῦ τε καὶ τοῦ τάφου,
 κῦστέρον ἔχουσι τιμὴν στήν Περσὶν ὅπου λάχουν,
 προσκυνητὰς τοὺς λέγουσι τοῦνομα μεσετῆδες,
 846 τοῦτο δ' αὐτό ἐστὶν εἰπεῖν τὸ τουρκιστὶ χατζῆδες.
 Αὐτοῦ δὲ τοῦ Ἰμάμ Ριζᾶ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ τάφου,
 οὔ ἡ Περσία σέβεται, ὡς προεῖπον, ἐπ' ἄκρου,
 αἱ μέγισται οἰκοδομαὶ, οἱ Ξησαυροὶ καὶ πλούτη,
 τοῦ Κροίσου εἴπω Ξησαυροὶ ἴσως ἦτον τοιοῦτοι,
 ἢ εἴπω συντομώτερα, ὡς καὶ ἄλλοι ἔγραψά το,
 852 κεῖς τὸν βίον τοῦ σάχ Ναδὶρ ἐκαθιστόρησά το,
 ὡς ὅτι τοῖον θεάτρον οἰκοδομῶν καὶ πλούτου (Fol. 44 v°.)
 τὸ δεισιδαῖμον ἔβαλε τὰ θεμέλια τούτου·
 ἀλλ' ἐγὼ πρὸς τὰ ἄνωθεν εἰς τὴν Μεσέτ ὁποῦ 'δα,
 καὶ ἄλλα πολλὰ ιστόρησα ὁποῦ 'χα πιθυμία,
 μάλιστα [δὲ] τοῦ σάχ Ναδὶρ, ὅστις τότε ἦτον χάνης,
 858 καὶ μόνον εἶχεν ὄνομα τὸ Ταχμάζ Κουλι χάνης,
 οὗ εἰς τάνδρὸς τὰς ἀρετὰς στὰ προτερήματά του
 τῆς εὐνομίας τὰ πολλὰ καὶ τὰ ἡρωϊκά του
 πάντ' ἀκρόεσίως εἶχα 'γὼ πάντα ταῦτοῦ νὰ βλέπω,
 καὶ βλέποντάς τον συνεχῶς κόρον δὲ νὰ μὴν ἔχω·
 καὶ ὁ λόγος γὰρ ὁ παλαιὸς τοῦτο τοῦμὸν κυρόνει,
 864 ἀκρόρεσίον ἅπαν καλὸν, πάντως τὸ βεβαιώνει·
 περὶ οὗ δ' ἄλλη κάλαμος ἔδει διὰ νὰ γράψῃ,
 καὶ πολλοὺς τόμους γράφοντας μόλις τότε νὰ παύσῃ.
 Τὴν ιστορίαν δὲ αὐτοῦ ἐγὼ 'γραψα πρὸ τούτου,
 ἀλλὰ καὶ γὰρ πολλὰ 'λειψα τὰ πρὸς ἀξίαν τούτου·
 λέγω ὅμως ἢ αἵρεσις τινὲς τῶν πάλαι ποῦ 'χαν
 870 τὰ τῆς μετεμψυχώσεως ὅσοι ὁποῦ φρονοῦσαν,
 καὶ δὲν ἦτανε καθαρὸν ψεῦδος ὡς ἀπεδείχθη,
 τότε ἔλεγα τὸν Ἡρακλῆν ὁ σάχ Ναδὶρ ἐνδύθη.

857. δὲ manque dans les deux manuscrits.

- Παρ' αὐτοῦ δὲ τοῦ σάχ Ναδῖρ, τοῦ τότε δ' ὄντος χάνη,
 τοῦ τότε δ', ὡς προεῖπον δὲ, τοῦ Ταχμάζ Κουλι χάνη,
 τοιαῦς τύχης ἐγὼ 'τυχὰ νὰ ἔχω κατ' ἰδίαν (Fol. 45 r°.)
 876 οὐχ ἄπαξ λέγω μετ' αὐτοῦ μυστικῶν ὁμιλίαν,
 ὅστις καὶ μ' εὐνοίαν πολλὴν καὶ ἐφωδίασέ με,
 καὶ δι' ἰδίου ὀρισμοῦ καλῶς ἀπέλυσέ με.
 Κεμίσευσα ἐκ τῆς Μεσέτ διὰ τὴν Ὑρκανίαν ·
 καὶ δὴ λοιπὸν αὖ τὴν ἐμὴν ἄρξω ὁδοιπορίαν ·
 τὸν δρόμον δ' ὑποῦ ἔκαμα ἄνευ πολυλογίαν
 883 καὶ ὅλα δὲ τὰ καθεξῆς νὰ 'πῶ μὲ συντομίαν,
 χωρὶς νὰ λέγω τὰς μικρὰς χῶρας καὶ τὰ χωρία,
 καὶ ἄλλα τε παρόμοια ποῦ στήν ὁδοιπορία ·
 ἀλλὰ τὰς πόλεις νὰ εἰπῶ πῶχουν ὀνομασίαν
 καὶ ὅσας σατραπείας δὲ ἔως στήν Ὑρκανίαν.
 Ἀπ' τὸ Μασάτ οὖν μίσευσα, ἦλθον εἰς Σανζαβάρι,
 888 πόλις καὶ αὕτη εἶν' οὐ μικρὰ στήν γῆν τοῦ Χωρασάνη ·
 καὶ ἀπ' αὐτὴν ἐπάγησα εἰς ἄλλην παρομοία,
 Νισαβούρι τὴν λέγουσι, καὶ αὕτη πόλις ἀξία ·
 μάλιστ' αὖ δὲ εἰς αὐτὴν, οὐ μακρὰ ἀπ' τὴν πόλιν,
 λίθοι οἱ περουζέδες δὲ εὗρίσκονται εἰς ὅρη ·
 ἀπὸ δ' αὐτὴν ὁδεύσας δὲ εἰς ἱκανὰς ἡμέρας
 894 εἰς Σαρὶν πόλιν πάγησα τῆς Χωρασάν τὸ πέρασ
 πέρασ λέγω ὡς ἡ ἐμὴ εἶχεν ὁδοιπορία
 καὶ ὡς εἶχεν ὁ δρόμος μου διὰ τὴν Ὑρκανίαν.
 Ἐπεὶ ἐγὼ ἠθέλησα, μάλιστ' αὖ κεῖχα χρεῖα (Fol. 45 v°.)
 νὰ ἰδῶ τὴν Μιζανδαράν ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ,
 καὶ διὰ τοῦτο ἄφησα ὁδὸν τὴν κατ' εὐθείαν,
 900 ἣν ἔδει ἐν ἀριστέροισι διὰ τὴν Ὑρκανίαν.
 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως Σαρὶ πέρασ' αὖθις τὸν Ταῦρον,
 καὶ κατέβημεν τόσον δὲ ὥσπερ σὲ κόσμον ἄλλον ·
 καὶ γὰρ ἡμέρας τέσσαρες αἰὲ κατέβαινάμεν,

- κρημνούς λίαν καταφereῖς καὶ δάση ᾠδευάμεν,
 ἕως ποῦ κατεβήκαμεν εἰς τὴν Μιζανδαράνην
 906 καὶ πλέον δὲ ἀφῆσαμεν τὴν γαῖαν Χωρασάνην.
 Αὕτη δὲ ἡ Μιζανδαρὰν εἶν' καὶ αὕτῃ σατραπεία,
 καὶ οὐ μικρὰ εἶν' καὶ αὕτῃ στήν Περσῶν βασιλεία·
 καὶ ταύτης δὲ ἐν δεξιοῖς εἶν' ἡ Ἀσπαραμπάτη,
 σατραπεία δὲ καὶ αὕτῃ καὶ ὀνομασίῃ καὶ αὕτῃ·
 ἀμφοτέραι δὲ αἱ αὗται αἱ δύο ἐπαρχίαι
 912 καὶ τῶν Περσῶν αἱ οὐ μικραὶ λέγω αἱ σατραπεῖαι
 εἶναι παραθαλάσσιαι θαλάσσης τῆς Κασπίας,
 καὶ καύσον' ἔχουν, ὡς εἶπεῖν, ἄλλον Αἰθιοπίας.
 Τὸ καλοκαίρι ἐξ ἐκεῖ πολλοὶ ἀναχωροῦσι
 καὶ στὰ πλεσίον ὅσα 'κεῖ ὄρη πᾶσι καὶ ζοῦσι.
 Καὶ πρὸς τᾶλλα ποῦ φύονται εἰς τὸ Μιζανδαράνι,
 918 καὶ κάλαμον δὲ ἄπειρον ζαχάρεως ἐβγάνει.
 Ἐγ' ὅμως στήν Μιζανδαρὰν ἐστιάθηκα στήν πόλιν, (Fol. 46 r°.)
 στήν Μπαλφρούς τὴν μητρόπολιν, τὴν οὐ μικρὰν τὴν χώραν·
 καὶ ἀπ' αὐτὴν ἐμίσεισα, ἔχοντας τὴν Κασπίαν
 πάντοτε εἰς τὰ δεξιὰ εἰς τὴν ὁδοιπορίαν,
 ἢ εἶπω ἐπηγαίναμεν τὴν παραθαλασσίαν,
 924 καὶ μέχρις ὅπου φθάσαμεν ἕως στήν Ὑρκανίαν,
 ἐν τῷ μεταξὺ πέρασα καὶ μίαν τοπαρχίαν,
 Τούνι Καμπὶν τὴν λέγουσι, ἐξ ἧς εἶν' ἡ Ὑρκανία.
 Περὶ δὲ τῆς Ὑρκανικῆς τῆς γαίας καὶ τοῦ τόπου
 γραμμένα εἶν' πρὸ τούτου δὲ ἅπαντα καὶ καθόλου
 'ς αὐτὸ τὸ τοῦ λόγου τοῦμοῦ τοῦ περιγητικοῦ μου,
 930 εἰς πρῶτον μέρος λέγω δὲ τούτου τοῦ ἱστορικοῦ μου,
 διὸ καὶ ἄλλο δέν ἔχω περὶ τῆς Ὑρκανίας
 νὰ 'πῶ 'ς αὐτὸ τὸ δεύτερον μέρος τῆς σλιχουργίας.
 Λέγω ὅμως ἐστιάθηκα εἰς τὴν Ῥέσλιν τὴν πόλιν,
 καὶ ἀντάμωσα τὸν γενεράλ Βασίλη Λεβασόβην,
 κεῖπα τοῦ ἀ προστάχθηκα νὰ τοῦ 'πῶ κατ' ἰδίαν,
 936 ὅσ' ἀπ' τὸν Ταχμάζ Κουλί χὰν εἶχα παραγγελίαν·

- περὶ ὧν ἀνωτέρω δὲ εἶπα ὥς ὅτι εἶχα
 μετὰ τοῦ Ταχμάζ Κουλί χάν μουσλίκων ὁμιλία·
 ἄτινα, μετὰ τὸ εἰπεῖν, καὶ κατεκάλυψά τα
 κεῖς τῆς λήθης τὸν ποταμὸν πάντα ἀπέρριψά τα·
 ὁ δ' αὐτὸς δὲ ὁ γεγεράλ ὁ ῥηθεὶς Λεβασόβης (Fol. 46 v°.)
 94a τῆς Ὑρκανίας τότε δὲ τοπάρχης ἦν τῆς ὅλης·
 καὶ γὰρ τῷ τότε ἡ ἅπανσα Θαλάσσια ἡ Κασπία
 καὶ τὰ παραθαλάσσια ἦτον στήν ἐξουσία
 σοῦ σκήπτρου τοῦ ῥωσσαιικοῦ, ἃ ὁ Πέτρος ὁ μέγας
 τὰ καθυπόταξεν αὐτὰ ὁ Ῥώσσω βασιλέας·
 ἔξω μόνον ἐλεύθεραι ἦτον αἱ σατραπεῖαι
 948 Μιζανδάρην καὶ Ἀσταραμπὰτ αἱ παραθαλασσίαι,
 ἐπεὶ οἱ Ῥῶσσοι ὥς ἐκεῖ, ὥς πόρρω δὲν ἐπῆγαν,
 ἢ ἄλλην ἦν οὐκ οἶδα ᾧ ἴσως εἶχον αἰτίαν·
 ἀλλ' αὐτὰ δὲ ὥς οὐχ ἐμὰ ὦδε δὲ καὶ ἐάσω,
 καὶ ἀπὸ τὴν Ὑρκανίαν δὲ τὸν δρόμον μου νὰ πιάσω,
 διὰ Θαλάσσης δ' ἀπ' ἐκεῖ, λέγω τὴν Ὑρκανίαν
 954 πέρασα κέπανέκαμψα αὐθὶς εἰς τὴν Ῥωσσίαν·
 διὰ δὲ τοῦ Ἀστραχανιοῦ πῆγα στήν Μοσχοβίαν
 Φεῖα δυνάμει ὑγιῆς καὶ σχεδὸν μ'εὐρώσθην.
 Καὶ εἰς τὴν Μοσχοβίαν δὲ οὐ πολὺ διατρίψας,
 ἀλλὰ πάλιν καὶ ἐξ αὐτῆς αὐθὶς ἀποδημίσας,
 ἀπῆλθον διὰ νὰ ἰδῶ κατὰ τὴν ἔφεσίν μου,
 960 τὴν κλίσιν λέγω τὴν ἐμὴν τὴν περιγητικὴν μου,
 πρὸς τὴν Εὐρώπην δηλαδὴ [καὶ] νὰ περιηγήσω,
 ἐν τούτῳ καὶ τὰμὰ ὁμοῦ νὰ τὰ οἰκονομήσω.
 Διὸ δὲ καὶ ἐμίσεισα ἀπὸ τὴν Μοσχοβίαν, (Fol. 47 r°.)
 κατὰ πρῶτον δέ μοι σκοπόν, διὰ τὴν Ὁλλανδίαν.
 Περὶ δὲ ὧν γαιῶν εἰς τὴν Εὐρώπην εἶδα
 966 ἐν σχῆμα καταλόγου δὲ νὰ ᾤπῳ μὲ συντομία·

951. οὐχ est la leçon des deux manuscrits. — 961. καὶ manque dans les deux manuscrits.

καὶ γὰρ οἱ πάντες οἶδασι καλῶς τὰ τῆς Εὐρώπης
καὶ βασιλείας κέθῃ τε καὶ Θρησκείας καὶ τόποις,
καὶ οὐκ ὀλίγοι ξυγγραφεῖς περὶ τούτων λαλοῦσι,
κὲν τῇ Εὐρώπῃ ὅσα δὲ ἀκριβῶς ἰστοροῦσι.

Διὸ ἐμοὶ οὐχ ὅλως δεῖ μακρὸν λόγον νᾶρχίσω,
972 ἀλλ' ἐν καταλόγῳ βραχεῖ τὸν δρόμον νᾶ ποιήσω.

Καὶ δὴ λοιπὸν μισεύοντας ἀπὸ τὴν Μοσχοβίαν
εἰς τὰκουσίδον καὶ ὀχυρὸν κάστρον πῆγα στήν Ῥίγαν·
καὶ ἐξ ἐκεῖσε πλέον δὲ ἐβγῆκ' ἀπ' τὴν Ῥωσσίαν,
κεπέρασα ὅλην τὴν γῆν λέγω τὴν Κουρλανδίαν·
αὕτῃ εἶν' αὐτοκέφαλος μία ἡγεμονία,

978 ἡ δὲ μητρόπολις αὐτῆς λέγεται Μιταβία.

Καὶ ἐξ αὐτῆς δὲ ἔφθασα εἰς τὴν γῆν τῆς Μπρουσίας,
τῆς βασιλείας λέγω δὲ τῆς τοῦ Μπρανδεβουργίας·
τῆς βασιλείας δὲ αὐτῆς πολλὰς εἶναι αἱ πόλεις,
καὶ κάστροι μεγαλῶτατα καὶ ἄλλες πολλὰς χῶρες.

Ἦς δ' ὅμως ἡ μητρόπολις, τᾶνακτος ἡ καθέδρα,
984 κάστρον δὲν εἶναι δὲ μικρὸν, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ μέγα,
εἰς πάντα ὠραιότατον, Μπερλὶν ὀνομασμένον, (Fol. 47 v°.)
καὶ τοῖς ὁρώσι γίνεται πολλὰ ἡγαπημένον.

Εἰς αὐτῆς τῆς Μπρούσιας τὴν παραθαλασσίαν
τῆς Βαλτικῆς τῆς Θάλασσης εὐρίσκουν μ' εὐκολίαν
τὸ ἡλεκτρον ποῦ λέγουσι κοινῶς τὸ κεχριμπάρι,

990 ὅμως εἶναι βασιλικὸν κούχλ' καθεῖς νᾶ πᾶρη.

Κεῖς αὐτὸν δὲ τὸ μεταξὺ τὸν δρόμον ὁποῦ πῆγα,
καὶ τοῦ Χανόβερ τόπους δὲ ἐπέρασα καὶ εἶδα·
ρήγάτο εἶναι καὶ αὐτὸ λέγω τῆς Γερμανίας,
νῦν δ' ἅμα εἶν' ὁ ρήγας τοῦ καὶ βασιλεὺς Ἀγγλίας.

Πρὸς τούτοις δὲ ἐπέρασα εἰς τῆς Δάνσκας τὸ κάστρον,

996 εἶπω τὸ εὐμορφότατον ὡς τὸ λαμπρὸν τὸ ἄστρον·

αὐτὸ εἶν' αὐτεξούσιον, καὶ ἔχουν ἐξουσίαν
οἱ πολῖται λέγω αὐτοῦ εἰς ἐκάθε δουλείαν·
εἶναι δὲ καὶ ἐμπόριον, πολλοὶ 'κεῖπραγματεύουν

- καὶ πράγματα διάφορα πολλὰ 'ς αὐτὸ δουλεύουν.
 Ἐξ αὐτοῦ δ' ἐξερχόμενος, μὲ ἡμέρας δλίγας,
 1002 ἐπάγησα στὸ Ἄμπουργο, κάστρον εἶν' ἐμπορίας ·
 πόλις εἶν' μεγαλώτατη, πολυάνθρωπος πάνυ,
 διὰ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς τὴν ἐμπορίαν κάμνει ·
 εἶναι δὲ κι αὐτεξούσιον, ὥς προεῖπον κὴ Δάνσκα,
 οἱ νόμοι γὰρ τῆς πόλεως προσιάτλουν εἰς τὰ πάντα.
 Ἀπὸ δ' αὐτοῦ μισεύοντας πῆγα εἰς Λουξαμπούργου (Fol. 48 r°.)
 1008 χωρὶς νὰ λέγω τᾶλλα τε κάστρον τοῦ τόπου κείνου ·
 αὐτὸ τὸ μέρος ὅμως εἶν' ὃ λέν Μπααραμπαντία,
 καὶ ἄρχεται ἀπὸ αὐτοῦ ἡ Μπαταβαλλαντία.
 Εἰς τὴν Ὀλλάνδαν φθάσας δὲ, χωρὶς νὰ λέγω τᾶλλα
 κάστρον καὶ ἀκαδημίες, καὶ πολλὰ τοῖα ἄλλα ·
 ἐγὼ ὅμως διέτριψα εἰς τὸ Ἀμιστελδάμι,
 1014 εἰς κάστρον τὸ ἐμπορικὸν ὁπῶχουν οἱ Ὀλλάνδοι.
 Ἀγκαλὰ στὴν Ὀλλάνδ' αὐτὴν οἱ πάντεςπραγματεύουν
 καὶ ἐπὶ πόνου ἅπαντες τὰργύριον γυρεύουν ·
 ἀλλ' ὅμως δὲ κατ' ἐξοχὴν μεγάλεςπραγματεῖες
 διὰ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς κι ἀπ' τὲς μικρὲς Ἰνδίες,
 λέγω εἰς Ἀμιστελδὰμ αὐτὸ εἰσέρχονται καὶ πᾶνε,
 1020 καὶ κάθε πρᾶγμα βρίσκει τις στὸν κόσμον ὅπου νὰ 'ναι ·
 καὶ σύντομα δὲ νὰ εἰπῶ ἄνευ πολυλογίας
 αὐτοῦ εἶν' τῶν πραγματευτῶν τῶ ὄντ' ἀκαδημία,
 εἰς ἣν αὐτοὶ σπουδάζουσιν, ἣν δοξάζουν ἁγίαν,
 τὴν παντοῦ σπουδαζόμενην λέγω Φιλαργυρίαν.
 Ὅμως κατ' ἐξοχὴν 'ς αὐτοὺς πληροῦται τὸ τοῦ λόγου
 1026 παρ' οἷς κι ὁ πλοῦτος ἀρετὴ κρίνεται ὥς ἐξ ὅλου.
 Τοῦτο δ' ἀκόμη νὰ εἰπῶ, καὶ νὰ ἀναχωρήσω,
 καὶ ἐξ αὐτοῦ τὸν δρόμον μου πάλιν νὰ ἀρχινίσω.
 Ἡ Ὀλλάνδα λέγω αὕτῃ εἶναι δημοκρατία, (Fol. 48 v°.)
 ἀλλ' ὅμως δὲ ἔχει ἰσχὺν σχεδὸν ὡς βασιλεία.
 Ἐγὼ ὅμως ἐμίσευσα κι ἀπ' αὐτοῦ ἀπ' τὴν Ὀλλάνδαν,
 1032 καὶ μὲ ἡμέρας οὐ πολλὰς ἔφθασα εἰς τὴν Φράντζαν.

- Περὶ τῆς Φράντζας δὲ νὰ 'πῶ πολλ' ἄξια εὐρίσκω.
 ὅμως δὲν εἶναι ταῦτα 'γὰ διὰ νὰ ἐξηγήσω·
 ἐπεὶ καὶ δέονται μακροῦ καὶ λόγου καὶ εὐροῖα
 νὰ 'πῶ τὸ πολυάνθρωπον καὶ τὰ ὠραῖα κτίρια,
 τὸ πλῆθος τῶν ἀρμάτων της, τὰ γκίνουν στοὺς πολέμους,
 1038 καὶ τῶν ἡθῶν τὸ εὐρυθμον ποῦ βλέπεις στοὺς Φραντζέζους·
 μάλιστ' αὐτὸ φιλόξενον βέβαια εἶναι θαῦμα,
 κάθε γὰρ ξένος εἰς αὐτοὺς τιμὴν ἔχει στὰ πάντα.
 Ἐγὼ ὅμως διέτριψα στὴν περὶφῆμον πόλιν,
 εἰς τὸ Παρίσι τὰκουσλὸν, ποῦ τὸ καινοῦσιν ὅλοι.
 Τὸ μεταξὺ ἐπήγαινα, μάλιστ' αὐτὸ καὶ συχνάκις,
 1044 λέγω εἰς τὴν Βιρσάλιαν εἰσέρχομαι πολλάκις·
 καὶ γὰρ ὥρας ἐς τέσσαρας φθάνεις ἀπ' τὸ Παρίσι,
 εὐρίσκων πᾶς τις ἄμαξαν ὅτι καιρὸν θελήσῃ.
 Εἰς αὐτὴν τὴν Βιρσαλιαν ὁ βασιλεὺς τῆς Φράντζας
 ἔχει τὰ ἀνακτόρια, ὡς εἶν' γνωστὸν εἰς πάντας·
 εἰς αὐτὴν καὶ ὁ περίβολος εἶναι ὁ ἀκουσμένος
 1050 τῆς Βιρσαλίας λέγω δὲ ὁ περιφημισμένος,
 εἰς ὃν πολλάκις ἔτυχε νὰ περιδιαβάσω, (Fol. 49 r°.)
 καὶ μ' οὐκ ὀλίγην τέρψιν δὲ τὸν καιρὸν νὰ περάσω.
 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ταῦτα δὲ, καὶ γὰρ εἶν' γνωρισμένον
 τῆς Φράντζας τὸ πανεύκοσμον κεῖναι καὶ ἀκουσμένον.
 Ἐγὼ δὲ καὶ ἀπ' τὴν Φράντζ' αὐτὴν, ἥτοι ἀπ' τὴν Γαλλίαν,
 1056 ἐπέρασα τὴν θάλασσαν, κέπηγα στὴν Ἀγγλίαν.
 Εἰς τὴν Λονδὼν ἐσλᾶθηκα, πόλις εἶν' γνωρισμένη·
 πολλὰ τε πολυάνθρωπος καὶ παντοῦ ἀκουσμένη·
 εἰς αὐτὴν καὶ καθέδρα δὲ εἶναι τῆς βασιλείας
 τοῦ βασιλέως τῶν Ἀγγλῶν καὶ ὅλης τῆς Βρετανίας.
 Περαιτέρω δὲ οὐκ ἐμὸν εἶναι νὰ ἰστορήσω,
 1062 τῶν Ἀγγλῶν τὰξιώματα ἐγὼ νὰ παρασλήσω.
 Καὶ γὰρ εἰς πάντας εἶν' γνωστὴ ἡ πλουσιότητά τους,
 καὶ ἡ ἰσχὺς στὴν θάλασσαν, καὶ ἡ σοφότητά τους·
 μάλιστ' αὐτὸ φιλέλληνον εἰς αὐτοὺς πλεονάζει,

- καὶ στὰς ἀκαδημίας τους ἐς δύναμιν ἀκμάζει·
καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς Ἕλληνας, Γράϊκους ὡς ὀνομάζουν,
1068 καὶ τοὺς τιμοῦν καὶ ἀγαποῦν, κεῖς πάντα τοὺς δοξάζουν.
Ἐγὼ ὅμως πρὸς τᾶλλα τε ὅπου ᾽δα στήν Ἀγγλίαν,
ἰστίόρησα μὲ Θαυμασμὸν καὶ τὴν ἀκαδημίαν
κείνην λέγω τὴν ξάκουστον ποῦ λέσις Ὁξοφόρτι·
εἰς ἣν καθ' ἐπιστήμης δὲ διδάσκεται ἡ γνώση,
εἰς ἣν καὶ γὰρ τ' ἐπρόσφερα τὴν χάρταν ποῦ ᾽χα κάμη, (Fol. 49 v°.)
1074 δι' ἣν μ' εὐχαριστήσασιν οἱ ᾽κεῖσε πάντες πάνυ.
Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ Ὁξοφόρτῳ εἶν' κὴ βιβλιοθήκη,
ἀλλ' οὐκ οἶδα ἂν εἶν' κὴ ἀλλοῦ βιβλίων τόσων πληθὺ.
Καὶ ταῦτα δὲ ἕως αὐτοῦ τά τε καὶ τῆς Ἀγγλίας,
τῆς Μεγάλης, ὡς λέγεται, λέγω τῆς Βρετανίας.
Ἐγὼ ὅμως ἐκ τοῦ ρυθμοῦ ἅς μὴν φύγω τοῦ λόγου
1080 τῆς ἐμῆς περιηγήσεως λέγω τοῦ καταλόγου,
ἐμίσειυσα κὴ ἀπ' τὴν Λονδὸν αὐθις νὰ πανακάμψω,
πρὸς τὴν Ῥωσσίαν λέγω δὲ τὸν δρόμον μου νὰ πιάσω.
Τὸν δρόμον μου δὲ ἔκαμα ὅλον διὰ Θαλάσσης,
πλεύσας εἰς τὸν ὠκεανὸν τὸν ἀκουσίδον τοῖς παῶσι·
περνῶντας του τὰ κύματα τᾶγρια, τὰ μεγάλα,
1086 ποῦ ᾽ν' ἀπ' τὰ μεγαλότερα ὄρη πλέον παρ' ἄλλα·
καὶ μεθ' ἡμέρας ἱκανὰς καὶ μὲ πολλοὺς κινδύνους,
λέγω τοὺς ὠκεάνειους τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους,
ἐν οἷς εἶναι καὶ τῶν κητῶν ποῦ σκιρτοῦν στὰ πελάγη,
ἐξ ὧν πολλάκις ἔτυχε νὰ χαθῇ καὶ καράβι·
ἡμεῖς δ' ἐκ τοῦ πελάγους δὲ ἐμβήκαμεν σὲ κόλπον,
1092 τοῦ Δανιμάρκου λέγω δὲ στὰ μέρη καὶ στὸν τόπον.
Οὗ τοῦ κόλπου τὰ δεξιὰ τοῦ Δανιμάρκου εἶν' γαῖα,
τὰ δὲ ἀριστερὰ αὐτοῦ εἶναι δὲ ἡ Νορβηγία.
Καὶ παρέμπροσθεν πλεύσαντες φθάσαμεν εἰς τὸ Ζόντε, (Fol. 50 r°.)
αὐτὸ εἶναι ἓνα σιενὸν εἶπω κατὰ σιενὸν τε·

- 'ς αὐτοῦ τοῦ καταστένου τε τὴν παραθαλασσίαν
 1098 κάσιρον ἔχει ὁ Δανιμάρκ ἰσχυρὸν πᾶν λῖαν,
 οὗ αἱ βομβάρδαι φθάνουσι σχεδὸν μὲ εὐκολίαν
 νὰ κτυπήσουν στὰ ἄντικρυς, ἄντικρυ τὴν Σφετζίαν.
 Αὐτὸ δὲ λέγω τὸ στένον τῆς Βαλτικῆς εἶν' Θύρα,
 καὶ εἰς τοῦ Δανιμάρκα δὲ εἶναι τὴν ἐξουσία.
 μ' ὅλον ὡς ἄνω εἴρηται τᾶντικρυς εἶν' Σφετζία,
 1104 ὅμως οἱ Σφετζοὶ εἰς τὸ Ζόντ δὲν ἔχουν ἐξουσία·
 καὶ γὰρ ὅσαι εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται νῆαι,
 ἐποῖαι λέγω καὶ ἄν· εἶν' καὶ ὁποίου καὶ εἶναι,
 εἰς Ζόντ ἀνάγκη νὰ σῆαθουν καὶ νὰ φανερωθοῦσι,
 καὶ τὰ πασπόρτια αὐτῶν καλῶς νὰ ξεταχθοῦσι,
 καὶ ὕστερον νὰ πάρουσι τοῦ Δανιμάρκ πασπόρτι,
 1110 καὶ οὕτω νὰ μισεύσωσιν ἐκεῖ ἀπὸ τὸ Ζόντι.
 Ἡμεῖς ὅμως ἐστιάθημεν 'ς αὐτὸ λέγω τὸ Ζόντι
 εἰς χώραν πολλὰ εὐμορφην, καὶ εὐμορφὴν τῷ ὄντι,
 τὴν ὀνομάζουσι Ἐλσιόρ· 'ς αὐτὴν ἡσύχασάμεν,
 καὶ ἀπ' τῆς θαλάσσης τὰ δεινὰ μικρὸν ἀνάσανάμεν.
 Καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀρχίσαμεν τὴν Βαλτικὴν τὸν πλοῦν μας,
 1116 τὴν Δανιμάρκ ἐν δεξιοῖς ἔχουν τὰ τῆς ὁδοῦ μας·
 κέφθασαμεν εἰς Κοπεγγαῖ, τὴν μητρόπολιν πόλιν, (Fol. 50 v°.)
 εἰς ἣν ὁ ἐκεῖ βασιλεὺς καὶ ἡ αὐλή του ὅλη,
 ὁ βασιλεὺς δὲ λέγω δὲ πάσης Δανιμαρκίας
 ταῦν δὲ ἔτι καὶ ὁμοῦ καὶ ὅλης τῆς Νορβείας.
 Ἡ δὲ πόλις Κοπεγγαῖ, οὗς' ἄνακτος καθέδρα
 1122 καὶ εἰς καὶ παραθαλάσσιος ἀρκεῖ νὰ εἶν' ὥρεια.
 Τὰ δ' ἐξῆς εἶπω σύντομα, χωρὶς πολλὰ νὰ γράψω
 μήπως τὸν ἀναγνώστην μου καὶ πλέον τὸν κουράσω.
 Λέγω δὲ ἀπ' τὸ Κοπεγγαῖ μὲ ἱκανὰς ἡμέρας
 τὴν Πετρούπολιν φθάσαμεν εἰς τῆς Βαλτικῆς τὸ πέρας.
 Καὶ οὕτως οὖν ἐπανάκαμψα αὐθις εἰς τὴν Ῥωσσίαν,
 1128 καὶ ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν αὐθις δ' εἰς Μοσχόβιαν.
 Ἀλλ' ἐν τῇ Μοσχόβιᾳ δὲ ἐμοῦ ἡ παροικίη,

- κατὰ τὸν προφητάνακτα, οἶμοι μακρὰ ὅτ' εἶη!
 Τοῦτο δ' ἴσως ἐκ τῶν ἐμῶν πολλῶν πλημμελημάτων,
 ἢ ἴσως καὶ ἐκ τῶν ἐμῶν λέγω ἀγνοημάτων·
 καὶ γὰρ φέρομαι μέχρι νῦν στὸν πλοῦν τῆς τρικυμίας,
 1134 στοὺς κοσμικοὺς θορύβους γοῦν τοὺς γέμοντας ἀνίας,
 τοὺς πλήρεις δὲ πολλῶν κακῶν, μᾶλλον δὲ ἀκορέσιων
 ἡδονῶν κέπιθυμιῶν, φλογῶν σχεδὸν ἀσβέσιων.
 Ἀλλὰ εἴθε τὸ συμπαθὲς ὄμμα λέγω τὸ Θεῖον,
 εἰς ὃ ἐλπίζω δ' ἔγωγε, Θεοῦ τοῦ πανοικτίρμον
 εὐσπλάγχχνως καὶ ἐμβλέψοι με καὶ ἔτι ἐλεήσοι, (Fol. 51 r°.)
 1140 καὶ ἔτ' ἀμαρτωλοῦ τοῦμοῦ θάνατον οὐ θελήσοι!
 Ἀλλὰ δώσοι με νοῦν καινὸν κέξ ὧδε μετοικίαν,
 κεῖς ὅν λιμένα βούλεται ψυχῆς τὴν σωτηρίαν.
 Τὰ δ' αὐτὰ ὁ τλησίπονος Βατράτζης ἰστορήσας,
 τλήσας μὲν, τλήσας τὰ πολλὰ, ἀλλὰ περιηγήσας.

Τέλος καὶ τοῦ δευτέρου μέρους
 καὶ τῷ Θεῷ δόξα.

1137. ἀλλ'.